

בעזרת השם יתברך

דער קוואל פון אמונה

שיינע וואונדערליכע שיעורים, געזאגט געווארן דורך

בבוד קדשת הרב הצדיק מוהרא"ש שליט"א

אריינגעברענגען אין אויג די ריינע און קלארע אמונה אין פאשעפער,
ווי אויך עצות און התחזקות ווי אזוי אדורך צו גיין דעם לעבן בשלום

סדר במדבר תשע"ב לפ"ק

געבויעט אויף די ווערטער פון הייליגן רבין, אדוננו מורינו ורבינו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און אויף די ווערטער פון זיין תלמיד מורינו הגאון הקדוש

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

געפלאכטן מיט פסוקים פון תורה, נביאים, כתובים,

און מאמרים פון די הייליגע חז"ל, פון די גמרא

און מדרשים און זינר הקדוש.

עס איז געברענגט געווארן צום דרוק
דורך חסידי ברסלב - נוא יארק יצ"ו

הכתובת להשיג את הספר הקדוש הזה וכל ספרי
אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע וספרי תלמידיו הקדושים

To obtain this and other Breslev publications:

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh Kiryas Joel

8 Hayes Ct.

845-467-5299

מתיבתא היכל הקודש

Mesifta Heichal Hakodesh

1129-42nd Street

Brooklyn NY 11219

מרכז היכל הקודש דחסידי ברסלב

וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh Williamsburg

287 Hewyard Street

347-563-4044

היכל הקודש וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh Williamsburg

27 Skillman Street

718-384-1652

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh Monsey

79 Decatur Avenue.

347-243-2992

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh Monsey

32 Dolson Rd.

347-733-7551

בארץ ישראל

מוסדות "היכל הקודש" חסידי ברסלב

שני עמותת "ישמח צדיק-קהילת ברסלב בגליל"
בנשיאות כ"ק מוהרא"ש שליט"א

רחוב רבי נחמן מברסלב 1 ת.ד. 421 יבנאל 15225

טלפון רב קווי 04-6708356

פקס: 04-6708359

Visit Our Web Site: www.breslevcity.co.il

לשמוע השיעורים 212-444-9191

Find our entire book selection at:

amazon.com or at: mohorosh.com

To donate and/or sponsor one of our books please call: 845-481-3321

מפתח

1) אַ בְּרִסְלָבֶ'ער חָסיד. א

2) לְעב מִיטן מְצִאוֹת לה.

3) אַ סוּף צו מַחְלוּקַת. סז

4) טוה אײַך גוט ? ! צז

5) דאָווענען איז נִישֶׁט קײן בֶּאָרְג. . קכה

6) אַ גוטער מאָלער קנה

7) עָס ןוועט זײן גוט קפא

א שייגע וואונדערליכע תפילה

רבונו של עולם! ווען וועל איך אויכעט זוכה זיין אנהייבן לערנען א מסכת און דאס מסיים זיין? ווארום עס גייט מיר ארוק טעג און נעכט מיט שטותים און הקלים און איך לערן נישט קיין גמרא. רבונו של עולם! דערבארעם זיך אויף מיר איך זאל נישט אנברענגן מיין טייערע צייט, ווארום דו אליין ווייסט דאס גרויסקייט פון מסיים זיין א מסכת. איבערדעם בעט איך דיר רבונו של עולם איך זאל אנהייבן לערנען א מסכת און לערנען איין דף נאכן אנדערן, און נישט צוריק גיין, נאר מקדים זיין א דף נאך א דף ביז איך וועל מסיים זיין די גאנצע מסכת, דעמאלטס וועל איך קענען צעברעכן דעם סמ"ך מ"ם, וואס עס ווערט געברענגט פון צדיקים אז זיין טמא'דיגע נאמען איז די ראשי תיבות ס'יום מ'סכת א'ין ל'עשות, ער לאזט נישט מאכן קיין סיום, ווארום ער ווייסט אז ווען א איד איז זוכה און ער איז מסיים א מסכת איז מען מבטל דעם סמ"ך מ"ם אינגאנצן. איבערדעם בעט איך דיר רבונו של עולם איך זאל זיך נישט מבלבל זיין מיט קיינעם נישט, נאר איך אליין זאל זוכה זיין אנהייבן א מסכת און לערנען יעדן טאג א בלאט נאך א בלאט ביז איך וועל מסיים זיין די גאנצע מסכת, און דורכדעם זאל איך אויסרייסן פון מיר דעם סמ"ך מ"ם וואס ער וויל מיר אריינברענגן אין עצבות און מרה שחורה און אז איך זאל שטענדיג טראכטן פון יענעם; איך בעט דיר רבונו של עולם! העלה מיר איך זאל רחמנות האבן אויף מיר, און איך זאל קיינמאל נישט קוקן אויף יענעם, איך זאל זיך נישט מבלבל זיין מיט יענעם נאר איך זאל זען זיך צו פאררעכטן

(אשר בנחל חלק א' מכתב ו')

בעוה"ש"ת

קונטרס

א ברסלב'ער חסיד

וואס דאס איז א וואונדערליכע שיעור, געזאגט געווארן דורך
בבור קדושת הרב הצדיק מוהרא"ש שליט"א
אריינגערעכענט אין אונז די ריינע און קלארע אמונה אין פאשעפער,
ווי אויף עצות און התחזקות וויאזוי אדורך צו גיין דעם קעגן בשלום.

פרשת בהעלותך תשע"ב

געבויעט און באגרינדעט אויף די ווערטער פון אונזער הייליגער און פארקטיגער רבי,
דער באהאלטענע ליכטיגקייט, דער הייליגער הויכער ליכט, אדוננו, מורינו ורבינו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און אויף די ווערטער פון זיין תלמיד, מורינו הגאון הקדוש, א וואונדערליכע ליכט,
וואס קיין שום באהעלעניש איז נישט פארהיילן פון איהם,

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און עס איז צוזאמענפלאכטן מיט פסוקים פון תורה, נביאים, כתובים, און מאמרים
פון אונזערע הייליגע חכמים פון גמרא און מדרשים און הייליגן זוהר.

עס איז געברענגט געווארן צום דרוק
דרך חסידי ברסלב - נוא יצחק יצ"ל

יעצט האט איר פאר זיך א קלארן בילד וואס איז
ברסלב'ער חסידות: נאר לערנען און חזר'ן דעם
הייליגן רבינ'ס ספרים, און אכטונג געבן מקיים זיין
בתמימות ופשיטות זיינע ווערטער, נישט אראפנעמען
און נישט צולייגן; לערנען יעדן טאג שולחן ערוך,
און מקיים זיין וואס מען לערנט; און אויך יעדן טאג
אויסרעדן זיך דאס הארץ צום בורא פל עולמים אן
קיין שום חכמות, און זיך משפט'ן אויב מען פירט זיך
ווי א איד דארף זיך אויפפירן, אדער חלילה נישט. א
איד דארף לעבן מיט חשבון הנפש, אויב מען וויל
פאלגן דעם הייליגן רבי'ן זי"ע, באדארף מען נאר
לערנען דעם רבינ'ס ספרים און מקיים זיין וואס ער
האט אויז געלערנט. דער הייליגער רבי זי"ע האט
אויז געגעבן א סדר דרך הלימוד וואס עס שטייט אין
שיח'ה ע"ו, מען קען נישט אראפנעמען, און מען קען
נישט צולייגן, דאס איז דאס.

(אשר בנחל באידיש חלק ד' מכתב תס"ג)

א בְּרֶסְלָב'עֵר חֲסִיד

.א

איך וויל דאנקען דעם בורא פֿל עולמים אז מען קען צוריק אנהייבן דעם שיעור, כאטש איך דארף נאך האבן גרויס רחמים ווייל איך פיל זיך זייער נישט גוט און איך בין נאך זייער שוואך וכו', אבער חסדי השם יתברך אז מען קען זיך צאם קומען רעדן אביסל פון הייליגן רבי'ן וואס דאס אליין איז דער גרעסטער התחזקות.

עס איז באוואוסט אז אלע דיבורים פון הייליגן רבי נתן זי"ע איז שטענדיג געווען נאר פונעם הייליגן

רבי'ן, כאטשיג דער הייליגער רבי נתן האט געהאט זייער אסאך מחלוקת אפילו פון אונזערע לייט, וואס זיי זענען געווען תלמידים פונעם הייליגן רבי'ן, און זענען נישט געווען סתם מענטשן, נאר בעלי רוח הקודש תלמידים פון פריערדיגע צדיקים. למשל רבי יודל זצוק"ל איז געווען א תלמיד פון הייליגן רבי פנחס קאריצער זי"ע, וואס דער הייליגער רבי האט אים זייער מפליא געווען און געזאגט (חיי מוה"ר"ן, סימן תקנג): "אשרי העינים שראו את רבי פנחס" וואויל זענען די אויגן וואס האבן געזען דעם הייליגן רבי פנחס. אויף האט דער הייליגער רבי אמאל געזאגט: רבי פנחס איז געווען א 'חד בדרא' אין זיין צייט. אזוי איז אויף געווען ביים הייליגן רבי'ן נאך גרויסע תלמידים לומדים און עובדי השם, און דער הייליגער רבי נתן אליין איז אויף געווען זייער זייער גרויס.

האט מען אמאל געפרעגט דעם הייליגן רבי נתן ווי אזוי ער האט זוכה געווען מער פון אלע תלמידים? האט ער געזאגט: יעדער תלמיד האט געוואוסט אז ער איז עפעס, נאר דער הייליגער רבי איז מער, אבער ווען

א בְּרִסְלָבֶ'עַר חֲסִיד

ה

איך בין געקומען צום הייליגן רבי'ן האב איך זיך אויסגעהוילט דעם קאפ אינגאנצן, און געוואוסט אז איך ווייס נישט גארנישט, נאר וואס דער הייליגער רבי זאגט, און אז דער הייליגער רבי זאגט א דבור איז דאס א שטיק שכל, נאך א דבור איז דאס נאך א שטיק שכל. איז דאך אונדאי היינט אז מיר האבן דעם הייליגן רבינ'ס ספרים: לקוטי מוהר"ן, ספורי מעשיות, ספר המדות, שיחות הר"ן און חיי מוהר"ן; דארף מען וויסן אז וואס עס שטייט נישט אין די ספרים איז אלעס שטותים און דמיונות, ווייל יעדער מענטש האט זיך זיין דמיון, אבער וואס עס שטייט יא אין דעם הייליגן רבינ'ס ספרים, דארף מען אוועק לייגן דעם שכל, און אז דער הייליגער רבי זאגט א דבור דארף מען דאס מקיים זיין ביזן סוף. למשל דער הייליגער רבי האט געזאגט (שיחות הר"ן, סימן ב): איך האב זיך נוהג געווען, אז ווען דער טאג איז געקומען האב איך צוגעבינדן דעם טאג צום בורא פל עולמים, און איך האב געזאגט: רבונו של עולם! איך געב איבער דעם טאג צו דיר, און איך וועל זיך דעם היינטיגן טאג פירן אזוי

ווי דו ווילֶסט, און אזוי האב איך אגאנצן טאג געוואוסט אז איך האב איבערגעגעבן דעם טאג צום באשעפער, דאס זעלבע ווען עס איז געקומען א שבת אדער א יום טוב האב איך דאס איבערגעגעבן צום באשעפער אז עס זאל זיך פירן אזוי ווי דער באשעפער וויל; דארף מען זעהן דאס מקיים צו זיין, און אזוי אויך דארף מען מקיים זיין אלע שיחות מיט תמימות און פשיטות, און אז עס גייט נישט, בעט מען דעם איבערשטן, און אויף דעם האט דער הייליגער רבי געהייסן בעטן.

דער הייליגער רבי נתן זאגט אין די הקדמה פון לקוטי תפלות: אין דעם הייליגן רבינ'ס ספרים איז פארהאנען וואונדערליכע עצות, אבער כדי דאס צו קענען מקיים זיין דארף מען עס באוואסערן מיט תפלה; דאס הייסט, מען דארף אסאך בעטן מען זאל דאס קענען מקיים זיין, און זיך קענען ווייזן אין דעם הייליגן רבינ'ס דבורים.

א בְּרִסְלֵב'עֵר חֲסִיד

ז

דאס זעלבֿע איז לֿגבֿי הֶתְחַזְקוֹת אויכֿעט, דער הייליגער רבי זאגט (שיחות הַר"ן סימן ג): מֵעַן קֵעַן זײַךְ נישט פֿארשטעלן, גא-ט איז גרויס, מֵעַן ווייסט גארנישט, עס טוען זיך אזאלעכע זאכן אויף דער וועלט און מֵעַן ווייסט גארנישט, דער עיקר איז זיך נישט מייאש זיין, און אפילו מֵעַן האט געטוען וואס מֵעַן האט געטוען קען מֵעַן שטענדיג אנהייבן פון ניי, נאר נישט אויפהערן מתפלל צו זיין און בעטן דעם אייבערשטן.

דער הייליגער רבי נתן האט געזאגט: דער תמימות פונעם הייליגן רבי'ן איז עמוק עמוק מי ימצאנו. דערפאר איז זייער שווער מענטשן זאלן קענען אָננעמען דעם הייליגן רבינ'ס דבורים, ווייל יעדער מענטש אָן אַ אויסנאם האט אין זיך אַנכיות [ישות וַגאֹוֹת], דאס הייסט 'איך' און נאכאמאל 'איך'. אפלו אַ קליין אינגעלע הייבט שוין אָן מיט 'איך' 'איך', ער סטראשעט: 'מיין' טאטע איז אַ פֿאליסמאן, 'מיין' טאטע וועט דיר קומען הרגנען, 'מיין' טאטע וועט דיר שלאגן, און ווען ער ווערט גרעסער זאגט ער

א בְּרִסְלָב'ער חֲסִיד

שוין: 'איך' וועל דיר שְׁלֵאגן 'איך' בין שְׂטַעַרְקער, אלץ דער 'איך', ווייל אַ מַעֲנֵטֶשׁ ווערט געבוירן מיט דעם, מָעַן דאַרף זיך נאר אויסאַרְבֵּעֵטן אז עס איז נישטא קיין איך - קיין אַנִי, אַנִי איז נאר דער בַּאֲשַׁעפֶּער, אַנִי איז די אוֹתוֹת אֵין, דער הייליגער רַבִּי זאַגט (לקויטי מוֹהַר"ן חֶלֶק א, סימן כב): אַנִי איז די נִשְׁמָה. און די נִשְׁמָה איז אַ חֶלֶק אַלּוֹק מִמַּעַל, נאר דער גוף פֿאַרדֶּקט עס, און דאס איז דער יִשׁוּת וואס איז דא אין יעדן איינעם, און קיינער קען נישט אַרױסגײן פון דעם.

דער הייליגער רַבִּי זאַגט (לקויטי מוֹהַר"ן חֶלֶק א, סימן נב): אַ אִיד זאל זיך צוגעוואוינען צו רעדן צום בַּאֲשַׁעפֶּער און וואס עס גייט אויף אים איבער, זאל ער נאר רעדן צום בַּאֲשַׁעפֶּער, און ער זאל נעמען איין מִדָּה נאכן אַנדערן און אויסבֵּעֵטן דאס צו קענען צוברעכן, ביז מען צוברעכט אַלע מִדּוֹת און מען האט שוין נישט קיין שְׁלֵעכְטֵע מִדּוֹת, דאך בלייבט עפּעס איבער 'אַבִּיסְעֵלֶע'. וואס איז דער 'בִּיסְעֵלֶע'? דאס גאווט און דאס יִשׁוּת. דער הייליגער רַבִּי אייזיק'ל קאַמאַרנער

זי"ע ברענגנט (נתיב מצוותיך, בהקדמה) אז דער הייליגער בעל שם טוב'ס נשמה איז אויסגעגאנגען מיטן פסוק (תהלים לו, יב): 'אל תבואני רגל גאנה', אויף ביים אר"י הקדוש איז אזוי ארויס די נשמה. אזוי אויף ברענגנט דער הייליגער דגל (דגל מחנה אפרים, בלקויטים): אז ער איז געזעסן אויפן שוים פון זיידן דער בעל שם הקדוש אלץ קליין אינגעלע, האט דער זיידע אים אמאל געזאגט: זעהסט, דא זיצט א איד וואס הערט תורה לא מפי מלאך ולא מפי שרף נאר פון הקדוש ברוך הוא אליין, און ער האט מורא יעדע מינוט ער זאל נישט אריין פאלן בנוקבא דתהומא רבא.

אבער אז א מענטש ווייסט: איך בין גארנישט, און ווער איז זא, דער באשעפער! דעמאלט איז ער שוין א געהאלפענער, און דאס הייסט עלית המלכות לשרשה (לקוטי מוהר"ן, חלק א, סימן ד), איך בין מקבל אויף מיר עול מלכות דקדושה, דאס הייסט איך ווייס נישט גארנישט, נאר אז עס איז דא א באשעפער אויף דער וועלט, און דאס חזר איך שטענדיג. אבער וויבאלד

א בַּרְסֵלְב'ער חֲסִיד

י

דער גוף פֿאַרדעקט די נשְׁמָה, וועגן דעם טשעפּעט
איין מענטש דעם אנדערן.

אין די שטאַט טשערין, האָבן געוואוינט אַסאַך
בַּרְסֵלְב'ער חֲסִידים וואס זענען געווען רייכע מענטשן,
און אַ עוֹשֶׁר איז אַן עֲזוּת פְּנִים, אַזוי ווי עס שטייט
(משלי יח, כג): עֲשִׂיר יַעֲנֶה עֲזוּת. אויף זאָגט דער
הייליגער רבי (לקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן סד): אַ עוֹשֶׁר איז
אַ מְשׁוּגָענער. און די דרָך פֿון עֲשִׂירִים איז, אַז זיי ווילן
אַלע זיצן אויבן אָן, אָבער ווי אַ גרויסער אויבן אָן קען
מען דען מאַכן? האט מען זיך געשטופט דארטן, און
ווי געווענליך האָבן זיך עֲשִׂירִים פּיינט איינער דעם
אַנדערן צוליב קנאַה, פֿלעגט דער טשערנינער רב זאָגן:
די גופים זענען אַזוי נאַנט, אָבער די הערצער זענען
אַזוי ווייט.

ב.

דער הייליגער רבי האט געזאָגט (שיחות הַר"ן סימן נא):
דאס זאַלט עטץ מקבֿל זיין פֿון מיר עטץ זאַלטס ענן
נישט לאָזן נאַרן. און אַז אַ מענטש איז זיך מתבֿוֹדד,

ער רעדט צום באשעפער, מאכט ער זיך א חשבון הנפש, אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן טו): אז התבודדות איז א ענין פון משפט, אז מען משפט זיך: רבנו של עולם! ווי אזוי זעהט אויס מיין שחרית? ווי אזוי זעהט אויס מיין מנחה? ווי אזוי זעהט אויס מיין מעריב? ווי אזוי פיר איך זיך אויף מיט די הנהגה? מיט יענע הנהגה? און אז א מענטש מאכט זיך א חשבון הנפש דאס ברענגט אים די יראה, און דאס איז תפלה והתבודדות, ווייל עס איז דא צען לשונות פון תפלה (מדרש רבה דברים, פרשה ב, סימן א). דער הייליגער באר מים חיים זי"ע ברענגט אין זיין ספר 'שער התפלה' [וואס אין דעם ספר רעדט ער פון די צען לשונות התפלה], אז חשבון הנפש איז אויך איינע פון די לשונות התפלה, און דאס ברענגט דעם מענטש אן אנדערע סארט ישוב הדעת.

דער הייליגער רבי זאגט (שיחות הר"ן, סימן רכח): מען קען זיין א ערליכער איד אן התבודדות אויך, אבער איך רוף זיי אן פליטעס, צודרייטע, מבוהל ומבולבל. ווייל אן התבודדות האט מען נישט קיין ישוב הדעת,

מֵעַן טוֹט אַלְעס צופֿלויגענערהייט, מֵעַן טאַנצט, מֵעַן
 שְׁפָרִינגט, און מֵעַן איז פֿשוט אַ צודרייטער, און
 מֵעַנטשן רופֿן דאס נאך אָן אַז מֵעַן איז אַ עוֹבֵד, אָפֿער
 אַז מֵעַן האט דעם ישוב הדעת, דאַרף מֵעַן נישט טאַנצן
 און שְׁפָרִינגען, ווייל דער באַשעפֿער איז דא, מֵעַן קען
 זיַצן שְׁטִיל, און פֿעטן דעם באַשעפֿער, דאווענען און
 לֵעֲרַנען און מְקִיִּים זיין די מְצוֹת מִיט אַ געוואלדיגע
 שְׂמֵחָה. דערפֿאַר קען די וועלט זייער שווער אָננעמען
 דעם ענין פֿון התבֿודות, ווייל אַ מֵעַנטש טראַכט וואס
 הייסט אײַך זאל זיך אַוועק זעצן און רעדן? און מֵעַן
 כאַפֿט נישט אַז עס ליגט אין דעם מוֹרֵא'דיגע פֿפֿירות,
 אַזוי ווי דער הייליגער רִבִּי זאַגט (לקוטי מוֹהֲרֵ"ן חֵלֶק א,
 סימן סב): ווען אַ מֵעַנטש זאל האַבן די אַמְתֵּ'ע אַמוֹנָה
 אַז דער באַשעפֿער איז דא, וואלט אים נישט שווער
 געווען צו רעדן צום באַשעפֿער, נאר ווייל עס פֿעלט
 אין די אַמוֹנָה, פֿעלט אים אויך דאס רעדן צום
 באַשעפֿער, און פֿאַרוואס האט אַ מֵעַנטש נישט קיין
 אַמוֹנָה? ווייל דער האַרץ איז אים אָנגעלייגט מִיט
 קשיות אויפֿן באַשעפֿער, און די עצה צו דעם איז אַז

א בְּרֶסְלֵב'עֵר חֲסִיד

יג

מען זאל לערנען שלחן ערוף, וואס שלחן ערוף איז
בחינת משפט (עין שם).

און מען דארף זעהן מקנים צו זיין וואס עס שטייט
אין שלחן ערוף, וואס דער הייליגער רבי האט אויף
דעם מורא'דיג מקפיד געווען, אזוי ווי דער הייליגער
רבי האט געזאגט (שיחות הר"ן, סימן כט): יעדער איד איז
מחויב צו לערנען יעדן טאג שלחן ערוף, אפילו נאר
אין דין. ווייל ביים הייליגן רבי'ן איז געווען דער יסוד
נישט אנוועק צו גיין פון א סעיף קטן אין שלחן ערוף,
און ביי אונזערע לייט איז געווען איינגעפירט אז אין
דעם תפלין בייטל איז געווען א שלחן ערוף הקטן,
וואס דארט איז געווען געדרוקט נאר מחבר רמ"א.

און וואס איז טאקע דער אויפטוה פון שלחן ערוף
אז דער הייליגער רבי האט זיך אזוי פארלייגט אויף
שלחן ערוף? נאר ווען א מענטש איז זיך מתבודד און
רעדט צום באשעפער, קומט ער צו א בחינת בטול אז
עס איז נישטא גארנישט נאר דער באשעפער, אזוי ווי
דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן נב),

א בְּרִסְלָב'עֵר חֲסִיד

קען דאס אָבער זיין מְסוּפֵן אויכעט, ווייל ש"ץ ימח שמו וזכרו איז אויכעט געגאנגען אויף דעם וועג און גערעדט נאר פון באשעפער, האבן זיי אָבער נאכדעם געטוען פֿל דָּבָר אָסוּר און זענען געקומען צו נאָר רחמנא לצלן, און צו א מוראדיגע הפקרות.

וועגן דעם האט דער הייליגער רבי אזוי מקפיד געווען אויף שלחן ערוף, ווייל וויבאלד ער האט גערעדט אסאך וועגן התבודדות, און זיין בטל צום באשעפער, און אז א מענטש איז בטל צום באשעפער פארלירט ער דעם גאנצן חוש, און אויב אזוי מעג מען שוין טוען אלעס אויף דער וועלט, וועגן דעם דארף מען אויף דעם זייער אכטונג געבן, און מען דארף וויסן אז מען טאר נישט רירן דעם שלחן ערוף וואס עס זאל נאר נישט זיין, נאר יעדע זאך זאל זיין אויסגעהאלטן אינגאנצן לויטן שלחן ערוף.

דער וויצענער רב פון שיקאגא זי"ע, האט נאכגעזאגט פון הרב הקדוש רבי שלמה באבוב'ער זי"ע, אז מען זעהט אן אינטרעסאנטע זאך: אין אורח

חיים, יורה דעה, אבן העזר, איז נישטא אזא זאף ווי 'פֿשְׁרָה', עס איז נאר דא גראדע הלכות, אבער אין חושן משפט איז דא פֿשְׁרוֹת, ווייל בין אדם למקום איז נישטא קיין פֿשְׁרוֹת, און אז עס איז שווער, בעט מען דעם באשעפער מען זאל דאס קענען מקיים זיין, אבער בין אדם לחברו דארטן איז שייף צו זאגן פֿשְׁרוֹת אז איינער זאל נאכגעבן פאר א צווייטן.

ביי אידן ווייסט מען אז מען דארף זיין אפגעטיילט פון גוים און פון גוי'אישע מנהגים, אזוי ווי עס שטייט אין שלחן ערוך (יורה דעה, סימן קעח, סעיף א), און אז א גוי גייט אזעלכע שייף דארף מען גיין מיט פארקערטע שייף, און אז דער גוי טרינקט אזוי, וועל איף טרינקען אנדערש, ווייל איף בין א איד ברוך השם, און א איד דארף זיין אפגעשיידט פון א גוי, און וואס דער גוי טוט, מאף איף פארקערט, דאס איז אונזער מצוה.

דערפאר האט דער הייליגער רבי געזאגט (שיחות הר"ן סימן נא): אַתְּ זֶה תִּקְבְּלוּ מִמֶּנּוּ - דאס זאלט איר מקבל זיין פון מיר, עטץ זאלט זיך נישט לאזן נארן.

א בְּרִסְלֵב'עֵר חֵסִיד

ווייל א מענטש קען זיך אפּנאַרן, אָבער איינמאל א מענטש האט די יסודות, דעמאלטס קען אים קיינער אין דער וועלט נישט מבליבל זיין.

אין טעות האב איך געטוען, (ווייל יעדער מענטש מאכט טעותים, און אויב איינער וועט זאגן, איך בין א כליל השלמות איך קען נישט מאכן קיין טעותים, איז ער נעבעך א שקרן און א נער, און ער מאכט דיר אויך צו נער) און מען דארף דאס וויסן: זיך נישט צו מתנכח זיין מיט קיין מענטשן; ווייל יעדער מענטש האט זיך אינזינען, און א מענטש איז מוראדיג מסופן, אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן ז): א מענטש וואס איז נישט דבוק אין באשעפער, איז ער א חיה בדמות אדם. און ווי אזוי קען מען דאס וויסן? נאר שלמה המלך זאגט (משלי ב, ו): מפיו דעת ותבונה, פון דעם מויל פון א מענטש קען מען וויסן ווער דער גאנצער מענטש איז. ווייל יעדער מענטש רעדט לויט ווי ער האלט, אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן טו): יעדע מחשבה מוז דורכגיין דעם דבור. און אז מען הערט איינעם רעדן

א בְּרִסְלָב'עַר חֲסִיד

יז

ניבול פּה, דארף מען וויסן אז דאס טראכט ער, אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (ספר המדות אות ניבול פה, סימן א): מי שְׁמַדְבֵּר נבול פה בידוע שְׁלֵבוֹ חוֹשֵׁב מַחְשְׁבוֹת אָוֶן. דער בעל שם הקדוש האט געזאגט: א יעדע זאך מוז אדורך גיין דעם דבור, נאר דער מענטש כאפט נישט וואס ער האט געזאגט (עין לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן קיג).

וועגן דעם איז נישט פֿדי מיט קיינעם אריין צו גיין אין ויכוחים, איך דארף זיך נאר משפּט'ן אויב עס איז אויסגעהאלטן דאס וואס איך טו על פי שלחן ערוך, און אז איך רעדט פון הייליגן רבי'ן, דארף איך זעהן אויב דער הייליגער רבי זאגט דאס טאקע, אבער פון אן אנדערן דארף איך זיך נישט מבלבל זיין, ווייל אזוי ווי אין קבר וועל איך ליגן אליין, פארנוואס זאל איך בחיים חיותי נישט גיין אליין?! נאר פֿדי מען זאל האבן התחזקות מוז מען האבן נקודת הַחֵבֶר, וואס איז א גרויסע זאך, אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן לד), אבער די ערשטע זאך דארף מען מקבל זיין נקודת הַרֵב; אסאך אסאך לערנען דעם

הייליגן רבינים ספרים ביז עס זאל זיין שגור על פיו, און א טאג וואס מען לערנט נישט לקוטי מוהר"ן איז מען נישט מקורב צום רבי'ן, אזוי אויף דארף מען לערנען שיחות הר"ן, חיי מוהר"ן, און מיט דעם וואס א מענטש לערנט דעם הייליגן רבינים ספרים איז דאס זיין רבי.

דער תנא זאגט (אבות ה, כב): כָּל מִי שֵׁישׁ בּוֹ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הִלְלוּ מִתְלַמְּדָיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, וּשְׁלֹשָׁה דְבָרִים אַחֲרֵים הוּא מִתְלַמְּדָיו שֶׁל בְּלָעַם הָרָשָׁע. אַבְרָהָם אָבִינוּ איז געווען פאר פיר טויזנט יאר צוריק, ווי אזוי קען איה זיין א תלמיד פון אַבְרָהָם אָבִינוּ? בְּלָעַם איז געווען פאר דריי און א האלב טויזנט יאר צוריק ווי אזוי איז מען א תלמיד פון בְּלָעַם הָרָשָׁע? זאגט דער תנא אזוי: אויב א מענטש פירט זיך מיט א 'עין טובה' מיט א גוט אויג, ער פארגינט יענעם 'ורוח נמוכה', וּנְפֶשׁ שְׁפֹלָה' איה ווייס ווער איה בין און איה בין צובראכן, דעמאלטס בין איה 'מתלמדיו של אַבְרָהָם אָבִינוּ', ווייל אז איה פיר זיך היינט אזוי ווי אַבְרָהָם אָבִינוּ האט זיך געפירט בין איה זיין תלמיד. פארקערט

א בְּרִסְלֵב'עֵר חֶסֶד

יט

אז מען האט א 'עין רעה' א שְׁלֵעֲכֵטן אויג וואס דאס נעמט זיך פון 'רוח גְּבִיחָה וְנִפְשׁ רְחֻבָּה' דעמאלטס: 'מִתְלַמְּדוֹ שֶׁל בְּלֻעַם הָרָשָׁע'. על אחת כּמָה וּכְמָה אז פאר צוויי הונדערט יאר האבן מיר געהאט אזא גרויסן הייליגן רבי'ן, אז דער הייליגער רבי איז נאך דא מיט אונז אויב מען לערנט זיין ספר, ווייל דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן קצב): פִּנּוּ שְׁכֻלּוֹ וְנִשְׁמַתוּ לִיגֵט אִין זֵיין סֵפֶר, און אז מען לערנט דעם הייליגן רבינ'ס ספר איז מען זיך מדבק מיט אים.

און דאס פארוואס עס שטייט נישט מַה בֵּין אַבְרָהָם לְבֵין בְּלֻעַם, ווייל צווישן זיי אליין האט מען נישט געקענט זעהן א חילוק. ווייל בלעם איז געגאנגען אַנגעטוען מיט אלע שמונה בגדים און געזאגט תּוֹרָה פּוֹנֵקֵט ווי אַבְרָהָם אַבִּינוּ, אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן נז): בְּלֻעַם הָרָשָׁע הָאֵט זיך אויך געשטעלט אויף א פסוק (תהלים כט, י): ה' לַמְּבוּל יֵשֵׁב, און ער האט געזאגט א גאַנצן דרוש און א תּוֹרָה און מען האט זיך צוגעהערט. אויב אזוי, ווי אזוי קען מען וויסן דער חילוק צווישן אַבְרָהָם און בְּלֻעַם? נאר

דער הייליגער רבי זאגט (לקיטי מוהר"ן חלק א, סימן קמ):
ווען מען קוקט אויף א זיגל, זעהט מען די אותיות
פארקערט, נאר ווען מען סטעמפט דאס אראפ אויף א
צווייטע זאך דעמאלטס איז דאס גלייך. טייטשט מיט
דעם דער הייליגער רבי דעם פסוק (איוב לז, ז): **וּבְיַד כָּל
אָדָם יַחֲתוּם לְדַעַת כָּל אַנְשֵׁי מַעֲשָׂהוּ**, דער צדיק ווערט
אנגערופן 'פל', און ער איז אזוי ווי א סטעמפ וואס
מען קען נישט גארנישט זעהן, נאר ווי אזוי קען מען
זעהן ווער דער צדיק איז? **לְדַעַת כָּל אַנְשֵׁי מַעֲשָׂהוּ**, אז
דו זאלסט זעהן זיינע תלמידים וואספארא תלמידים
ער האט אויפגעשטעלט. וועגן דעם כאפט דער משנה
אן דעם לשון 'מה בין תלמידיו של אברהם אבינו
לתלמידיו של בלעם הרשע' ווייל נאר אויף די תלמידים
קען מען זעהן די חילוק: אז ער גייט מיט א חומש,
מיט א משניות, זאגט מען שוין ער באלאנגט דארטן,
ברוך השם אז דאס איז די איינציגסטע עבירה וואס
מען קען זאגן אויף אים, אז ער גייט מיט א משניות,
ברוך השם ער גייט נישט אין טאש מיט קיין שמוץ,
אבער אז מען טרעפט אים מיט אנדערע זאכן, זעהט

א בַּרְסֵלְבֶ'ער חֲסִיד

כא

מֵעַן צוֹ וּוְעַמְעֵן עַר אִיז מְקוֹרֵב. דְּעַרְפֶּאָר זָאָגְט דְּעַר
הַיִּלִּיגֶער רַבִּי (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת צַדִּיק, סִימָן צט): וְוַעַר עֵס
הָאֵט לִיב דְּעַם צַדִּיק, דַּאָרְף זַייעַר אַכְטוֹנִג גְּעֵבֶן עֵס זָאל
נִישֶׁט אַרויִסגֵּיין קִיין שֵׁם רַע. וְוִייל אויב מֵעַן וְוַעַט זײַךְ
פִּירֵן ווי עֵס דַּאָרְף נִישֶׁט, וְוַעַט מֵעַן זָאָגֵן אַז דָּאָס הָאֵט
עַר גְּעֵלְעֶרנִט דַּאָרְטֵן. אָבֵער אַז מִיר לְעֶרנֶען דְּעַם
הַיִּלִּיגֵן רַבִּינִס סִפָּרִים און מִיר פֿרוּפִירֵן מְקִיִּים זַיִן
דְּעַם הַיִּלִּיגֵן רַבִּינִס עֲצוֹת, זְעַנְעֵן מִיר תְּלַמִּידִים פּוֹנֵעַם
הַיִּלִּיגֵן רַבִּין, און מֵעַן דַּאָרְף קִיִּינֵעַם נִישֶׁט עֲנֻט־פֿעֶרן,
דְּעַר הַיִּלִּיגֶער רַבִּי זָאָגְט (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת מְרִיבָה, סִימָן לה):
מִי שֶׁהוּא עֲצוּר בְּמַלְיָן לֹא יוּכַל אוֹתוֹ שׁוּם אָדָם. וְוַעַר
עֵס הָאָלְט זײַךְ אִיִּין און עַר רַעֲדֵט נִישֶׁט, וְוַעַט אִים
קִיִּינֶער נִישֶׁט קֶענֶען בִּיִּקוּמֵעַן.

ג.

בְּרוּף הַשֵּׁם דְּעַר בַּאֲשַׁע־פֿעֶר הָאֵט מִיר צוּרִיק גְּעֵגֶעבֵן
דִּי נִשְׁמָה, דַּאָרְף מֵעַן זְעֵהֵן זײַךְ צוֹ בַּאֲנִיעֵן וְוַעֲלֵן מִיר
רַעֲדֵן אַבִּיסֵל פּוֹן דִּי וואַכְעֲדִיגֶע סְדָרָה פֿרִשֶׁת
בְּהַעֲלוֹתָךְ, רַשׁ״י זָאָגְט: אַהֲרֵן הַכֹּהֵן הָאֵט גְּעַהֲאָט

חלישות הדעת ווען ער האט געזעהן אז יעדער פון די נשיאים האט געברענגט א קרבן, נאר ער און זיין שבת זענען נישט דארטן געווען, האט אים דער אייבערשטער געזאגט: איך שווער דיר אז דיינס איז גרעסער פון זייערס, ווייל דו וועסט אַנצונדען און אויספּוּצען די לעכט. דער הייליגער תולדות זי"ע ברענגט פון זיין רבי'ן דער הייליגער בעל שם טוב זי"ע: די תורה איז א נצחיות, לכאורה ווי אזוי איז שייך היינט אַנצונדען די מנורה! ?

נאר דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן כא): אז א מענטש טראגט אויף זיך די מנורה, וואס דאס איז די צוויי אויגן, צוויי אויערן, צוויי נאז לעכער, מיטן מויל, דאס איז די שבועה גרות. און אז מען היט דאס אָפּ, האט מען א ריינעם מח, און דער מח טראכט שוין אנדערש, און א מענטש דארף בעטן דעם באשעפער ער זאל האבן ריינע אויגן, ווייל דער עיקר איז די אויגן, אזוי ווי חז"ל זאגן (סוטה ח.): אין היצור הרע שולט אלא במה שעניו רואות, דער יצור הרע קען נישט געוועלטיגן אויף א מענטש נאר אויף

א בַּרְסֵלְבֵ'עֶר חֶסֶד

כג

וואס ער קוקט. דערפאר דארף מען אַכטונג געבן אויף די אויגן, און ווידעראום דארף מען האבן א 'טוב עין', קוקן מיט א גוטע אויג אויף יענעם.

און נאכדעם די אויערן; א מענטש דארף זייער אַכטונג געבן נישט צו הערן קיין שמוץ, דער הייליגער רבי זאגט (לקיטי מוהר"ן חלק א, סימן ג): מען דארף זייער אַכטונג געבן פון נגונים פון רשעים און פון גוים, ווייל דאס שאדט פאר א מענטש, און מען דארף זיך אפֿטשעפענען פון דעם.

און נאכדעם דער חטם; מען זאל זיין אפֿגעהיטן פון פֿעס, און די יראת שמים זאל זיין ווי עס דארף.

ועל כולם דער מויל; אז דער מויל זאל נאר רעדן גוטע דבורים, דאס זאגט אונז דער פֿסוק (במדבר ח, ב): בְּהֵעֲלוֹתְךָ אֶת הַנְּרוֹת אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּדָה יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנְּרוֹת. ווייל דער עיקר איז דער מיטלסטער קנה, וואס דאס איז דער דבור, א מענטש דארף זעהן אז זיינע דבורים זאלן זיין נאר פון דעם הייליגן רבינ'ס עצות,

א בְּרִסְלֵב'ער חֲסִיד

און נישט רעדן פון אנדערע עצות, און נאך זאגן פון וואו מען האט דאס גענומען.

ברוך השם דער אייבערשטער האט אונז געהאלפן און מיר האבן אנגענומען דעם הייליגן רבינו'ס ווערטער בתמימות ובפשיטות, און מען רעדט צום באשעפער אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן לד): דער מויל פון א צדיק ווערט אנגערופן: 'מלאפום'. וואס איז די ווערטער: מלא-פום, דאס הייסט, דער מויל רעדט אים נאר פון באשעפער, און דאס האב איך זיך צוגעוואוינט, שטענדיג צו רעדן פון באשעפער, און פארשטייט זיך אז מען רעדט 'פון' באשעפער, רעדט מען 'צום' באשעפער.

נאכדעם דער סדר דרך הלימוד, (עיני שיחות הר"ן סימן ע"ו, ובאריכות בקונטרס סדר דרך הלימוד): אלע מאכן חזק פון דעם און פֿרעגן וואו שטייט דאס? און זענען זיך מפלפל איבערדעם, אבער מען דארף מאכן א חשבון הנפש, זעהט מען שוין ווי אזוי עס זעהט אויס. מילא

אז עס זיצט א אינגערמאן און ער לערנט א גאנצן טאג פון אינדערפרי ביז אויף דערנאכט 'בעיון', קומט אים כל הכבוד, און איך בין אים מקנא, אבער מען דארף דאך אַנקוקן זיך אליין, ווער בין איך?! איך בין א פראסטער און געמיינער יונג, און איך ווייס וואס איך האב געטוען, איך האב קיינמאל נישט אויפגעמאכט קיין חומש, קיין משניות, קיין גמרא, און דא קומט א רבי און ער געט אין מיר אריין א חיות, און איך האב באקומען א חשק צו לערנען חומש רש"י מיטן פרגום יעדן טאג, און אזוי בין איך מסים יעדע וואך די סדרה, דער הייליגער בעלזער רב רבי ישכר דב זי"ע האט געזאגט: א טאג וואס מען לערנט חומש מיט רש"י וועט מען נישט זינדיגן.

און דאס זעלבע מיט משניות, איך פאנג אן לערנען און זאגן איינמאל ששה סדרי משנה און נאכאמאל, און איך זעה אז עס איז נישט אזוי שווער ווי מען האט מיר איינגערעדט, איך זעה אז ברוך השם איך בין מצליח, איי דער סמ"ך מ"ם צוברעכט מיר, אז דאס הייסט נישט געלערנט, מאך איך זיך נישט צוטוהן,

נאר איך מאך מיר א פֿשוּטן חֲשַׁבּוֹן וואס דען זאל איך
 טוען? ! ווייל עס קען דורך גיין די זיבעציג יאר, און
 אַפֿלו אַיינמאַל נישט ענדיגן ששה סדרי משנה,
 אַיינמאַל נישט ענדיגן כאטשיג ש"ס בבלי, און
 דעמאלטס וועט מען שוין זייער חרטה האבן, אָפּער
 פֿל זמן א מענטש לעבט, איז עס אזוי גרינג, ווייל מען
 דארף נישט מער ווי נעמען די גמרא און אנהייבן
 אַביסעלע, דער הייליגער רבי האט אמאל געזאגט פאר
 רבי נתן ז"ל: אַביסל איז אויף גוט. און אז דער
 אַייבערשטער העלפט, לערנט מען אַביסל ב'בלי
 אַביסל ירושלמי אַביסל תוספתא, וואס דורך דעם
 בויעט מען זיך אויף א שטוב [בית]. און דאס וועט
 מען זעהן ביים סוף, ווען מען גייט אַוועק פון דער
 וועלט קען ליגן צוויי נפטרם, אין איין ארון ליגט
 דארט א בבלי ירושלמי תוספתא. ווער רעדט נאך אויב
 ער האט זוכה געווען צו מדרש רבה, און מדרש
 תנחומא מיטן זוהר און תקונים, און אין דעם אַנדערן
 ארון ליגט אַגאַנצע באַרג מיט צייטונגען וואס ער האט

אָפּגעליינט אין די זיבֶּעציג יאר, און דאַרטן הייבט זיך
אן אַ אַנדער ענין.

דערפֿאר לאַמיר מאַכן אַ נייע התחלה דער עיקר זיך
רייניגן די 'שבֶּעַה נְרוֹת', און אַכטונג געבן אויף די
אויגן, אויערן, נאז און מויל, און דאס הייסט געלעבט
עולם הבא אויף די וועלט, עולמך תראה בחייהך. אזוי
ווי דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן
קיט): די וועלט זאגט אז עס איז דא 'עולם הזה'. איך
זעה נישט קיין 'עולם הזה', ווייל יעדער מענטש האט
אזעלכע צרות. און דער גרעסטער רחמנות וואס עס
קען נאר זיין איז אויף אַ בחור, ווייל וואס זאל ער
טוען? ! דערפֿאר דאַרף מען מלמד זכות זיין אויף יעדן
בחור, אַמאליגע צייטן איז דאס געווען אַ פֿשוטע זאך
און אלע גרויסע צדיקים האבן חתונה געהאט ביי די
פֿערצן פּופֿצן יאר, און היינט איז דאס ליידער נישט
איינגעפֿירט, וועגן דעם איז אויף אַ בחור אַ ביטערער
רחמנות.

א בַּרְסֵלְבֵּר חֲסִיד

אָפּער עס גייט איבער אויף אַ יונגערמאן אויכעט,
 מיט פּרנסה וכו', דאָ אָפּער ווען מען זאל נוצן דעם
 הייליגן רבינ'ס עצות האט מען דאָ מורא'דיגע עצות
 אויף יעדע זאך, ווייל פת בסלוי האט אַ יונגערמאן
 ברוך השם, די איינציגסטע זאך וואס עס פעלט אים
 איז 'שכל', אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי
 מוהר"ן חלק ב, סימן פט): **הדעת משדה כל השדוכים.** מען
 דארף וויסן לגבי שלום בית, אז אלע פרויען זענען די
 זעלבע זאך, מען דארף נאר האבן שכל ווי אזוי צו
 פירן א שטוב, און דעם דעת באקומט מען פונעם
 צדיק.

[אויף זאג שטענדיג פאר יונגעלייט וואס זיי זאגן אז
 מיין ווייב לאזט מיר נישט פארן ראש השנה אויף
 אומאן, ווי אזוי קען דאס זיין? דער תירוץ איז פשוט,
 ווייל אז א מענטש פירט זיך אויף ווי א חיה אין שטוב
 א גאנץ יאר. קיין גוט ווארט זאגט ער נישט פאר זיין
 ווייב, געלט געט ער איר אויף נישט, און אפגערעדט
 אז זי ארבעט און ער נעמט נאך צו איר געלט אויכעט,
 און עס ברענט אין איר די פעס און די רציחה, וואס

קען זי צוריק געבן דעם מאן? אז ווען עס קומט ראש השנה טוט זי אלע פעולות אים צו שטערן, און אים צוריק וויי צו טוהן. און פארשטייט זיך אז ער האט נאך נישט קיין גוטן חשק אויף נישט, ווייל ווען ער האט ווען א גוטן חשק איז נישט שייך צו זאגן קיין אפהאלט, ווייל ער מאכט זיך א חשבון הנפש אז ער איז שוין געשטארבן.

איך האב געקענט א איד ר' שמואל מרדכי, וואס ער איז געווען א סוחר, האט ער געהאט א שעה אין טאג, וואס ער האט דאס גערופן: די געשטארבענע שעה, אין די שעה איז ער געווען פארמאכט, ווייל ער דארף א שעה רעדן מיטן באשעפער, און עס האט נישט גענוצט גארנישט.

און אז א מענטש מאכט דעם חשבון אז מיין נשמה איז שוין ארויס, און איך דארף א תיקון, פלוצלינג קומט מען מיר זאגן: דו ווייסט דו דרייסט זיך אין עולם התוהו, אבער דארטן און דארטן אין די טאג ראש השנה, קען מען דיר פאררעכטן, דעמאלטס

ווארט נישט די נשמה און טראכט נישט, נאר זי פליעט
און לויפט גלייך אהין, און בעהט: איך דארף א תיקון.
נאר פארנוואס איז דאך דא מניעות? ווייל מען פירט
זיך אויף א גאנץ יאר ווי א פרא אדם אין שטוב, אבער
אז מען לייגט צו א האנט און מען העלפט ארויס אין
שטוב, און די ווייב זעהט אז מיינ מאן איז מיר
געטריי, דעמאלטס טרייבט זי אים שוין ראש השנה ער
זאל גיין.]

וועגן דעם דארף א מענטש זעהן אז אין שטוב זאל
ער זיך אויף פירן מיט דרך ארץ, אדרבה זאל זיין די
גאנצע שטוב א רואיגע פרייליכע שטוב, און אז עס
איז א שווערער שטוב, זאל ער אריין לייגן מער
כוחות, אז די שטוב זאל זיך איבערדרייען, אבער עס
איז נישט שייך צו זאגן: מיינ ווייב איז די גרעסטע
מכשפה, מיינ ווייב איז די גרעסטע רשע'נטע. עס איז
נישטא אזא זאך, ווייל עס איז א ביינ פון דיינע ביינער,
און עס איז תלוי אין דיר, און אז דו וועסט זיך
אויפפירן מענטשליך אין שטוב, וועסטו זעהן אז דיין
ווייב וועט דיר ארויסהעלפן מיט אלעם, אבער אפלו

גישׁט דאָרף אַ מענטש וויסן אז דאס איז זיינע צוונות,
 אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א,
 סימן כב): מיר זאגן ביי די סליחות 'אם צווייננו ענו פנו'.
 ווער שרייט? די צוונות! און אויב ער וועט אמת'דיג
 תשובה טוהן פארן באשעפער, וועט זי זיך אויף
 איבערדרייען צום גוטן.

דער אייבערשטער זאל העלפן אז מען זאל זיך
 קענען האלטן צוזאמען, און: איש את רעהו יאמר
 חזק, און איך בעט ענק אלע: איר זאלט בעטן פאר
 מיר איך זאל האבן א רפואה שלמה, און איך דאנק
 דעם בורא פל עולמים וואס האט מיך געשיקט
 מענטשן וואס האבן מתפלל געווען פאר מיר, עס
 שטייט (פבא קמא, צב.): המתפלל בעד חברו והוא צריך
 לאותו דבר הוא נענה תחלה, יעדער איינער דאָרף
 האבן א רפואה, זאל דער אייבערשטער אונז אלעמען
 שיקן רפואות מיט ישועות.

מען דאָרף וויסן אז יעדן טאג איז דא בלבולים,
 אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א,

סימן ס): יעדער טאג הייבט זיך אן ענג און שפאהל, דער עיקר איז מען זאל זעהן אז נאכדעם זאל עס ווערן ברייט. ווייל יעדן טאג ווען א מענטש שטייט אויף איז ער אינגאנצן מבולבל, אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן פד): יעדן טאג ווען עס הייבט זיך אן, זענען דא נחשים ועקרבים וואס זענען מבהל און מבלבל דעם מענטש, און צופיסלעך נעמט מען אראפ די קליפות. מען דארף זיך דער עיקר האלטן צוזאמען, וואס דאס איז די העכסטע זאך, און הלואי הלואי זאלן מיר מאכן א נייע התחלה אין די זאך, און מחזק זיין איינער דעם אנדערן.

דער הייליגער רבי זאגט א אינטרעסאנטע זאך (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן כז; ועיין בקצור לקוטי מוהר"ן): למשה את כל העולם לעבודתו לעבדו שכם אחד, צו צוציען דער גאנצע וועלט, אז אלע זאלן דינען נאר דעם אייבערשטן, און מען זאל אנוועק ווארפן די געלט, דאס ווערט לויט די שלום וואס עס איז דא צווישן מענטשן, וואס דורך דעם זענען זיי זיך חוקר און מסביר איינער דעם אנדערן, און אזוי ארום קען

מֵעַן זִיךְ מְקַרֵב זַיִן צוּם אַמֶּת. אַ מְעַנְטֶשׁ דאַרף ווּיִסן
 אַיף בֵּין נִישְׁט דער גֶרַעסְטער חֶכֶם, ווּיִיל דער וואס ער
 זאַגט אז ער איז דער גֶרַעסְטער חֶכֶם איז ער דער
 גֶרַעסְטער טַפֶּשׁ, עס איז קיינער נִישְׁט געבױרן געווארן
 אַ חֶכֶם, אויף איז נאַכנישט דא אַ פּאַברִיק וואס מען
 פאַרקױפֿט דאַרט חֶכְמָה, דערפאַר מעג מען דאף הערן
 אַ עצה פון אַ אַנדערן אויף, און זיך דורך רעדן, און אז
 מען רעדט זיך דורך איז נִישְׁטא קיין גֶרַעסערע זאך פון
 דעם.

דער אַייבערשטער זאל העלפֿן אז מען זאל מיינען
 דעם אַמֶּת, וואס דעמאַלטס וועט מען האבן העלפֿה,
 חז"ל זאגן (שבת קד.): 'קושטא קאי שקרא לא קאי'.
 דער אַמֶּת בלייבט, דער שְׁקֵר פאלט אַוועק. געלױבט
 דעם אַייבערשטן איף האב דורך געלעבט גאר גאר אַ
 שווער לעבן, אָבער ברוך הַשֵּׁם היינט זעה איף די
 פירות און פֿרי פירות, פאַרנוואס? ווּיִיל קושטא קאי,
 דער אַמֶּת בלייבט, שְׁקֵרָא לאַ קאי, דער שְׁקֵר פאלט
 נאַכדעם אַוועק.

וועט דאָךְ דער מענטש זאָגן וואס איז דער אַמת
 וואס איז דער שְׂקָר? אַמת איז נאר דער באַשעפֿער.
 אויף איז אַמ"ת די ווערטער: אַהֲיָה מִ'ת, אִיךְ וועל
 זיין אַ מַת, דאס איז דער אַמת. שְׂקָר איז דא אַסאך
 (לקויטי מוֹהַר"ן חלק א, סימן נא).

דערפֿאר דארף מען זעהן נאר זיך צו שטאַרקן און
 זיך ציען צום באַשעפֿער, און מען זאל זייער אַכטונג
 געבן פון מחלוקת, ווייל דער גאַנצער תּענוג פונעם
 סמ"ך מ"ם איז אז ער קען מאַכן מחלוקת און פירוּדים,
 וואס וועגן דעם ליידן מיר דעם גלות, אָבער ביי אונז
 דארף מען זעהן עס זאל זיין אַחדות. דער
 אייבערשטער זאל העלפֿן מען זאל זוכה זיין צוקומען
 צו דעם.

~תּם וּנשְׁלֵם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם~

בעוה"ש"ת

קונטרס

לְעַב מִיַּטֵּן מְצִיאוֹת

וְנָאם דָּאָם אִיז אַ וואונדערליכע שיעור, געוואַנט געוואָרן דורך
כבוד קדושת הרב הצדיק מוה"ר א"ש שליט"א
אריינגוברענגען אין אונז די ריינע און קלאַרע אַמוּנָה אין פּאַשעפּער,
ווי אויף עצות און התחזקות וויאזוי אדורך צו גיין דעם קעגן בשלום.

פּרשׂת שְׁלַח תשע"ב

געבויעט און באגרינדעט אויף די ווערטער פון אונזער הייליגער און פארקטיגער רבי,
דער באהאלטענע ליכטיגקייט, דער הייליגער הויכער ליכט, אדוננו, מורינו ורבינו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און אויף די ווערטער פון זיין תלמיד, מורינו הגאון הקדוש, א וואונדערליכע ליכט,
וואס קיין שום באהעלטעניש איז נישט פארהיילן פון איהם,

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און עס איז צוזאמגעפלאכטן מיט פסוקים פון תורה, נביאים, כתובים, און מאמרים
פון אונזערע הייליגע חכמים פון גמרא און מדרשים און הייליגן זוהר.

עס איז געברענגט געווארן צום דרוק
דרך חסדי ברסלב - נוא יצ"ק י"א

דו זאלקסט זיך נעמען אין די הענט אריין, און זאלקסט לערנען יעדן טאג
 חומש ורש"י מיטן תרגום, כדי דו זאלקסט ענדיגן ביז פרייטאג די פּרשה
 פון די וואך, שניט מקרא ואחד תרגום, וואס איז א סגולה לאריכות ימים
 ושנים, ווי די חז"ל זאגן, (ברכות ח.). לעולם ישלים אדם פּרשיותיו עם
 הצבור שנים מקרא ואחד תרגום, שכל המשלים פּרשיותיו עם הצבור
 מאריכין לו ימיו ושנותיו; אויף זאלקסטו לערנען אסאך משניות וואס
 משנה איז די אותיות נשמ"ה, אז מען לערנט אסאך משניות ווערט
 געלויטערט די נשמה, אויף משנה באטרעפט פונקט ווי פּרנס"ה,
 ווארום אז מען לערנט משניות האט מען גרינג פּרנס"ה, אז וואויל איז
 דעם בחור אדער דעם אינגערמאן וואס לערנט יעדן טאג ח"י פּרקים
 משניות, און דאס איז א סגולה צו הרגענען זיין יצר הרע, ועל פולם צו
 לערנען יעדן טאג א בלאט גמרא חוק ולא יעבור, דאס איז דער עיקר אין
 לעבן, און דער סמ"ח מ"ם וועט טון אלע פעולות שבכולם נישט לאזן א
 בחור אדער א אינגערמאן לערנען יעדן טאג א בלאט גמרא, ווארום ער
 האט זייער מורא פון לימוד גמרא, ווי דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי
 מוהר"ן חלק א' סימן ר"ד) אז מיט לערנען גמרא איז מען מבטל פון זיך די
 קליפה וואס וויל אים ברענגען צו עבירות, און עס ווערט געברענגט אין
 ספר יצוי העמודים" א זון פון של"ה הקדוש, אז עס זאךף זיין א חוב
 אויף יעדן איד צו לערנען יעדן טאג א בלאט גמרא אזוי ווי עס איז א
 חוב לימודיו תפילין יעדן טאג, און ווער עס לערנט נישט יעדן טאג די
 דברי לימודים מקרא, משנה, גמרא, דער איז א גרויסער ארימאן, ווי די
 חז"ל זאגן (שבת כג.) "בביתו אין לחם ואין שמלה" שאין כדי לא מקרא
 ולא משנה ולא תלמוד.

(אשר פנחל באידיש חלק א' מקמב יד)

לְעֵב מִיִּטָּן מְצִיאוֹת

.א.

דְּעַר הַיִּלְיָגֶעַר רַבִּי זְאָגֵט (לְקוּטִי מוֹהַר"ן חֶלֶק ב, סִימָן עב): וָוַעַן מָעַן קוּמֵט צו אַ צְדִיק בַּאֲקוּמֵט מָעַן אַ גְּרוֹיֶסקֵיט, און דְּעַר עֵיקָר גְּרוֹיֶסקֵיט וָוַאס מָעַן בַּאֲקוּמֵט אִיז שְׁפָלוּת, מָעַן זָאל זוכֶה זײַן צו זײַן אַ שְׁכֵן לְעֵפֶר בְּחַיּוֹ; דָּאס הַיִּסֵּט, אַז וָוַעַן אַ מְעַנְטֵשׁ לְעֵבֵט נֶאֱדָה, זָאל עַר שׁוֹיִן טְרַאכְטֵן אַז עֵס וָוַעַט קוּמֵעַן דִּי צײַט און עַר וָוַעַט דָּאַרְפֵּן אָוועק גײַן פֿון דְּעַר

וועלט, און מען וועט אים מאכן א גרוב, און דארטן אריינלייגן. איך האב אמאל געהערט א גוטן איד זאגן: איך גיי יעדן טאג אין מקנה, אזוי וועלן די חברה קדישה מיר נישט דארפן טובל'ן, ווייל איך האב מיך שוין אליינס געטובל'ט.

חז"ל זאגן (ברכות לא ע"א): עס איז גענוען א חתונה, האבן די חכמים געזאגט: לישרי לן מר, - זינגט אונז א ניגון. האבן זיי געמאכט א ניגון: ווי לן דמיתנן, ווי לן דמיתנן - וויי איז פאר אונז, אונז גיי מיר שטארבן; פֿרעגט דער הייליגער רבי נתן זכרוננו לברכה (לקויטי הלכות, הלכות פסח, הלכה ט): וואס הייסט ביי א חתונה זינגט מען אזא זאך? נאר דער יום המיתה איז נישט געמאכט געווארן צו דערשרעקן א מענטש, נאר אז דער מענטש זאל אנהייבן צו קוקן אויף די מציאות, דאס הייסט, א מענטש דארף לעבן מיט ריאליטי, און טראכטן וואס עס וועט זיין מיט אים, און דאס ברענגט אים ישוב הדעת, און אז מען האט דעם ישוב הדעת, זעהט מען די מעלה פון די וואס לערנען לויט

דעם 'סדר דרף הלימוד' פונעם הייליגן רבי'ן (ענין שיחות הר"ן סימן עו, ובקונטרס סדר דרף הלימוד באריכות).

דער אר"י הקדוש זאגט (שער הגלגולים, הקדמה יז):
 ווען א מענטש לערנט א פסוק בייטאג, דעמאלטס
 ביינאכט ווען די נשמה גייט ארויף, לערנט מען איר
 אויס, זייער אסאך סודות אויף דעם פסוק. פל שפן
 ווען א מענטש איז זוכה און ער לערנט יעדן טאג
 עטליכע פסוקים חומש רש"י מיטן תרגום, אזוי אז
 ווען עס קומט פרייטיג האט ער שוין פרוף השם
 מעביר סדרה געווען, קען מען זיך נישט פארשטעלן
 דאס גרויסקייט דערפון, און וואס פאר א שכר מען
 באקומט פאר דעם. און ליידער רוב וועלט זענען
 מוראדיג נתרשל אין 'די מצוה, און דערפאר גייט
 איבער אויף מענטשן עניות מיט דחקות מיט מחלות
 רחמנא לצלן.

דער הייליגער בעלזער רב רבי ישכר דוב זכותו יגן
 עלינו האט געזאגט: אין דעם טאג ווען מען לערנט
 חומש רש"י וועט מען נישט זינדיגן. עס שטייט פון

לֶעֶב מִיטֶן מְצִיאוֹת

הייליגן בעל התנ"א זכותו יגן עלינו, אז ער האט אמאל נאכגעזאגט פון זיין הייליגן רבי'ן דער גרויסער מגיד פון מעזריטש זכותו יגן עלינו: מען דארף לעבן מיט די צייט. דאס הייסט, מען דארף לעבן מיט די וואכעדיגע סדרה, און וואס עס שטייט אין די וואכעדיגע סדרה דאס איז די נייעס פון די וואך.

אזוי אויף דארף א איד לערנען יעדן טאג משניות, פֿרַק נאָך פֿרַק, און גמרא, בלאט נאך בלאט; אפער עס קען דורכגיין א וואך, א חודש, א יאר, און א מענטש מאכט נישט אויף קיין משניות, קיין גמרא וכו', וואס דאס נעמט זיך נאר ווייל א מענטש טראכט נישט פון דעם לעצטן טאג און ער מיינט אז ער האט נאך צייט, וועגן דעם האט אונז דער הייליגער רבי געגעבן די מתנה פון 'התבודדות', א מענטש זאל זיך מתבודד זיין: רבוננו של עולם! וואס וועט זיין מיט מיר, עס איז אנוועק א טאג וכו'.

לעב מיטן מצואות

מא

דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן א):
דער יצר הרע איז זיך מתלבש במצוות, ער קומט צום
מענטש פארשטעלטערהייט, און ער רעדט אים איין
אז ער זאל טוהן א מצוה, זאגט אויף דעם דער
הייליגער רבי נתן זכרוננו לברכה (לקוטי הלכות הודאה,
הלכה ו): אז די מצוה מיט וואס דער יצר הרע
פארשטעלט זיך איז, ער זאגט פאר א מענטש: דו
וויסט אין הימל האט מען זייער ליב א 'לב נשבר',
און עס איז א גרויסע זאך, ווייל דו וויסט דאך יא
וואס דו האסט אלס געזינדיגט. און דער מענטש
כאפט נישט אז דער סמ"ך מ"ם וויל אים
אריינשלעפן דורך דעם אין 'מרה שחורה' און אין
'עצבות'. דער הייליגער רבי טייטשט (לקוטי מוהר"ן,
חלק א, סימן צ): אויפן פסוק (תהלים קד, לד-לה): אָנְכִי
אָשִׁמַח בַּה', יתמו חטאים מן הארץ. ווען א איד
פריידט זיך - פּבִּיכּוֹל - מיטן אייבערשטן, איז שוין
נישט דא קיין חטאים; ווייל יעדע סקונדע וואס א
איד איז פרייליך, און ער איז זיך מחיה מיט דעם אז
ער איז ברוך השם א איד, כאטשיג ער האט גארנישט

אין זיך, ווייזט ער מיט דעם אז ער גלייבט אין בורא
 כּל עולמים, און וועגן דעם פּריידט ער זיך, פון דעם
 אַליין ווערט מורא דיגע ייחודים, כּל שפּן ווען אַ איד
 פּריידט זיך אז ער האט ציצית ברוך השם, ער האט אַ
 מזוזה אויפן טיר ברוך השם, ער איז געגאנגען היינט
 מיט תפילין ברוך השם, אזוי ווי חז"ל זאגן (ברכות ל
 ע"ב): אן אמורא האט זיך געפרייט אַ גאנצן טאג, און
 ער האט געזאגט: 'אנא תפילין קא מנחנא', איד האב
 געלייגט תפילין. ווייל מיט דעם ווייזט ער אז די
 מצוות זענען ביי אים חשוב, אזוי ווי דער הייליגער
 רבי זאגט (ספר המדות אות שמחה, סימן א): כּשאַדם עושה
 מצוה בשמחה סימן שלבו שלם עם אלקיו, ווען אַ
 מענטש טוט אַ מצוה מיט שמחה, איז אַ סימן אז זיין
 הארץ איז גאנץ מיטן באשעפער.

קומט אויס, אז פון איין זייט דארף זיך אַ מענטש
 דערמאנען אז עס וועט קומען אַ טאג - און אפּשר איז
 דאס דער היינטיגער טאג - און ער וועט דארפן
 אַוועק גיין פון דער וועלט, און פון די אנדערע זייט
 איז דאס אים אויף מחזק, אז ברוך השם, דא אויף

לעב מיטן מציאות

מג

דער וועלט מיט אַזעלכע שווערע ביטערע נסיונות, פון דעסטוועגן איז אַזא מגושם'דיגער מענטש ווי מיר, זוכה צו גלייבן אין באשעפער און רעדן צו אים, וואס יעדן דיבור וואס מען רעדט צום באשעפער איז אַ מורא'דיגע הצלחה, און איך בין נאך זוכה מקיים צו זיין מצוות, און כל שכן אז אַ מענטש איז זוכה צו לערנען מקרא, משנה, גמרא, איז דאס די גרעסטע שמחה, ווייל נאר דאס וועט אים בלייבן.

זאגט דער הייליגער רבי נתן זכרוננו לברכה (הלכות פסח שם): דאס איז געווען זייער שמחה ווען זיי האבן געמאכט זייער ניגון: ווי לן דמיתנן ווי לן דמיתנן. ווייל נאכן שטארבן וועט מען מער נישט קענען מקיים זיין די אלע מצוות וואס מען קען יעצט מקיים זיין. און אויב וועט אַ מענטש זאגן: וואס זאל איך טוהן, אז איך בין שוין דורך געפאלן?! דארף מען וויסן אז ווילאנג מען לעבט קען מען אויף אלעם תשובה טוהן.

דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוה"רן חלק א, סימן לה): תשוב"ה איז די ווערטער: תשוב - ה, שטעל צוריק די אות 'ה'; דאס הייסט, די נשמה פון א מענטש ווערט אנגערופן 'ה', ווייל עס נעמט אריין אין זיך פינעף זאכן, וואס ווערן אנגערופן: נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה, און דאס איז דער 'ה' וואס יעדער מענטש האט אין זיך. אויף זאגט די גמרא (ברכות י ע"א): די נשמה פון א מענטש איז דא אין פינעף וועלטן; קומט אויס, אויב א מענטש איז דורכגעפאלן, איז זיין תשובה אז ער קומט יעצט צוריק צום באשעפער, און ער איז זיך מתנודה. אזוי ווי דער רמב"ם זאגט (הלכות תשובה, פרק א, הלכה א): דער עיקר תשובה איז וידוי דברים. דאס הייסט, מען דארף זאגן פארן באשעפער: רבוננו של עולם! איף האב דאס און דאס געקוקט, זיי מיר מוחל. איף האב דאס און דאס געהערט, זיי מיר מוחל. איף האב דאס און דאס גערעדט, זיי מיר מוחל. און דער רמב"ם לייגט נאך צו (שם): כל המרבה להתנודות הרי זה

לעב מיטן מציאות

מה

משופח, ווער עס רעדט זיך מער אויס דאס הארץ
פארן באשעפער, איז ער מער אויסגעלויבט.

דערפאר אז דער מענטש האט שכל און יעדע זאך
וואס עס גייט אויף אים דורך, דרייט ער איבער און
מאכט דערפון א תפלה, און בעט: רבנו של עולם!
דער יצר הרע ברענט אין מיר, וואס זאל איך טוען,
רבנו של עולם! איך וויל זיין א ערליכער איד. און
אזוי זאגט ער ארויס אלע זיינע רצונות צום
באשעפער, ווערט דערפון אזא מין פארגענוגן אין
הימל, וואס מען קען זיך גארנישט פארשטעלן, און
עס ווערט דערפון אן א שיעור נייע עולמות (לקוטי
הלכות, אומנין הלכה ד').

מיר האבן נישט קיין השגה וואס יעדער איד
פארמאגט דא אויף דער וועלט, און וואס ער קען
אויפטוען ווילאנג ער לעבט, און וויבאלד מען ווייסט
דאס נישט, איז מען פארנומען מיט אלע נארישקייטן
רחמנא לצלן, ברוך השם די רבנים פרויברין טאקע צו
מאכן פארשידענע תקנות צו ראטעווען די דורות,

אָבער די עיקר תקנה איז, אז בחורים זאלן חתונה האבן וואס יונגער, ווייל מה יעשה הבן שלא יחטא? ! [אגב, מען דארף אָנזאָגן פאר בחורים זיך זייער אַכטונג צו געבן פון מנוולים, ווייל עס איז - רחמנא לצלן - היינט אַ מורא'דיגער דור פרוץ.]

דער הייליגער רבי האט אמאל געזאגט: ווען איך וואלט געקענט וואלט איך איינגעפירט: נעכטן תנאים און היינט חתונה און איר צוגרייטן זיבן טעג פריער. [ברוך השם מיר האבן דאס באוויזן און חתונה געמאכט יונגע בחורים און מיידלעך, און זיי האבן ברוך השם נישט געוואוסט וואס עס הייסט אַ חטא. און אויף די גרויסע הוצאות פון אַ חתונה-נאכט, האבן מיר אויך געמאכט אַ תיקון, מיר האבן געבויעט אַ חתונה-זאל, וואס דער גאנצער זאל מיט די סעודה מיט אלע צוגעהערן, איז פאר אומזיסט, די עלטערן פון ביידע זייטן דארפן נאר פשוט קומען צו די חתונה זאל, דאס איז אַ מציאות וואס מען קען דאס גיין נאכקוקן.]

ב.

די תורה הקדושה זאגט (במדבר יג, ג): **כִּלְמֵי אַנְשִׁים**
רְאִישֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה, אֲלֶע מְרֻגְלִים זַעֲנֵעַן גְּעוּוֹעַן
גְּרוּיֶסֶע און חֲשׁוּבֶ'ע מַעֲנִטְשֵׁן. דאך זאגט רש"י (שם יג,
כו): אַז זײ זענען נישט געווען קיין ראשי בני ישראל,
נאר זיי זענען געווען רשעים, ווייל זיי זענען
געגאנגען אקעגן משה רבינו און אקעגן די מציאות,
ווייל משה רבינו איז געווען דער וואס האט מגלה
געווען דעם אייבערשטן.

רש"י זאגט (במדבר יג, ב): **פֶּאֶרְוֹאִס שְׁטִיט** די
פֶּרְשָׁה פֿון מְרֻגְלִים לְעֵבֶן די פֶּרְשָׁה פֿון מְרִים,
וואספארא שייכות האט דאס? נאר מען זעהט ביי
מְרִים הַנְּבִיאָה, וואס כאטש זי איז געווען זייער
גרויס, און זי איז געווען משה רבינו'ס שוועסטער,
און אין איר זכות האבן מיר געהאט צו טרינקען
פֶּעֲרָצִיג יָאֵר אין מִדְבָּר פֿונעם בָּאֵר (תענית ט ע"ב); נאר
וויבאלד זי האט געפרעגט קשיות אויף משה, און
געזאגט (במדבר יב, ב): וואס עפעס איז משה אזוי

גרויס, גם בנו דבר ה', מיט אונז האט אויף דער
 אייבערשטער גערעדט? ! איז זי געווארן קרעציג. די
 זעלבע זאך איז געווען ביי די חטא פון די מרגלים,
 וואס זיי האבן אויף גערעדט שלעכטס אויף ארץ
 ישראל, ווייל זיי האבן פארשטאנען אז אין ארץ
 ישראל וועלן זיי שוין נישט זיין גרויס (זוהר הקדוש
 שלח, קנח ע"א). וועגן דעם איז דאס דער זעלבער פגם
 ווי מרים. אבער די תורה הקדושה איז גלייך מעיד
 (במדבר יב, ג): והאיש משה עניו מאד מפל האדם אשר
 על פני האדמה, משה רבנו איז געווען א עניו מער ווי
 יעדן באשעפעניש וואס איז פארהאנען אויף די
 וועלט.

דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן
 יא): גיאות מיט ניאוף איז געוואנדן איינס אינעם
 אנדערן; און על פי רוב אז מען זעהט איינער שטופט
 זיך פאר כבוד, איז דאס א סימן אז ער איז א
 פשוט'ער 'נואף', וואס דאס קען קיינער נישט וויסן
 נאר דער באשעפער, און פון דעם נעמט זיך אז מען
 מאכט ליצנות פון גוטע זאכן, בפרט פון בחורים און

לעב מיטן מציאות

מט

יונגעלייט וואס לערנען לויטן סדר דרך הלימוד פונעם הייליגן רבי'ן.

[חז"ל זאגן (ברכות ד ע"ב): פל האומר תהלה לדוד ג' פעמים ביום, ווער עס זאגט דריי מאל א טאג די קאפיטל פון אשרי (תהלים קמה), איז ער פארזיכערט אז ער איז א בן עולם הבא, ווייל עס איז דא דארט דער פסוק (שם, טז): פותח את ידיה וכו', און אויף גייט דאס לויט די א-ב. פרעגט דער הייליגער רבי נתן זכרוננו לברכה (לקוטי הלכות קריאת שמע, הלכה ה): ווייל עס האט די א-ב, מיטן פסוק פותח את ידיה איז דאס שוין אזוי גרויס?! נאר דער עיקר מניעה פון א מענטש צו צוקומען צום אייבערשטן, איז דאס אז ער האט נישט קיין פרנסה, אזוי ווי דער מדרש זאגט (שמות רבה לא, יב): אז מען זאל לייגן אלע צרות אויף איין זייט וואגשאל, און ארעמקייט אויף די אנדערע זייט וואגשאל, וועט ארעמקייט איבערוועגן. ווייל אז א מענטש האט נישט צו באצאלן דירה געלט אדער פארן גראסערי, אדער ער האט נישט צו באצאלן שכר לימוד פאר די קינדער און מען שיקט אים

אָהיים די קינדער, איז ער צובראכן און עס איז אים זייער ביטער, אָבער אז אַ מענטש ווייסט אז פֿרנסה איז פון באַשעפֿער, און אז ער קען שטענדיג רעדן צום אייבערשטן, איז דאס זיין גרעסטע ישועה.

און אויב האט ער נישט וואס צו רעדן, וועגן דעם איז דא די א-ב, וואס דורכדעם קען ער זיך שטענדיג מסדר זיין וואס צו רעדן, און ער האט שוין דיבורים, למשל, אויף דעם אות א' קען ער בעטן: רבנו של עולם! זעה איך זאל האבן אַ לויטערע אַמונה, זעה איך זאל שפירן אז דו ביזט דא. אזוי ווי דער הייליגער רבי רבי אלימלך זי"ע בעט אין זיין תפלה: ותהא אמונתך קשורה בלבנו פיתד שלא תמוט, איך זאל דיר שפירן אזוי ווי אן אריינגעהאקטע נאגל אין דער ערד וואס מען קען נישט רירן פון פלאץ, אזוי זאל איך זיין שטארק אין אמונה. נאכדעם אמת, רבנו של עולם! איך זאל זיך האלטן ביים אמת. דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן קיב): אפילו אַ מענטש איז שוין אריין געפאלן וואו ער איז אריינגעפאלן, אָבער אויב ער רעדט אַ דיבור מיט אַ

אַמֶּת לויט זיין מצב, און ער זאגט: רבוננו של עולם!
 עס איז מיר זייער ביטער, איך בין מיט דאס און דאס
 דורך געפאלן, 'ה' הושיעה' העלף מיר וכו', וועט ער
 קענען ארויסגיין פון זיין פינסטערניש,
 פונדעסטוועגן זאגט דער הייליגער רבי דארטן, אז
 ווער עס האט שכל דארף בעטן א גאנץ לעבן, ער זאל
 כאטש איינמאל זוכה זיין צו זאגן א דיבור אמת;
 ווייל מען נארט זיך, און מען דארף בעטן אויף אמת.
 נאכדעם אכילה, רבוננו של עולם! איך זאל
 אפגעהיטן ווערן, נישט נכשל צו ווערן מיט מאכלות
 אסורות, איך זאל נאר עסן מיט א הכשר.

נאכדעם אות ב': ברית, רבוננו של עולם! איך זאל
 האבן שמירת הברית, איך זאל ווערן אפגעהיטן פון
 דעם חטא. בטחון, איך זאל האבן בטחון אין דיר אז
 דו וועסט מיר אנוודאי העלפן, איך זאל זיך נישט
 פארלירן. ב'ושה, איך זאל זיך שעמען פון דיר. קומט
 אויס, אז איינער האט די צוויי זאכן: פותח את ידך
 ומשביע לכל חי רצון, ער ווייסט אז פרנסה איז נאר

פון באשעפער, און פון די אנדערע זייט האט ער
 התבודדות, דעמאלטס איז ער זיכער א בן עולם הבא
 דריי מאל א טאג זאגט מען אשרי ביים דאווענען,
 דאך זעהט מען ווער האט אינזין וואס ער זאגט?!
 דערפאר דארף מען זעהן אז אויף ביים לערנען זאל
 מען כאטש דורך זאגן ש"ס, און ששה סדרי משנה,
 ווייל אז דער אייבערשטער העלפט און מען זאגט
 דאס דורך, קודם האט מען א שייכות מיט רבינא און
 רב אשי, מיט רבי שמעון בר יוחאי און רבי יהודה,
 און אזוי מיט אלע תנאים און אמוראים, און מיט זיי
 חבֵרֵט מען זיך, אויף דירכדעם זאגט מען שמות
 הצדיקים, און נאכדעם טרעפט מען שוין שיינע
 מאמרי חז"ל, און אז מען זעהט א אינטרעסאנטע
 גמרא, קוקט מען שוין אריין וואס רש"י זאגט אדער
 וואס תוספות זאגט אויף דעם, און אזוי באקומט מען
 א חשק.

דער גערער רבי, בעל אמרי אמת זכותו יגן עלינו,
 האט זייער מקפיד געווען אויף די צייט, האט ער

לַעֲבֹד מִיִּטְן מְצִיאוֹת

נג

גַּעְהָאט שִׁיעוּרִים מִיט אַיִנעם זײַן מִינוּט, מִיט אַיִנעם צָען מִינוּט, צו ווײַזן ןוואס מָען קָען דוּרְכְלֶעַרנען אײַן זײַן מִינוּט, עַר הָאט גַעְהָאט אַ שׁוואַגער ןוואס עַר הָאט גַעלֶעַרנט מִיט אַיִם פֿאַר פֿוּרִים יַעֲדן טאַג זײַן מִינוּט מִסְכָּתָא מְגִילָה, נאָך אַ חוֹדֶשׁ הָאט עַר דָּאס גַעעֲנֶדִיגט.

אַ מַעֲנֵטֶשׁ כּאָפֶט נִישֶׁט דִי טִיעֲרֶקִיט פֿון מִינוּטן, דער הַיִלִיגער רַבִי נֶתָן זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה הָאט אַמֶּאל גַעזאַגט פֿאַר זײַן גְרוֹיסן תּלְמִיד רַבִי נַחֲמָן טוֹלֵטֶשִׁנער זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, ןוען עַר אַיז גַעקוּמֶען פֿאַר שַׁבַּת אַרוֹיסֶהֶלְפֶן מִסְדֵּר זײַן דִי שְׁטוּב, און עַר הָאט שׁוִין אַלֶּעס גַעְהָאט גַעעֲנֶדִיגט און עַס אַיז אַיִם נאָך גַעבְלִיבן בִּיז לִיכֶט צִינֶדן פֿינעף מִינוּט, הָאט זײַך דער הַיִלִיגער רַבִי נֶתָן אַנגֶערופֶן און גַעזאַגט: גְרוֹיסע פֿינעף מִינוּט! כְּדִי צו ווײַזן ןוואס פֿינעף מִינוּט אַיז. אויך אַיז דער הַיִלִיגער רַבִי נֶתָן זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה אַיִנמֶאל גַעשְׁטאַנען בִּי דִי מְזוּזָה און זײַך מִתְבוֹדֵד גַעןוען, און גַעבֶּעטן אַז נאָך פֿינעף מִינוּט זאַל מָען אַיִם גַעבֶּן אַ קְלַאפּ.

לַעֲבֹד מִיִּטְן מְצִיאֹת

נָאָר בֵּי אֹנֹז אִיז דָּאָס זַייעַר מְזוּלָזֵל, אֹוּן אַ מְעַנְטִשׁ
 כַּאֲפֵט נִישְׁט אַז אִין פֿינעֶף מִינוּט קֶען עַר דוּרְף
 לַעֲרַנְעֵן אַ פֿרֶק מִשְׁנִיּוֹת, דוּרְכֹאָגֵן צְוויי דְרִיי
 קאַפֿיטלעך תּהִלִּים, אָבער דְעַר ןוּאָס עַר הָאָט דְעַם
 אַמְתִּין שְׁכֵל, אִיז בֵּי אִים זַייעַר חָשׁוּב יַעֲדַע מִינוּט.

דְעַרפֿאַר אַז אַיינער לַעֲרַנְט אױף דְעַם ןוּעג פּוֹן
 הֵייליגֵן רֶבִי'ן, ןוּעט עַר מוֹרָא'דיג מְצִלִּיחַ זַיין, אֹוּן
 צוּבִיסְלֶעף ןוּעט עַר ןוּעֲרֵן בְּקִי אִין אַלֶּע פֿלֶעצער פּוֹן
 דִי תּוֹרָה. דְעַר מְדַרְשׁ זָאָט (בּמְדַבֵּר רַבָּה א, ח): פֿאַרןוּאָס
 אִיז דִי תּוֹרָה גַעגֶעבֵן גַעןוּוּאָרן אִין מְדַבֵּר? ןוּייל דְעַר
 מְדַבֵּר אִיז אַ מְקוֹם הַפֿקֶר, דָּאָס זַעלְבֶּע דִי תּוֹרָה אִיז
 הַפֿקֶר, עָס גַייט נִישְׁט בִירוּשָׁה, אֹוּן ןוּעַר עָס ןוּייל קֶען
 זןכָּה זַיין אִין דְעַם.

דָּאָס אִיז גַעןוּען דִי פֿגָם פּוֹן דִי מְרַגְלִים, ןוּייל זַי
 הָאָבן גַעזַעֶהן אַז דָּאָ אִין מְדַבֵּר זַענֶען זַי גַעןוּען אַזןי
 גְרוֹיס אָבער אִין אָרץ ישְׂרָאֵל ןוּעלֵן זַי שׁוִין גְאַרנִישְׁט
 זַיין, ןוּייל אַלֶּע אִידן ןוּעלֵן אױף זןכָּה זַיין צו דִי
 מְדַרְגָּה, הָאָבן זַי גַעקֶרִיגֵט.

לעב מיטן מציאות

נה

ג.

טובה הארץ מא"ד מא"ד (במדבר יד, ז), זאגן צדיקים (אמרי יוסף, לך לך, בשם הרה"ק רבי מנחם מענדיל מוויטעפסק זי"ע): מען זעהט אז די משנה זאגט (אבות ד, ד), דעם לשון ביי די מדה פון ענוה: מאד מאד הוי שפל רוח, ווייל ארץ ישראל האט אין זיך א סגולה פון ענוה (זרע קודש, שלח), אז ווער עס קומט אריין אין איר, ווערט ער ביי זיך גארנישט, ווייל ער ווערט נכלל אינעם אייבערשטן, אויך דער הייליגער רבי זאגט דאס (לקוטי מוה"רן חלק א, סימן מז), אויך דעם וואס די מרגלים האבן געזאגט: ווי אזוי קען מען גיין אויף ארץ ישראל עס איז דאך אן ארץ אכלת יושביה?! (במדבר יג, לב), דאס הייסט, זיי האבן גערעדט אין די שאנד פון ארץ ישראל, אז מען שטארבט דארטן, פרעגט דער הייליגער רבי, אמת טאקע אז זיי האבן גערעדט פון די גנות, אבער די תורה הקדושה איז דאך א תורת אמת, וויאזוי שטייט די שקר - וואס זיי האבן גערעדט - אין די תורה, מוז דאך זיין אז אין די ווערטער איז מרומז עפעס אן אמת אויך?

לַעֲבֹד מִיִּטְוֵן מְצִיאֹת

זאָגט דער הייליגער רבי (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן קכט): דער עיקר שלימות פון זיין מקורב צו א צדיק איז צו פאלגן דעם צדיק, און אז דער אייבערשטער העלפט אז מען פאלגט דעם צדיק, ווערט מען אריינגעגעסן אינעם צדיק, די זעלבע זאך איז מיט אמונה, א מענטש דארף האבן אזא שטארקע אמונה אין בורא פל עולמים אז ער זאל שפירן אז דער באשעפער איז דא, און דעמאלטס ווערט ער איבערגעגעסן צו אמונה, דאס הייסט ער איז איין שטיק אמונה, ער רעדט נאר פון באשעפער און ער האט נישט קיין אנדערע דיבורים, דאס האבן זיי געזאגט, עס איז אן: 'ארץ אכלת יושביה', דאס הייסט אז ארץ ישראל עסט איבער דעם מענטש, און דער מענטש קומט צו אמונה, אזוי ווי דער פסוק זאגט (תהלים לז, ג): שֶׁכֶּן אֶרֶץ וְרֵעָה אֱמוּנָה.

און דאס איז א מורא'דיגע התחזקות פאר א מענטש צו וויסן, אז ווען ער שטארקט זיך אין אמונה, דעמאלטס וואס ער זאל נאר נישט האבן אפגעטוען חס ושלום, איז אים דער אייבערשטער

מוֹחַל, אַזוֹי ווי דער הייליגער רַבִּי זאַגט (ספֿר המדוֹת, אות אַמוּנָה, סימן לג): עַל יְדֵי אַמוּנָה יִסְלַח לָךְ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל כָּל עוֹנוֹתֶיךָ, דוּרְךָ אַמוּנָה וְעַט דִּיר דְּעַר אֵיבְעֶרְשְׁטֶער מוֹחַל זַיִן אויף אַלע עֲבִירוֹת. דִּי זַעלְבֶע זאַךְ, אַז אַ מְעַנְטֶשׁ אִיז מְקוּרָב צום צַדִּיק דַּאָרף עַר זײַךְ זַיַּעַר פֿרַיַּעַן, אַז - בְּרוּךְ הַשֵּׁם - עַר מַאכְט מִיר כְּאַטְשִׁיג אויף דִּי אויגן, אַזוֹי ווי דער הייליגער רַבִּי זאַגט (לקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן סז): דְּעַר צַדִּיק מַאכְט אויף דִּי אויגן, און דְּעַר עֵיקָר אַז מְעַן זאַל אָנְהֵיבֵן צו קִיָּקֵן אויף זײַךְ. אַזוֹי אויף בְּרַעַנְגֶט דְּעַר צַדִּיק אַרַיִן אִין דַּעַם מְעַנְטֶשׁ אַ גַּעוואלְדִּיגַע חֵיוֹת (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ח), און כְּאַטְשִׁיג עַר אִיז אַזוֹי נִידַעֲרִיג הַיִּיבֶט עַר אִים אויף זַיַּעַר הוֹיַעַךְ, אַזוֹי ווי דער הייליגער רַבִּי נַתָּן זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָה הָאֵט גַּעזאַגט: אִיךְ בֵּינן אַזוֹי ווי אַ נַנֶס [זַיַּעַר אַ קְלִינַע מְעַנְטֶשׁ] וְוַאס הָאֵט זײַךְ אַוועק גַּעזַעצֶט אויפֿן רוקן פֿון אַ רִיז. דִּי זַעלְבֶע זאַךְ אִיז ווען אַ מְעַנְטֶשׁ אִיז מְקוּרָב צו אַ צַדִּיק, כְּאַטְשֶׁ עַר אִיז טאַקע גאַרנִישֶׁט, דַּאָךְ זַיַּצֶט עַר אַפֿער אויף אַ גְרוֹיֶסן צַדִּיק.

לעב מיטן מציאות

חז"ל זאגן (שמות רבה כז, ג-ד): אויף יתרו וואס איז אנטלאפן צו משה אין מדבר, א משל, צו א פאנגער וואס כאפט פייגלעך, איינמאל האט ער געזעהן גאר א שיינע פייגל און ער האט דאס געוואלט כאפן, האט זיך דער פייגל אראפ געזעצט אויפן קרוין פון קיסר, האט ער איר שוין נישט געקענט שיסן, ווייל איין טעות אז ער מאכט, האט ער אריין געשאסן אינעם קיסר. די זעלבע זאך ווען יתרו איז געקומען צו משה רבינו און זיך באזעצט לעבן אים, האט בלעם געזאגט (במדבר כד, כא): ער האט זיך געזעצט אויף זייער א גוטן פלאץ.

און אז מען איז שוין נא מקורב צום הייליגן רבין, דארף מען אים פאלגן, און יעדן טאג רעדן צום באשעפער, אפילו מען זעהט נאך נישט קיין ישועה. דער הייליגער רבי האט אמאל גערעדט (שיחות הרין סימן רלד): ווי ווייט א מענטש דארף זיך מחזק זיין צו רעדן צום אייבערשטן, און אפילו עס גייט דורך יארן און ער זעהט נישט גארנישט, מיט דעם אלעם זאל ער נישט צובראכן ווערן פון דעם, ווייל יעדע ווארט

לעב מיטן מציאות

נט

מאכט א רושם אין הימל, האט דאס דער הייליגער רבי מסביר געווען מיט א משל: ווי עס טראפט וואסער אויף א פעלזן שטיין, וואס עס קוקט אויס אז עס קען דאס נישט דורך לעכערן, אבער אז עס טראפט און טראפט אן אויפהער, וועט דארט ביים סוף ווערן א לאף, די זעלבע זאף, א מענטש האט א 'לב האבן', א שטיינערנע הארץ, און עס דאכט זיך אים אז קיינער הערט אים נישט אויס, אבער אז א מענטש רעדט נאך און נאך צום באשעפער, מאכט ער א לאף אין דעם 'לב האבן', ביז עס ווערט אינגאנצן געעפענט.

וועגן דעם זאל א מענטש זיך נישט מייאש זיין און זאגן: ווער הערט מיר אויס? ! נאר ווייטער רעדן צום באשעפער, און אז דער אייבערשטער העלפט אז דער מענטש באפלייסט זיך, און רעדט אסאך צום אייבערשטן, שפירט ער שוין נאכדעם אז דער באשעפער איז דא, און מען קען שטענדיג - און יעדע זאך - רעדן צום באשעפער.

ד.

דער פֿסוק זאָגט (במדבר יג, יז-יט): מִשָּׁה רַבִּינוּ הָאֵט גַעשִׁיקט די צוועלעף מַרְגְּלִים און ער האט זיי אָנגעזאָגט: זיי זאל קוקן אויב עס איז אַ שְׁטאַרקע לאַנד אָדער אַ שְׁוואַכע לאַנד, און ער האט זיי געגעבן אַ סימן, אויב איז דאס אַן אָפּענע שְׁטאַט, זענען זיי גבורים, און זיי האבן נישט קיין מורא, אָבער אויב איז דאס אַ פֿאַרמאַכטע, איז דאס אַ סימן אז זיי זענען שְׁוואַך און האבן מורא.

און דאס איז אַ לימוד זיך צו לערנען ביי יעדע פֿרט, און אויף ביים הייליגן רבינ'ס זאך, די וואס זאגן שטענדיג: קום נאר אין אונזער בית המדרש, און אין אונזער חבורה, נאר ביי אונז איז דער אמת, און אלע זענען אין שקר, איז דאס אַ סימן אז זיי זענען שְׁוואַך, ווייל פֿאַרנוואס דאך מען אזוי מורא האבן, אדרבה, כָּלל ישׂראל זענען אמת, כָּלל ישׂראל זענען צדיקים, אזוי ווי דער פֿסוק זאָגט (דברי הימים-א, יז, כא): מי כַּעֲמֹךָ יִשְׂרָאֵל גוי אַחַד בְּאַרְצֶךָ, וואו איז נאך דא

אזא טייערע פאלק אזוי ווי אידישע קינדער. און דאס וואס מען זעהט, אז נישט יעדער פירט זיך אזוי ווי עס דארף צו זיין, איז דאס נאר צוליב די פאלטשע מנהיגים, וואס זיי פארפירן דאס פאלק, און עס איז א ביטערער רחמנות, צו זעהן ווי רשעים ארויס, די ערב-רב זענען מעביר על הדת מיליאנען אידישע קינדער, און פונקט אזוי ווי די צמלקים ימח שמם האבן אומגעברענגט מיליאנען אידישע קינדער בגשמיות, האבן די פארשאלטענע ערב-רב אפגע'הרג'עט מיליאנען אידישע קינדער ברוחניות, אבער באמת זענען אלע אידן הייליג און טייער, בפרט די ספרדים זענען מורא'דיג שטארק אין אמונה, און מען טאר זיי נישט חס ושלום מרחק זיין.

אבער אז מען איז אפען, ווייזט דאס אויף שטארקייט און אמת, אז דו ווילסט וועסטו קומען, און אז דו ווילסט נישט מוזטו נישט קומען, מען דארף נאר זאגן וואס דער הייליגער רבי זאגט, אפשר וועלן זיך אידן מחיה זיין מיט די ווערטער און ניצן די עצות. דער הייליגער רבי זאגט (שיחות הר"ן סימן כג):

לעב מיטן מציאות

אין הימל שרייען נשמות זיי זענען הונגעריג, דורשטעריג, זיי זענען נאקעדיג און בארוועס, ברענגט מען זיי עסן, טרינקען, און קליידער, זאגן זיי: נישט דאס דארפן מיר! מיר דארפן תורה און תפלה און מעשים טובים, פירט דער הייליגער רבי אויס: וואויל איז דעם מענטש וואס עסט יעדן טאג אפאר פרקים משניות, און טרינקט נאך אפאר קאפיטלעך תהלים, און טוט זיך אן מיט מצוות.

איך האב אמאל געטראפן א ברסלב'ן חסיד ווען ער איז געפארן צו די ארבעט, האט ער געהאט א חומש, א משניות, מיט א תהלים, און א לאנטש בעג אויכעט, זאגט ער מיר: איך נעם מיט א לאנטש פארן גוף, און א לאנטש פאר די נשמה, פיאות האב איך ברוך השם, ציצית האב איך ברוך השם, א בארד האב איך ברוך השם, קומט אויס אז איך בין אנגעטוהן מיט מצוות, וועגן דעם נעם איך מיר מיט א משניות מיט א תהלים, וואס דאס איז עסן און טרינקען פאר די נשמה, אזוי בין איך מקיים דעם רצון פון הייליגן

רבי'ן. דאס הייסט אַמְתֵּעַ הַתְּקַרְבוֹת צוּם הַיִּיְלִיגִין
רבי'ן, אז מען טראכט וואס וועט זיין ביים סוף.

ה.

וּמָה הָאָרֶץ הַשְּׂמֹנָה הוּא אַם רְזָה, הִישׁ בָּהּ עַץ אַם
אִין, וְהַתְּחִזְקָתָם וְלִקְחָתָם מִפְּרֵי הָאָרֶץ (במדבר יג, כ):
מִשֶּׁה רַבִּינוּ הָאֵט זַי גְּעַהִיִּסֶן זַי זָאָלֶן גְּעֻמְעֶן פֿון דִּי
פִּירוֹת פֿון אָרֶץ יִשְׂרָאֵל. זַעֲנֶען זַי צוּרִיק גְּעוֹמְעֶן, און
אַיִן מְעַנְטֶשׁ הָאֵט גְּעִשְׁלֶעפֶט אַ רִיזִיגֶן מִלְגְּרוֹיִם,
אַיִנער אַ רִיזִיגֶן פֿייג, און אַכֶט מְעַנְטֶשֶׁן אַ גְּעַהֲעַנְגֶל
טְרוֹיבֶן, אַפֶּער יְהוֹשֶׁע און פֶּלֶב הָאָבֶן גְּאַרְנִישֶׁט
גְּעוֹמְעֶן. הָאָב אִיף גְּעַהֲעַרֶט פֿון אַ עֲרִלִיכֶער אִיד, אַ
בְּרִסְלֶבֶעֶר חֲסִיד, רַבִּי אֶפְרַיִם לִ פֶּשַׁעֲדִבָּאֲרִזְשֶׁער
זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָה (בספרו עוֹנֵג שְׁבַת, פֶּרֶשֶׁת שְׁלַח): הָאֵט עַר
גְּעַפֶּרעגֶט: פֶּאַרְוֹאַס הָאָבֶן יְהוֹשֶׁע און פֶּלֶב גְּאַרְנִישֶׁט
גְּעוֹמְעֶן, מִשֶּׁה רַבִּינוּ הָאֵט דָּאָף גְּעוֹאַגֶט פֶּאַר יַעֲדֶן
מְעַן זָאל בְּרַעַנְגֶען מִפְּרֵי הָאָרֶץ? הָאֵט עַר גְּעוֹאַגֶט: זַי
הָאָבֶן אִוִּיף גְּעוֹמְעֶן, ווִייל מִשֶּׁה רַבִּינוּ הָאֵט גְּעוֹאַגֶט:
'וְהַתְּחִזְקָתָם' וְלִקְחָתָם מִפְּרֵי הָאָרֶץ'. דִּי צֶען מְרַגְלִים,

לעב מיטן מציאות

האָבן טאַקע גענומען פון די פירות אָרץ ישׂראַל, זיי
האָבן זיך אָבער נישט מחזק געווען ווען עס איז
איבערגעגאַנגען אויף זיי די מורא־דיגער נסיון,
אָבער יהושע און פֿלב האָבן גענומען דעם
'והתחזקתם', דאס התחזקות, און זיי האָבן זיך מחזק
געווען, ווייל אַ מענטש דארף זיך מחזק זיין אין די
שווערסטע צייטן.

נאָך אַ זאך זעהט מען, פֿאַר יהושע בן נון האט
משה רבינו צוגעלייגט אַ י', און מתפלל געווען אויף
אים: וְ-הַיְשִׁיעַךָ מֵעֲצַת מְרַגְלִים (רש"י, במדבר יג, טז),
און ווען פֿלב האט געזעהן אַז פֿאַר יהושע האט מען
אַנגעוואונטשן און פֿאַר אים נישט, איז ער געגאַנגען
ביז חֲבֵרוֹן בֶּעֱטֹן בֵּי דֵי קִבְרֵי צְדִיקִים: רבונו של
עולם! האב רחמנות בזכות אברהם יצחק יעקב, שְׂרָה
רבקה לאַה אַז אַיך זאַל ניצול ווערן. פֿרעגט דער זוהר
הקדוש (שְׁלַח, קנח ע"ב): ווי אַזוי האט פֿלב נישט מורא
געהאט צו גיין אליין אין חֲבֵרוֹן, וואו עס זענען
געווען די אלע זעקס ריזן?! זאַגט דער הייליגער
זוהר: ווער עס איז אין אַ צָרָה קוקט נישט אויף

גארנישט; און דאס איז אַ מורא־דיגע יסוד אין לעבן, אז ווען אַ מענטש ווייסט ווער ער איז, אז ער איז דער נידעריגסטער מענטש וואס איז נאר פארהאנען, און עס איז נאך נישט געווען - פון ווען דער בורא פל עולמים האט נאר געטראכט צו באשאפן מענטשן, ביז צום סוף ווען ער וועט פארמאכן די וועלט - אזא נידריגע נשמה, דעמאלטס קען אים שוין קיינער נישט אַוועקנעמען פון צדיק, ווייל אז מען האט אים אַלעמאל געזאגט אז ער איז גארנישט ווערד, און דא קומט אזא הייליגער רבי און הייבט אים אזוי שטארק אויף, און געט אים אַריין אזא האפענונג און חיות, דערשרעקט ער זיך שוין נישט פון קיינעם, און ער קוקט שוין נישט אויף גארנישט, און האלט זיך שטארק ביים צדיק.

אַ בחור האט מיר אַמאל געזאגט: איר האט מיר געמאכט פאר אַ מיליאנער. ווייל יעדער האט מיר שטענדיג געזאגט אז איך בין גארנישט ווערד, און אויך אין אַלע כתות האב איך באקומען אַ זינא אויף די פארהער, און איר האט מיר נאר צוגעלייגט דעם

איינס נאך די אלע זיראס בין איך געווארן א
ביליאנער.

דער אייבערשטער זאל העלפן מען זאל זיך
אפּלערנען נישט צו צופאלן פון קיין שום זאך, און
אזוי ווי יהושע און פֿלב האבן גענומען דעם
'והתחזקתם' זאלן מיר אויך נעמען דעם 'והתחזקתם',
זיך מחזק צו זיין, און זיין ערליכע אידן.

~תם ונשלם שבח לאל בורא עולם~

בעוה"ש"ת

קונטרס

א סוף צו מחלוקת

וואס דאס איז א וואונדערליכע שיעור, געוואנט געווארן דורך
בב"ד קרויטש'ת הרב הצדיק מוה"ר א"ש שליט"א
אריינגעברענגען אין אויף די ריינע און קלארע אמונה אין פאשעפער,
ווי אויף עצות און התחזקות וויאזוי אדורך צו גיין דעם קעגן בשלום.

פרשת קרח תשע"ב

געבויעט און באגרינדעט אויף די ווערטער פון אונזער הייליגער און פארקטיגער רבי,
דער באהאלטענער ליכטיגקייט, דער הייליגער הויכער ליכט, אדוננו, מורינו ורבינו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און אויף די ווערטער פון זיין תלמיד, מורינו הגאון הקדוש, א וואונדערליכע ליכט,
וואס קיין שום באהעלטעניש איז נישט פארהיילן פון איהם,

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און עס איז צוזאמגעפלאכטן מיט פסוקים פון תורה, נביאים, כתובים, און מאמרים
פון אונזערע הייליגע חכמים פון גמרא און מדרשים און הייליגן זוהר.

עס איז געברענגט געווארן צום דרוק
דורך חסידי ברסלב - נוא יצחק יצ"ל

געווענדליך, ווער מישט זיך אין מחלוקת? נאר
ליידיגייערס וואס האבן נישט וואס צו טון מיט די צייט,
זיי זענען בעלי מחלוקת בעלי לשון הרע. אבער א איד
וואס היט די צייט, האט נישט קיין צייט צו מחלוקת.

דער הייליגער רבי נתן ו"ל האט געזאגט, "די אלע
וואס האבן גערעדט האבן זיך נישט דערהאלטן". - דאס
הייסט די אלע וואס האבן געענטפערט און זיך מתוכח
געווען, זענען דערנאך נתרחק געווארן פון רבין. - איבער
דעם דארף מען זיך נישט מישן אין מחלוקת.

דאס איז ברסלבער חסידות: לערנען און דאווענען און
זיך צוקלעבן צום בורא פל העולמים מיט שיחה בינו לבין
קונו, וואס דאס הייסט התבודדות בעטן יעדע זאך פון
אים. פירן זיך מיט גרויס דרך ארץ, נישט זיין קיין עז פנים
פאר קיינעם נישט, אפשווייגן פאר זיין בנין, און
שטענדיג זיין פריילעך און דערהאלטן זיך.

(אשר בנחל באידיש חלק א' מכתב יב)

אַ סוף צו מַחְלוּקַת

.א

אין פֿרשֶׁת קַרְח רַעְדֵט די תּוֹרָה אַרום בְּאַרִיכוּת די
האַרְבֵּקֵיט פּוֹן מַחְלוּקַת און וואס עס איז די סוף פון
אַלע בְּעָלֵי מַחְלוּקַת; און לייִדער האַלט דאס גאַנץ אָן
ביז דעם היינטיגן טאג. צדיקים האָבן געטײטשט אויף
דעם וואס רש"י הקדוש זאָגט (במדבר ט"ז א'): "פֿרשֶׁה זוּ
יִפָּה גִדְרֵשֶׁת" וכו', אז די פֿרשֶׁה וואס רעדט זיך פון די
מַחְלוּקַת פון קַרְח אויף משה רבינו "יִפָּה גִדְרֵשֶׁת",
ווערט גוט גע'דרש'נט און איבערגע'חזר'ט אין יעדע
דור. דער פֿסוק זאָגט (במדבר כ"ו יא'): "וּבְגִי קַרְח לֹא

א סוף צו מחלוקת

מתו", די קינדער פון קרח זענען נישט געשטארבן.
טייטשן צדיקים אז אין יעדן דור זענען דא 'בני קרח'
וואס מאכן אן מחלוקת.

עס איז באוואוסט די מעשה (עין ספר הגלגולים פרק
לה): וואס האט פאסירט ביים אר"י הקדוש; ער איז
געגאנגען מיט זיין גרויסן תלמיד רבי חיים וויטאל ז"ל
און איינער איז אים באפאלן און זייער פארשעמט, און
דער אר"י הקדוש האט זיך גארנישט צוטהוהן געמאכט,
נאר ער האט אנגעכאפט די האנט פון רבי חיים וויטאל
ז"ל און אים געוואונקען ער זאל זיין שטיל און
גארנישט צוריק ענטפערן, אבער יענער האט נישט
אויפגעהערט אים מבזה צו זיין, רופט זיך אן דער
אר"י הקדוש; "איר זענט נאך אלץ נישט מודה צו
מיר"? ענטפערט ער; "גיין בשום פנים ואופן", און ער
איז נעלם געווארן. און וויבאלד רבי חיים וויטאל ז"ל
איז געווען זייער א גייגעריגער תלמיד און ער האט
נאכגעקוקט און געוואלט פארשטיין יעדע
קלייניגקייט און יעדע ריר ביי זיין הייליגן רבי דער
אר"י הקדוש, האט ער אים געפרעגט; רבי ווער איז

דאס געווען? ענטפערט אים זיין הייליגער רבי; דער מענטש האט אין זיך א ניצויץ פון קרח, און איך האב א ניצויץ פון משה רבינו עליו השלום, און ער געבט נאך אלץ נישט אויף. דער הייליגער רבי ברענגט (ספר המדות אות מריבה סימן פד): "אין יעדן בעל מחלוקת איז דא א ניצויץ פון [קרח] דתן ואבירם". און דאס זעהט מען אז ביי יעדע מחלוקת איז אלץ דא מענטשן וואס שפרינגען אויף און מוזן זיך קריגן.

ב.

רש"י זאגט אויפן פסוק (שם ט"ז א): 'ויקח קרח'; קרח האט זיך אפגעשיידט און אפגעטיילט פונעם גאנצען ציבור אויף אן עקסטערע זייט. און דאס איז א מורא'דיגער פגם, ווייל דער שלימות פון א איד איז, ער זאל זיך מקשר זיין מיט כלל נשמות ישראל, און אלע מצוות און תפילות און אלעס וואס ער לערנט זאל געטוהן ווערן מיט התקשרות אין

צוגעבינדענקייט צו גאנץ כלל ישראל, ווייל אפֿשֿר דורך זכות הרבים וועט ער אויכעט געהאלפֿן ווערן.

מען פֿארציילט אויפֿן הייליגן אפֿטער רב זי"ע דער בעל אוהב ישראל, אז ער האט זיך אמאל פֿארמט; דאס וואס מיינ ספֿר הייסט 'אוהב ישראל' איז זייער פֿאסיג, ווייל איך האב אזוי שטארק ליב אלע אידן אז אפֿילו פֿון די שֿכר פֿון מיינע מצות וואס איך טוה צעטייל איך זיך מיט אלע אידן. קומט אויס אז א איד דארף זיין שטענדיג מחובר מיט נאך אידן, וואס אזוי ארום וועט ער קיינמאל נישט אראפפאלן.

דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק ב סימן א'): "יעדער איד דארף זיך אויסארבעטן ער זאל זיין אזוי גרויס ער זאל געוועלטיגן אויף מלאכים". ווייל יעדער איד האט אין זיך צוויי מלאכים, דער יצר טוב און דער יצר הרע, אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א סימן ע"ב): דער יצר הרע איז א מלאך און מען דארף אים קענען בייקומען. און וועגן דעם וועט ער אנגערופן 'יצר הרע' ווייל ער באשאפט אין מענטש דעם 'רע' ער זאל זיין א שלעכטער מענטש, דאס

א סוף צו מחלוקת

עג

מיינט 'יצ"ר הר"ע' ער איז מייצער דעם רע, (ע"ן ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן מ"ט). דער הייליגער רבי האט אמאל געזאגט (שיחות הר"ן סימן רמ"ט): [פאר איינעם וואס איז געווען זייער א גערוועזער און גערעגטער מענטש, אזוי ווייט אז ער פלעגט שלאגן זיינע ארבעטער מכות רצח ווען ער איז געווארן אין כעס]; פארנוואס שטייט אין פסוק (בראשית לח, ז); 'ויהי ער רע בעיני הוי"ה', ער איז געווען שלעכט אינעם אייבערשטענס אויגן. ווייל ער האט פוגם געווען בפרית און מוציא זרע לבטלה געווען רחמנא לצלן, עס וואלט געדארפט שטיין; 'ויהי ער רשע' בעיני הוי"ה? נאר אז איינער איז עובר אויף דעם חטא איז ער א איש רע, א בייזער מענטש און שטענדיג אויפגערעגט. עס איז דא מענטשן וואס האבן א תענוג צו טוען יענעם שלעכטס, אדער אין שטוב צו פייניגן די ווייב, און טשעפעט זיך אן פשוט אויף די גראדע ווענט און סעקירט זיין ווייב אויף יעדע זאך. דאס איז 'יצר הרע', ווייל מען פאשאפט דאס שלעכט דורכדעם וואס מען זינדיגט רחמנא לצלן. און דאס דארף מען זיך אויסארבעטן און נאר טוען טובות און העלפן א צווייטן. ווידעראום איז דא

דער 'יצר טוב' וואס איז אויף א מלאך און אויף אים דארף מען אויף האבן א ממשלה! ווייל ער וויל איינרעדן די מענטש; דו לערנסט דאך גוט, דו דאווענסט גוט, דו וועסט דאך באקומען אסאך שכר, דארף מען האבן א ממשלה אויף אים, און זאגן; איך דארף נישט קיין שכר, איך טוה דאס נאר פארן בורא כל עולמים אליין, און אויב עס קומט מיר שכר, איז דא אזויפיל אידן ליידער וואס זענען זייער ווייט פונעם אייבערשטן און פון די תורה, געב איך זיי אנוועק מיין חלק עולם הבא אויכעט, זיי זאלן אלע האבן שכר און מיר זאלן זיך אלע צוטיילן.

זאגט אבער דער הייליגער רבי (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן א); אז אזא מענטש וואס האט א ממשלה איבער די מלאכים, ווילן זיי אים אראפּווארפן, ווייל זיי האבן קנאה, און די עצה איז, דאס וואס דער אייבערשטער האט געזאגט פאר משה רבינו; (שבת פ"ח:); 'אחוז בַּפֶּסַע כְּבוֹדִי כֹּאפֶט דִּיךְ אָן אִין פֶּסַע הַכְּבוֹד. ווייל פון אונטערן פֶּסַע הַכְּבוֹד קומען ארויס אלע יודישע נשמות, און אויב א איד האלט זיך צוזאמען מיט

א סוף צו מחלוקת

עה

נשמת ישראל קען אים קיינער נישט אראפֿוואַרפֿן!
ווייל דער עיקר וואס ווארפט אראפ דעם מענטש
פונעם אייבערשטן, איז די שלעכטע מדה פון 'קנאה',
און דאס עסט אים אויף, און אויב מען רייסט דאס
נישט אויס אין די יוגנט, איז נאכדעם מוראדיג
שווער. אזוי ווי חז"ל זאגן (שבת קנ"ב ע"ב); 'כל מי שיש
לו קנאה בלבד עצמותיו מרקיבין', ווער עס האט קנאה
ווערן זיינע ביינער פארפֿוילט. און דאס גייט נישט
אויף אויף נאכ'ן טויט, נאר ווען דער מענטש לעבט
נאך, עסט אים די קנאה אויף, און זיינע ביינער ווערן
פארפֿוילט. און דאס זעהט מען ביי קרח אז די קנאה
האט אים אויפגעגעסן, און ער האט נישט
אויסגעהאלטן אז מען האט געגעבן די נשיאות, פארן
זיהן פון דעם פערטען קינד פון קהת, און נישט פאר
אים וואס איז א זיהן פון דעם צווייטן קינד, (פנחומא
קרח א): און וועגן דעם האט ער אנגעארבעט אזא מין
מחלוקת ביז רחמנא לצלן די ערד האט אים
איינגעשלינגען.

זעהט מען פון דעם, אז ווי עס איז דא מחלוקת איז
 דאס פון קנאה, אבער ווען א מענטש וויל גארנישט
 נאר דעם באשעפער, דעמאלטס שטערט אים קיינער
 נישט, ווייל ער ווייסט אז קיינער קען פון אים
 גארנישט צונעמען. דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי
 מוהר"ן חלק ב', סימן ה'); דער בורא פל עולמים איז אזוי
 גרויס אז עס קומט גענוג אויס פאר יעדן איינעם א
 חלק אין באשעפער. די משנה זאגט (סנהדרין פרק י', משנה
 א'); 'כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא' יעדער איד
 האט א חלק אין בורא פל עולמים. און ווען א מענטש
 זאל נישט האבן די שלעכטע מדה פון קנאה, וואלט
 ער געלעבט א גוט לעבן. חז"ל זאגן: (חולין ז:); 'בשמך
 יקראוך ובמקומך ישובוך', 'אין אדם נוגע במה שמוכן
 לחבירו', א מענטש קען נישט אנרירן וואס איז
 אנגעגרייט פאר זיין חבר. און קיינער קען גארנישט
 צונעמען פון א מענטש. עס איז דא א הלכה ביי א ספר
 תורה (יורה דעה סימן רעד, סעיף ד); אז יעדער אות דארף
 זיין ארום גענומען מיט פארמעט און עס טאר נישט
 אנרירן איינער דעם אנדערן, אויב יא איז דאס שוין
 פסול. זאגט רבי נתן ז"ל (עיני ליקוטי הלכות, הלכות נזקי

א סוף צו מחלוקת

עז

שכנים הלכה ב): די זעלבצע זאך אויב איין איד רירט אן דעם צווייטן איד, איז ער שוין פסול. אבער אז מען האט זיך ליב און מען האלט זיך צוזאם מיט אידן קען מען שוין נישט אראפפאלן, וועגן דעם דארף א איד שטענדיג בעטן פאר גאנץ כּלל ישׂראל, און מלמד זכות זיין אויף זיי. אנודאי און אנודאי טאר מען נישט מודה זיין צו מינים און אפיקורסים, און מען דארף וויסן אז מיר האבן א תורה, און א שלחן ערוך, און אז איינער גייט אנוועק פון שלחן ערוך, איז דא א מצוה פון (ויקרא יט, י"ז): 'הוכח תוכיח עמיתך', און ווען עס קומט צו עקרי התורה דארף מען זאגן, אבער דאך קען מען גלייך זעהן, אויב איינער מיינט דאס לשם שמים און זיין תוכחה איז לשם שמים, אדער ער מיינט דאס סתם צו סיקירן וועגן קנאה. צום ביישפיל דער הייליגער סאטמארער רב זי"ע, בעל דברי יואל, וואס כאטש עס האט נישט געפעלט קיין מתנגדים, האט ער זיך אנוועק געשטעלט אויף זיין נקודה, און ווען נישט אים וואלטן אלע געכאפט געווארן מיט כפירות און אפיקורסות. אבער בפלילות דארפן זיך אידן האלטן

א סוף צו מחלוקת

צוזאמען און מען דארף שטענדיג בעטן רחמים רבים,
אז אלע גזירות זאלן בטל ווערן פון אידן.

ג.

ווייטער זאגט רש"י (במדבר ט"ז ז): 'וקרח שפקח
היה' קרח וואס איז נא קלוג געווען, פארנוואס האט ער
געטוהן אזא נארישקייט און נישט מורא געהאט? נאר
'עינו הטעתו' זיין אויג האט אים פארנארט.
(במדבר רבה יח ח). פֿרעגט דער הייליגער שמש משה
זי"ע, (ישמח משה פרשת קרח, בד"ה במדרש): פארנוואס כאפט
ער אן דעם לשון 'עינו הטעתו' איין אויג האט אים
פארנארט, ער איז דען געווען בלינד אויף איין אויג?
נאר איז ער דאס מסביר, מיט די הקדמה וואס דער
הייליגער רבי רבי אלימלך זי"ע זאגט: אז א איד דארף
שטענדיג קוקן סיי גדלות הבורא' און סיי 'שפלות
עצמו'. און אזוי זאגט אויף דער הייליגער רבי (ליקוטי
מהר"ן חלק ב', סימן ס"ז): ווען א איד ווערט מקורב צום
צדיק, עפנט אים דער צדיק אויף די אויגן, ער זאל

א סוף צו מחלוקת

עט

זעהן 'גדולת הבורא' דאס גרויסקייט פונעם
אייבערשטן, און שפירן אז דער באשעפער איז דא,
און רעדן צו אים, אבער 'והעיקר להסתפל על עצמו',
ער זאל אנפאנגען צו קוקן אויף זיך. ווייל דאס איז
תלוי איינס אין אנדערן, ווייל וואס מער א מענטש
קוקט אויף גדולת הבורא זעהט ער מער שפלות עצמו,
אז ער איז נאך זייער ווייט און ער האט נאך אסאך צו
פאררעכטן. זאגט דער הייליגער ישמח משה זי"ע, אז
דאס איז געווען דער פגם פון קרח, ער האט טאקע
געזעהן גדולת הבורא, [אזוי ווי מען זעהט אז ער האט
געזאגט (קרח טז, ג): 'כי כל העדה כולם קדושים
ובתוכם הוי"ה' אז יעדער איד איז הייליג, און דער
אייבערשטער איז איבעראל אין יעדן איינעם]. אבער
ער האט נישט געזעהן קיין 'שפלות עצמו', [ווייל ער
האט געשפעט פון משה רבינו און געזאגט (שם):
"מדוע תתנשאו על קהל הוי"ה" פארוואס משה רבינו
האלט זיך גרעסער פון אלע אידן. בשעת די תורה
זאגט עדות, אז משה רבינו איז געווען דער גרעסטער
עניו פון די גאנצע וועלט, וועגן דעם שטייט 'עיני
הטעתי' איין אויג האט אים פארבלענדעט.

דער מדרש זאגט (במדבר רבה פרשה ט"ז סימן ו') אויף די מרגלים איז געזאגט געווארן די פסוק (ישעיה מד י"ח): 'לא ידעו ולא יבינו כי טח מראות עיניהם' זיי ווייסן נישט אין פארשטייען נישט, ווייל זייערע אויגן איז פארשטאפט פון צו זעהן. האט מיין טאטע [הגה"ק גאב"ד טאקיי] זי"ע אמאל צוגעלייגט, (בספרו מנחת זאב פרשת שלח): פארנוואס דא שטייט זא דעם לשון אז ביידע אויגן זענען געווען פארשטאפט? נאר זיי זענען שוין געווען כופרים אויף, ווייל זיי האבן געזאגט (במדבר יג ל"א): 'כי חזק הוא ממנו' אזוי ווי די גמרא איז מבאר, (ערכין טו.) אז אפילו דער בעל הבית קען נישט ארויסטראגן זיינע פלים. דאס הייסט אז חלילה דער אייבערשטער קען זיך אויף נישט קיין עצה געבן מיט די פנענים. קומט אויס אז זיי האבן נישט געזעהן דעם 'גדלות הבורא', ווידערואס זאגט דער זוהר הקדוש (שלח קנח.): פארנוואס האבן זיי געקריגט אויף ארץ ישראל? ווייל זיי האבן געוואוסט אז דארטן וועלן זיי נישט קענען זיין קיין מנהיגים, און זיי האבן געוואלט זיין מנהיגים, האבן זיי קיין 'שפלות עצמו' אויף נישט

געהאט, קומט דאך אויס אז זיי זענען געווען בלינד אויף ביידע אויגן.

דער תרגום יונתן זאגט (במדבר יג טז): ווען משה רבינו האט געזעהן די עניוה פון יהושע האט ער אים אנגעוואונטשן 'יה יושיעה מעצת מרגלים' ער זאל נישט געכאפט ווערן מיט די מרגלים. פֿרעגט יעדער איינער, וואס האט דאס שייכות, אז וויל ער האט געזעהן זיין עניוה האט ער אים געוואונטשן ער זאל נישט געכאפט ווערן מיט די מרגלים? נאר מיר געפונען (במדבר יא כח, וברש"י שם): ווען אלדד ומידד האבן נביאות געזאגט; 'משה מת ויהושע מכניס' משה גייט שטארבן און יהושע גייט אריינברענגען די אידן אין ארץ ישראל. איז יהושע געקומען צו לויפן און געזאגט פאר משה רבינו; 'אדני משה פלאם'. האט משה רבינו געזאגט הלואי זאלן אלע זיין רבי'ס. קומט אויס אז משה רבינו האט געזעהן אז יהושע וויל נישט זיין קיין מנהיג, נאר ער וויל אז משה רבינו זאל בלייבן דער רבי, האט יעצט משה רבינו מורא געהאט, אז ווען די מרגלים וועלן קומען אויף ארץ ישראל, און

א סוף צו מחלוקת

זיי האבן דאך יא געוואלט הנהגה, וועלן זיי דאך זאגן
 שְׁלֵעֲכֶטֶס אויף אַרְץ יִשְׂרָאֵל, כְּדִי מֵעַן זָאל נִישְׁט גִּיין
 אויף אַרְץ יִשְׂרָאֵל, וועט ער זיך צו שְׁטַעֲלֵן צו זיי, און
 אויכעט רעדן אויף אַרְץ יִשְׂרָאֵל, כְּאִשׁ זײַן פֿוֹנָה איז
 וועגן עניוּת, 'ער וויל נישט אז משה רבינו זאל
 שְׁטאַרְבֵּן'. וועגן דעם האט ער אים אָנגעוואונטשן, ער
 זאל זיך נישט צושטעלן צו די מַרְגְּלִים, ווייל עס האט
 נישט צו טוען איינס מיטן צווייטן, זיי זענען רשעים,
 און מען טאר מיט זיי נישט מוטשטיין.

קומט אויס אז דער שלימות פון א מענטש איז, אז
 וואס מער ער קוקט אויף גדלות הבורא, ווערט ער
 געוואר אז ער איז גארנישט, אבער אז א מענטש זאל
 בלייבן ביי דעם אז ער איז גארנישט, איז אויך נישט
 גוט, ווייל נאכדעם וועט ער דאך גארנישט טוהן. וועגן
 דעם זאגט דער הייליגער רבי (ליקוטי מוהר"ן חלק ב', סימן
 קכ"ה); שְׁטֵיט א פֿסוק: (דברי הימים ב י"ז): 'וַיִּגְבַּה לְבוֹ
 בְּדַרְכֵי ה', אז 'בְּדַרְכֵי ה' ווען מען וויל זיין אן ערליכער
 איד, מעג מען זיך האלטן גרויס. און דאס איז וואס
 דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א', סימן ו');

א סוף צו מחלוקת

פג

אז מען דארף האבן צוויי בקיאות 'בקי ברצוא בקי בשוב'. ווייל ווען א מענטש ווייסט אז דער באשעפער איז זייער גרויס, וואס דאס איז 'בקי ברצוא', קומט דאך אויס אז ער איז גארנישט, קען ער דאך אינגאנצן צופאלן, דארף ער האבן בקיאות אז ער איז נא, און ער זאל זיך נישט צוברעכן, וואס דאס איז 'בקי בשוב'.

חז"ל זאגן (נדה ל:): אפילו די גאנצע וועלט רופט דיר אן צדיק, זאלסטו זיין אין דיינע אויגן אזוי ווי א רשע. זאגט רבי נתן זכרוננו לברכה (ליקוטי הלכות, השפמת הבוקר הלכה א); די לשון איז 'כרשע' אזוי ווי א רשע, אבער נישט ממש א רשע, ווייל אויב נישט וועסטו נאכדעם אינגאנצן אוועק גיין פון אידישקייט.

ד.

מיר געפונען ווייטער (במדבר טז י"ב): משה רבינו איז געגאנגען פרוברין שלום מאכן מיט דתן ואבירם, אפער דאך וועלן זיי צוריק קומען, האבן זיי געזאגט: 'לא נעלה', מיר וועלן נישט ארויף גיין. זאגט רש"י:

א סוף צו מחלוקת

'פיהם הכשילם' זייער מויל האט זיי געשטרויכלט,
 'אין להם אלא ירידה' זיי וועלן טאקע נאר אראפגיין.
 זעהט מען פון דעם אז א מענטש דארף זייער אכטונג
 געבן אויפן דיבור. דער הייליגער רבי טייטשט (ליקוטי
 מוהר"ן חלק א', סימן קי"ג); די משנה (אבות פרק ג): 'ונפרעים
 מן האדם מדעתו ושלא מדעתו' א מענטש ווערט
 באשטראפט מיט זיין וויסן און אן זיין וויסן. שטעלט
 זיך דער הייליגער רבי עס איז דאף א סתירה, אדער
 איז עס 'מדעתו' אדער שלא 'מדעתו'? ! פרענגט ער אן
 הקדמה פון בעל שם טוב הקדוש זי"ע; אז איידער
 מען משפט א מענטש פרעגט מען דעם מענטש אליין
 דעם פסק, אבער אז מען וועט אים פרעגן, האסט
 געטוען דאס און דאס, וואס קומט דיר? וועט ער טוען
 אלע פעולות שבעולם זיך צו פארענטפערן, און ער
 וועט זאגן, אז עס קומט מיר גארנישט! עס איז נישט
 ריכטיג! ווייל (סנהדרין ט:): 'אדם קרוב אצל עצמו' און
 ער וועט זיך שטענדיג דן זיין לבף זכות, וואס טוט
 מען? מען פרעגט אים די זעלבע מעשה וואס ער האט
 געטוען, אויף א צווייטן, וואס זאגסטו צו דעם, אז
 דער און דער האט געטוען דאס און דאס? ! און

א סוף צו מחלוקת

פה

דעמאלטס פאררעדט ער זיך נעבעך, און ער זאגט אז דעם דארף מען הענגען און דאס גלייכן. זאגט דער הייליגער רבי; דאס איז דער פשט אין די משנה: 'ונפרעים מן האדם מדעתו' דאס הייסט 'ער ווייסט', אבער דאך 'ושלא מדעתו' ער כאפט נישט אז ער האט זיך יעצט אליין פאראורטיילט. דאס איז אויף וואס די רשעים האבן געזאגט פאר משה רבינו (במדבר טז י"ד): 'העיני אנשים ההם תנקר' אפילו דו וועסט אויסשטעכן אונזערע אויגן, ווייל א צדיק מאכט אויף די אויגן, אז מען זאל קוקן גדלות הבורא און שפלות עצמו (עיני ליקוטי מוהר"ן חלק ב סימן ס"ז) און זיי האבן דאך געהאלטן פארקערט, האבן זיי געזאגט אז אפילו דו ווילסט אויסשטעכן ביידע אויגן: 'לא נעלה' וועלן מיר נישט ארויף גיין.

ה.

רבי נתן זכרוננו לברכה איז מסביר (ליקוטי הלכות, הלכות הכשר פלים ד', אות מ"ט): פארנואס האט משה רבינו געבעטן דווקא עס זאל זיך עפענען די ערד?! נאר עס איז דא 'שמים' און 'ארץ', ארץ איז די גשמיות און

א סוף צו מחלוקת

שמים איז רוחניות, און זיי האבן נישט געוואלט מודה זיין אז עס קען גיין צוזאמען, 'שמים וארץ', אז מען קען זיין אין הימל און מען קען זיין אויף דער ערד, וואס דאס איז א מוראדיגע פגם. און דאס איז אויף געווען דער פגם ווען קרח האט אנגעטויען יעדן מיט א טלית וואס איז געווען אינגאנצען תכלת, און געפרעגט צו דאס איז מחויב מיט ציצית? אדער וואס ער האט געפרעגט, וואס איז די דין מיט א הויז פול מיט ספרים, צו איז דאס מחויב מיט מזוזה? ווייל ער האט נאר געוואלט שלימות! וואס באמת איז קיינער נישט געבארן געווארן קיין שלום.

דער מדרש ברענגט (בראשית וכה פרשה יא, סימן ו): א מין האט געפרעגט א תנא, אויב דער באשעפער וויל מצוות מילה, פארנוואס האט ער נישט געמאכט אז מען זאל געבארן ווערן געמל'עט? ! האט דער תנא געזאגט גיין! א מענטש ווערט געבארן מיט א חסרון, אזוי ווי 'תורמוסים' א הארטע באנדעל, וואס מען דארף קאכן אסאך ביז עס קאכט זיך אפ, די זעלבע איז א מענטש אויף באשאפן געווארן מיט א ערלה, וואס

א סוף צו מחלוקת

פז

איז א חסרון, און נאכדעם נעמט מען דאס אראפ פון אים. זעהט מען פון דעם אז יעדער ווערט געבוירן מיט א חסרון נאר מען ארבעט אויף דעם דאס אראפ צונעמען, איינעם גייט דאס גלייך, איינעם גייט דאס שווערער, אבער קיינער קען נישט זאגן אז ער האלט ביים שלימות.

און דאס איז דער גאנצע סיבה פארוואס א מענטש פאלט אראפ, אדער ער ווערט משוגע, אזוי ווי דער בעל שם טוב הקדוש זי"ע האט געזאגט; 'אז משוגע ווערט מען נאר פון גיאות'. דאס הייסט א מענטש וויל נאר א גאנצע און פערפעקט זאך, אבער וויבאלד עס גייט נישט אזוי, און עס איז נישטא אזא זאך, ווערט ער אינגאנצען צובראכן!. און א מענטש כאפט נישט אז מלאכים האט דער באשעפער גענוג אויבן, און זיי האבן נישט קיין שום חסרונות, אבער דער באשעפער וויל האבן אז א מענטש זאל זיין דא בזה העולם, וואס אלעס זעהט אויס גשמיות, אבער דאך ווייסט ער אז זיין גשמיות איז רוחניות. און דאס איז גאר דער עיקר שלימות, אז א מענטש וואס האט א ווייב מיט קינדער,

און עס איז נאך א שווערע שטוב אויכעט, און עס גייט אויף אים איבער, פון דעס טוועגן דערהאלט ער זיך און ער ברענגט אריין דעם באשעפער ביי זיך אין לעבן.

דאס האט קרח נישט געקענט פארשטיין, אזוי ווי דער פסוק זאגט (תהלים קו ט"ז); 'וַיִּקְנְאוּ לְמֹשֶׁה בַּמַּחְנֶה וְאַהֲרֹן קְדוֹשׁ ה', ווי אזוי קען זיין ביידע צוזאמען, אז פון איין זייט איז ער משה רבינו, וואס די תורה זאגט אויף אים (דברים לג א): 'איש האלקים', און פון די אנדערע זייט איז ער 'במחנה' צווישן אלעמען, ווייל אז דו ביזט דבוק אין באשעפער וויאזוי קומט מען צו דיר מיט דין תורה'ס, אז דער האט מיר צוגענומען א אמפער! דער האט מיר צוגענומען א זאטל פון א אייזל! דער האט מיר צוגענומען א לייטער! וויאזוי גייט דאס צוזאמען? דאס זעלבע ביי אהרן וואס איז געגאנגען עוסק זיין אין שלום בית, און פארשטייט זיך אז מען דארף רעדן מיטן מאן און מיטן פרוי, און זיך אראפלאזן צו זיי, האבן זיי נישט געקענט פארשטיין ווי אזוי נאכדעם 'קדוש ה', גייסטו אריין לפני ולפנים,

א סוף צו מחלוקת

פט

אין קדושי קדושים! דאס גייט נישט צוזאמען. דאס זאגט דער זוהר הקדוש די וואכעדיגע סדרה; (קעו עמוד א): א מענטש דארף מאכן פון רעכטס לינקס און פון לינקס רעכטס. אבער קרח האט געוואלט איבערדרייען און זאגן, אז עס איז נישטא אזא זאך, נאר אדער זיין, אדער שׂמאל, דאס איז געווען זיין פגם.

זאגט רבי נתן זכרוננו לברכה (שם): וועגן דעם האט זיי די ערד אויפגעגעסן און איינגעשלינגען, צו ווייזן אז משה רבינו האט באוויזן א וועג אז מען קען יא זיין מיט ארציות, און דאס איז גארנישט סותר פון זיין דבוק צום אייבערשטן, א מענטש קען ארבעטן-און קען לערנען און דאווענען, פארקערט דער גרעסטער חכמה פון א מענטש איז, ער זאל זיך קענען דערהאלטן. דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן ס"ח); אז דאס גרויסקייט פון א מענטש איז, אז ער איז אויבן און אונטן, ער קען ביידע, און דאס איז טאקע די שווערסטע זאך, דערפאר נישט יעדער איינער קען האבן צו טוען מיט מענטשן.

דער מדרש זאגט (בראשית רבה פרשה א, סימן ט"ו): עס איז דא א מחלוקת, שמאי זאגט 'השמים נבראו תחלה' די הימל איז באשאפן געווארן קודם. און הלל זאגט 'הארץ נבראו תחלה' די ערד איז קודם באשאפן געווארן. דאס הייסט שמאי איז געגאנגען נאר מיטן חומר הדין, עס איז נאר דא רוחניות וואס דאס איז הימעל, הלל ווידעראום איז געגאנגען בארציות נאר לקולא, איז געקומען רבי שמעון בר יוחאי און ער האט געזאגט, וואס קריגן זיי זיך שמאי און הלל?! די וועלט איז באשאפן געווארן אזוי ווי א טאפ מיט א דעקל, אזוי ווי דער פסוק זאגט: (בראשית א א): 'בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ' ביידע צוזאמען די הימל מיט די ערד זענען באשאפן געווארן אינאיינעם. וואס איז רבי שמעון געקומען דא מחדש זיין?! נאר דאס איז דער גאנצער לימוד פון קבלה, און פון זוהר הקדוש, אז מען קען מחבר זיין גשמיות מיט רוחניות, עס זאל גיין צוזאמען ביידע, און וועגן דעם זענען מיר אידן ברוך השם, און אז מען האט א ווייב איז דא הלכות, מען האט א גוף, דארף מען דאס אנטוען מיט ציצית און תפילין, מיט א בארד און

פיאות, אז מען האט א הויז, האט מען א מזוזה און א מעקה, און אזוי ווייטער, קומט אויס אז אלעס איז געפינדען אינאיינעם.

חז"ל זאגן (ברכות ז:); גדולה שימושה של תורה יותר מלמודה. משמש זיין א תלמיד חכם איז נאכמער ווי מען לערנט. פארנואס? ווייל געווענליך ווען זעהט מען דעם רבין? אין שול! אבער אז ער רעדט מיט די רעפעצין, אדער ער דארף אכטונג געבן אויף די קינדער וכו', דאס זעהט מען נישט, דערפאר זאגן חז"ל גדולה שימושה של תורה יותר מלימודה, ווייל דייקא ביי גשמיות, קען מען נאכמער זעהן די גרויסקייט פון דעם רבין, וויאזוי ער פירט זיך מיט זיין ווייב, וויאזוי ער פירט זיך מיט די קינדער, און וויאזוי דער צדיק קען זיך בעסער און שענער דערהאלטן, און ווען ער איז שולדיג חובות, וויאזוי ער דערהאלט זיך, און באצאלט, און ער וועט נישט באגנבענען א מענטש. וועגן דעם ווער עס לערנט אין די ספרים פונעם הייליגן רבין, אדער פון רבי נתן ז"ל, בפרט די בריווען וואס ער האט געשריבן אין ספר

עלים לתרופה, און זעהט זייער התנהגות אינעם טאג
טעגליכען לעבן, קען ער זיך אויסלערנען וויאזוי זיך
צו דערהאלטן.

מען זאגט אויפן בעל שם טוב הקדוש זי"ע אז ער
האט אמאל געהערט א פרוז פון הימל; אז ער מוז נאך
משמש זיין א תלמיד חכם, האט ער אסאך געבעטן
דעם באשעפער ער זאל אים מגלה זיין ווער דער
תלמוד חכם איז, האט מען אים מגלה געווען, אז אין
בראד איז דא א צדיק וואס מען רופט אים רבי
אפרים'ל פון בראד [ער איז געווען א זוהן פון הייליגן
חכם צבי, און ער איז זייער גרויס געווען] אויך הרב
הקדוש בעל תבואות שור, און דעם הייליגן פני יהושע
זכרונם לברכה, זיי דארף ער משמש זיין. [איין נוסח
איז אז נאר דעם רבי אפרים'ל זצוק"ל דארף ער
משמש זיין], פארשטייט זיך אז ער איז געפארן צו רבי
אפרים, און דער רבי אפרים איז געווען א
אויסגעדארטער מענטש, און ער האט נישט געהאט
קיין בלוט אין זיך, דערפאר איז אים שטענדיג קאלט
געווען, און אפילו אין חודש תמוז וואס איז זייער

א סוף צו מחלוקת

צג

הייס, האט ער געדארפט גיין מיט א פּעלץ, און מיט א דאכענע, און אזוי האט ער געלעבנט, און דער בעל שם טוב הקדוש, קומט אריין צו אים, פּרעגט ער דעם בעל שם טוב הקדוש, וואס וויל א איד? [נוייל ער האט נישט געוואוסט אז דאס איז דער בעל שם טוב הקדוש], ענטפערט דער בעל שם טוב הקדוש; איך וויל משמש זיין א תלמיד חכם! זאגט ער אים דעמאלטס הייך מיר אן דעם אויוון, ווייל עס איז מיר זייער קאלט, דער בעל שם טוב הקדוש איז געווען מלא שמחה, אז יעצט וועט ער קענען משמש זיין א תלמיד חכם, און ער האט געברענגט האלץ און אנגעהייצט, ביז עס איז געווארן דארטן שטארק הייס, אז ער האט שוין געקענט אראפ נעמען פון זיך דעם פּעלץ מיט'ן דאכענע, דער רבי אפרים האט אבער געהאט א שווערע רעכעצין, און ווען זי איז אהיים געקומען, און געזעהן דעם שטארקן היץ, האט זי זיך גענומען שרייען, ווער איז דא געווען און אנגעהייצט דעם אויוון?! עס קאסט דאך מיר אסאך געלט, און אויף ווינטער דארף מען דאס האבן, ווייל אויף זומער איז גענוג דו זאלסט גיין מיטן טילופ מיט'ן דאכענע,

ווייל ווינטער אפילו מיט'ן דאכענע וועט נאך אויכעט
 קאלט זיין. און זי נעמט אויף אנשרייען דעם בעל שם
 טוב הקדוש, און דער בעל שם טוב הקדוש האט
 געהאט חלישות הדעת, רופט זיך אן רבי אפרים צום
 בעל שם טוב הקדוש; "האט נישט קיין חלישות
 הדעת", און זאגט מיט דעם לשון: איך בין געווען אין
 הימל, און איך האב געזעהן, אז מען וויל דן זיין
 איינעם חס ושלום וכו', און יענער האט געהאט א
 שווערן בני בית, זענען געקומען אלע זכותים פון דעם
 וואס ער איז געווען שטיל אין שטוב און געהאט
 געדולד, כאטשיג זי האט אים פארשעמט און געשריגן
 אויף אים, און דאס איז בייגעקומען, אז מען האט אים
 געפסקנט, אז עס קומט אים נישט קיין שום עונש.
 אבער פלוצלינג קומט אן א מלאך און שרייט, דאס איז
 אויף א לימוד זכות? האב איך זיך אנגענומען פאר
 דעם איד, און געזאגט, אז די אלע לימוד זכותים זענען
 גערעכט, זאל נאר דער מלאך אראפקומען אונטן, און
 האבן א ווייב, און לאמיר זעהן דעמאלטס ווי אזוי ער
 וועט זיך דערהאלטן! און ער איז טאקע
 אראפגעקומען אנגעקליידעט אין א גוף, אבער ער איז

נאכדעם געקומען צו רבי אפרים, אז ער וויל זיך גטן,
 [גענער האט נישט געוואוסט גארנישט, ווער ער איז,
 און וואס ער איז] און איך האב אים געזאגט גטן
 ווילסטו זיך? ! זאלסט זיך מקבל זיין, אז פון היינט אן
 וועסטו נישט רעדן אויף קיין איין שווער שטוב. דער
 יונגערמאן האט נישט געוואוסט וואס ער רעדט צו
 אים וכו', דעם סיפור האט דעמאלטס רבי אפרים
 דערציילט פאר'ן בעל שם טוב הקדוש זי"ע.

קומט אויס אז אויף א מענטש גייט איבער
 איבערגייעכץ, און אז ער דערהאלט זיך איז דאס די
 שענסטע זאך. און דאס לערנט מען פון א צדיק, און
 וועגן דעם דארף א מענטש זיין מקורב צו א צדיק און
 זעהן ווי אזוי ער פירט זיך אויף ביי גשמיות אויף.

דער אייבערשטער זאל העלפן מען זאל זיך קענען
 האלטן ביי ערליכע אידן וואס דורכדעם וועלן מיר
 אויכעט זיין ערליכע אידן.

~תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם~

א שיינע וואונדערליכע תפלה

רבנו של עולם העלה מיר איה זאל זיין שטענדיג פרייליך, און אויפגעלייגט, און איה זאל נישט דאגה'ן קיין שום פּרעמדע דאגות, איה זאל האבן אמונה אין דיר דאס דו ביסט דא מיט מיר, און איה זאל זיין שטארק מיט בטחון אז דו וועסט מיר נישט פארלאזן, אפילו איה מאך מיט יעצט שווערע צייטן, איה בעט דיר רבנו של עולם איה זאל נישט האבן קיין שום טענה אויף קיין ברחה אויף דער וועלט, איה זאל שטענדיג דיר האבן פאר די אויגן, און איה זאל זוכה זיין מקנים זיין אלע מצוות מיט גרויס פרייד, און איה זאל דאווענען מיט מנגן אלע דריי תפילות שחרית מנחה מעריב, און איה זאל זוכה זיין צו לערנען דיין תורה הקדושה יעדן טאג, חומש מיט רש"י, און משניות, און גמרא, און שולחן ערוך, און זאלסט מיר עפענען דעם מוח איה זאל פארשטיין אלעס וואס איה לערן, איה בעט דיר רבנו של עולם איה זאל זיין שטענדיג א צעפרידענער מענטש און איה זאל שטענדיג העלפן אנדערע אידן, און בזכות דעם וועל איה פאררעכטן אלעס וואס איה האב קאליע געמאכט דורך מיינע שווערע זינד, און איה בעט דיר זייער רבנו של עולם זיי מיר מוחל אויף אלצדינג ווארום איה האב נישט געמיינט דיך דערצערענען, איה זאג דיר צו איה וועל שוין נישט טון די אלע נארישקייטן וואס איה האב געטון ביז יעצט, און איה וועל זיך שוין נעמען אין די הענט אריין, און דו וועסט פון מיר האבן גרויס נחת, מעתה ועד עולם, אמן סלה.

(אשר בנחל חלק א' מכתב יט)

בעוה"ש"ת

קונטרס

טוה איך גומט!?

וואס דאס איז א וואונדערליכע שיעור, געוואנט געווארן דורך
בב"ד קרויטש הרב הצדיק מוה"ר א"ש שליט"א
אריינגעברענגען אין אויף די ריינע און קלארע אמונה אין פאשעפער,
ווי אויף עצות און התחזקות וויאזוי אדורך צו גיין דעם קעגן בשלום.

פרשת חקת תשע"ב

געבויעט און באגרינדעט אויף די ווערטער פון אונזער הייליגער און פארקטיגער רבי,
דער באהאלטענע ליכטיגקייט, דער הייליגער הויכער ליכט, אדוננו, מורינו ורבינו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און אויף די ווערטער פון זיין תלמיד, מורינו הגאון הקדוש, א וואונדערליכע ליכט,
וואס קיין שום באהעלעניש איז נישט פארהילן פון איהם,

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און עס איז צוזאמגעפלאכטן מיט פסוקים פון תורה, נביאים, כתובים, און מאמרים
פון אונזערע הייליגע חכמים פון גמרא און מדרשים און הייליגן זוהר.

עס איז געברענגט געווארן צום דרוק
דורך חסיד'י ברסלב - נא יצא יצ"א

דער הייליגער רבי האט געזאגט (שיחות הר"ן סימן נ"א) "דאס
 זאלט איר מקבל זיין פון מיר, איר זאלט זיך נישט לאזן נארן, די
 וועלט נארט אייך". עס איז דא אויף דעם עולם אזויפיל
 נארישקייטן וכר', אזויפיל דמיונות וכר', און מענטשן לויפן נאך
 בייטאג און ביינאכט, און זיי מיינען אז זיי וועלן דארטן געהאלפן
 ווערן וכר', און דערנווייל גייט אונזק פמה ופמה שנים מיט
 גארנישט און מיט נישט וכר' וכר', ווי דער הייליגער רבי האט
 געזאגט (שיחות הר"ן סימן ו') דער יצר הרע איז צוגעגליכן אזוי ווי
 א מענטש לויפט מיט א פארמאכטע האנט, און אלע לויפן אים
 נאך, און זיי זענען זיכער אז אין די האנט איז דא וואס זיי זוכן
 וכר', און מען לויפט אים נאך פמה ופמה שנים וכר', און צום סוף
 מאכט ער אויף די האנט, און מען זעהט אז עס איז גארנישט דא
 אין די האנט וכר' וכר', פשוט מען האט אים ביטער אפגענארט,
 און ער שרייט, הוי געוואלד! ווי האב איך זיך געלאזט פאפן
 אזויפיל גארן? וכר', אבער עס איז שוין פארפאלן, ווי דער חכם
 האט געזאגט "אדם דואג על איבוד ממונו ואינו דואג על איבוד
 ימיו; ממונו חוזר, ימיו אינם חוזרים", איבערדעם בעט איך דיר,
 זיי נישט קיין בטלן, זאלסט וויסן דאס יעדן טאג וואס דער בורא
 פל עולם שפעקט איז א עקסטערער מתנה, ווארום אין יעדן
 טאג איז א גאנצע דור, ווי די חז"ל זאגן (קהלת רבה פרשה א' סימן
 ה') אויפן פסוק (קהלת א' ד') "דור הולך ודור בא", אין לך בכל יום
 ויום, שאין נולדין בו ששים רבוא ומתים בו ששים רבוא, ומה
 טעם? דור הולך ודור בא; איבערדעם דארף מען אנפילן יעדן
 טאג מיט גוטע נקודות

(אשר בנחל באידיש חלק ג' מכתב שט)

טוה איך גוט ? !

א.

דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוֹתֵר"ן חלק ב, סימן י"ב): ווען א מענטש גייט מיטן אייגענעם שכל און חכמה, קען ער אריין פאלן אין גרויסע טעותים, און קען קומען צו גרויסע שלעכטס, און עס זענען געווען גרויסע און באקאנטע רשעים, וואס האבן זייער פארדארבען, און זיי האבן אפגענארט די וועלט, און אלעס האט זיך גענומען פון זייערע חכמות, אז זיי זענען געגאנגען מיטן אייגענעם שכל און אזוי ארום

פארפירט די וועלט.

דער הייליגער רבי זאגט (שיחות ה"ן סימן ו'): דער יצור הרע איז צוגעגליכן, צו איינעם וואס גייט מיט א פארמאקטע האנט, און אלע לויפן אים נאך, און מיינען אז ער האט עפעס א סוד, נאכדעם געט ער א מאך אויף די האנט, און מען איבערצייגט זיך אז ער האט גארנישט. און דאס איז בעיקר געזאגט געווארן אז א מענטש לויפט נאך, נאך איינעם, וואכן, חדשים, און יארן, און ער מיינט אז ער איז א באהאלטענע צדיק וכו', און ער וועט פון אים עפעס האבן, און צום סוף עפענט ער אויף די האנט, און עס איז גארנישט דא דארט. ער האט פון אים גארנישט באקומען, און ער האט מיר גוט אפגענארט.

דער מדרש זאגט (קהלת רבה פרשה ה, פסוק י"ד); ווען א קינד ווערט געבוירן זענען זיינע הענטעלעך פארמאקט! ווידער ביי א נפטר זענען די הענט אפען, און מען קען דאס נישט פארמאכן, איז דאס דער מדרש מסביר, ווייל ווען א קינד ווערט געבוירן, וויל

ער אייננעמען די גאנצע וועלט און טראכט אז די
 גאנצע וועלט איז זיינס, אבער ווען ער גייט ארויס פון
 דער וועלט, זעהט ער שוין אז ער האט גארנישט אין
 די הענט.

וועגן דעם דארף זיך יעדער מענטש משפט'ן,
 וואס דאס איז איינע פון די יסודות פון 'התבודדות'
 וואס דער הייליגער רבי האט אונז געלערנט, (עין
 ליקוטי מוהר"ן חלק א סימן ב, וסימן ט"ו) זיך צו משפט'ן
 'וואס האב איך אין די האנט', ווייל סתם פון הבטחות
 קומט גארנישט ארויס.

און ווען א מענטש מאכט דעם חשבון גלייך ביים
 אנפאנג ווען ער גייט אויף א פלאץ, וואס האב איך פון
 דארטן ? ! און ער זעהט אז גארנישט ! ! דארף ער דאך
 פארשטיין אז עס איז א שאד די צייט סתם אהינצוגיין,
 אבער אויב ער זעהט, ער איז נא מצליח און ער איז
 גלייך קונה עפעס, זאל ער זיך האלטן זייער שטארק,
 אזוי וועט ער קענען נעמען יעדעס מאל מער און מער .

דער הייליגער רבי זאגט (שיחות הר"ן סימן נ"א); דאס זאלט איר מקבל זיין פון מיר 'איר זאלט זיך נישט לאזן נארן די וועלט נארט ענק'. דער הייליגער רבי נתן זכרוננו לברכה פלעגט שטענדיג חזרן דעם פסוק (איוב ג, י"ט): 'קטן וגדול שם הוא' ווער עס איז גרויס און ווער עס איז קליין דאס ווייסט מען נאר דארטן. א מענטש קען נישט וויסן ווער עס איז גרויס. חז"ל זאגן (פסחים נד:); 'אין אדם יודע מה בלבו של חברו' איינע פון די זאכן וואס עס איז פארהוילן פון א מענטש, איז אז ער ווייסט נישט ווער יענער איז.

הרב החסיד רבי לוי יצחק (בנדער) זצ"ל האט מיר פארציילט: ער פלעגט אסאך פארן מיטן באן, ווייל מען האט אים אלץ געזוכט און ער האט געמוזט פארן פון איין פלאץ צום אנדערן, האט ער אלץ געהאט מיט זיך א משניות, און געזאגט אסאך משניות, ביז ער האט געקענט אויסענווייניג ששה סדרי משנה. האט זיך איינמאל צוגעזעצט לעבן אים א רב, וואס ער איז געווען פון די ריכטיגע מתנגדים אויף ברסלב, און וויבאלד ער האט געזעהן א יונגערמאן לערנט אזויפיל

מִשְׁנֵיֹת, פֿרעגט ער אים וואו וואוינט איר ? זאגט ער ; אין אומאן ! נעמט זיך דער רב חוזק מאכן, 'איר זענט פון די אומאנער חסידים' ? ! איך קען אייך, איך קען אייך, און זאגט פֿל דבר אסור, און יעדע פֿאר ווערטער זאגט ער 'איך קען ענק', און אזוי ווי רבי לוי יצחק ז"ל זעהט אז ער ווערט נישט פֿטור פון אים, זאגט ער אים ; 'איך זעה איר זאגט א גאנצן צייט איך קען ענק, זאגט נאר ; 'זיך' קענט איר ? ! אז ער האט דאס געהערט איז ער שוין שטיין געבליבן.

און עס ליגט אין דעם ענטפער א טיפן דערהער, ווייל מען זעהט אמאל א מענטש גיסט פֿעה און שוועבל אויף א צווייטן, און ער טראכט נישט אריין, צו 'זיך אליין' קען ער שוין ? און אונדאי נישט אן אנדערן.

ווען מען האט געדריקט דעם ערשטן מאל דעם פֿירוש מהר"ם שיף אין די צייטן פון רבי נתן זכרונו לברכה, האט רבי נתן געזאגט : 'איך קען זאגן פֿשט אין דעם שווערסטן מהר"ם שיף, אָבער אין א איד קען איך נישט זאגן קיין פֿשט ! ווייל עס שטייט (תהלים נא,

י"ט): 'לב נשבר ונדפה אלהים לא תבזה'. און ווער קען וויסן ווער עס איז דער אמת'ר לב נשבר. ווען א מענטש איז צובראכן, ווייל ער האט געבען אין שטוב צרות, און ער האט נישט קיין פרנסה וכו', און ער לאזט אפאר טרערן און ער וויינט זיך אויס צום באשעפער, דאס עפנט אויף אלע הימלען, און ווער קען דאס וויסן ? !

עס שטייט (זוהר הקדוש פרשת חיי שרה קכב): 'מאן דאיהו זעיר איהו רב. מאן דאיהו דרב איהו זעיר', ווער עס איז קליין איז גרויס און ווער עס איז גרויס איז קליין. דא קען זיין איינער וואס מען רעשט זיך מיט אים, אבער אויבן אין הימל ווייסט מען גארנישט ווער דער מענטש איז. און פארקערט אויף, עס קען זיין א מענטש וואס דא קען מען אים נישט, אדער מען מאכט גאר חוזק פון אים, אבער אין הימל איז ער זייער זייער גרויס.

דער הייליגער חפץ חיים ז"ל האט אמאל גערעדט פון דעם אז דער עיקר חשיבות איז תורה, [ווייל דאס איז די חכמה פון דעם אייבערשטן, און אז

טוה איף גוט ? !

קה

א מענטש וויל זיין נאנט צום אייבערשטן, איז דאס נאר דורך די תורה, האט ער געזאגט: אויף א מאפע זעהט מען, ביי די גאר גרויסע שטעט א גרויסער רינגל, ביי קלענערע שטעט א קלענערן רינגל, ביי שטעטלעך און דערפֿלעך זעהט מען נאר פינטלעך, ביי א גאר קליינעם שטעטל זעהט מען גארנישט אויף די מאפע, וועגן דעם 'ראדין' וואס דאס איז געווען דער שטעטל וואו דער הייליגער חפץ חיים האט געוואוינט און געהאט די ישיבה זעהט מען נישט אויף די מאפע, אבער אויף די מאפע אויבן אין הימל זעהט מען פונקט פארקערט, די גרויסע שטעט וואס עס איז נישט דארטן געווען קיין ישיבות, קיין שוהלן, קיין מקנאות, אזוי ווי דער הויפט שטאט פעטערבורג, איז אפילו נישטא אויף די מאפע, אבער וואספארא שטעטל עס איז דא א ישיבה, שוהלן, מקנאות, א קיבוץ פון אידן, און וואס מער תורה עס איז דא דארט, איז אין די מאפע פון הימל דא א גרעסערער רינגל. ווייל אין הימל ווערט געמאסטן א שטאט, אדער א דערפֿל, לויט וויפיל תורה מען האט דארטן

געלעערנט. וועגן דעם דארף א מענטש זעהן, זיך נישט צו לאזן נארן.

זאגט אבער דער הייליגער רבי (ליקוטי מוה"ר חלק ב, סימן י"ב); אז א מענטש גייט נאך דעם אייגענעם שכל קען ער קומען צו מורא'דיגע טעותים און ער קען פארקרימט ווערן, און נאך פארקרומען אנדערע אויף, אזוי ווי די מפורסמים וואס זיי האבן אפגענארט די וועלט. און וואס איז די עצה? צו גיין מיט תמימות און פשיטות, און ביי יעדע זאך זאל ער קוקן, איז דער אייבערשטער דארטן, זאל ער עס טוהן, און נישט קוקן אויף זיין פבוד. און אויב די אייבערשטער איז נישט דארטן, דעמאלטס זאל ער עס נישט טוהן. שטעלט זיך א פראגע וויאזוי קען מען דאס וויסן? ממילא צדיקים וואס האבן אייביג געזעהן די שם הוי"ה פאר זייערע אויגן, האבן דאס געקענט וויסן, אבער אונז פשוטע קליינע מענטשעליך, וויאזוי ווייסט מען צו דער אייבערשטער איז דארט, צו נישט? נאר דער אייבערשטער מיט די תורה איז איין זאך, (זוהר ויקרא עג.): און ווי עס איז דא תורה ווייסט מען אז

טוה איף גוט ! ?

קז

דארטן איז דער באשעפער, און ווי עס איז נישטא קיין תורה ווייסט מען אז עס איז פשוט ליגענט, און מען מאכט דיר צונאר. אפגערעדט אויב מען רעדט אקעגן די תורה איז דאס פשוטע כופרים בעיקר, ווייל אידן זענען אידן נאר דורך די תורה, און אן די תורה זענען מיר גארנישט.

די גמרא זאגט (שבת פט.): פארוואס ווערט אנגערופן די בארג וואס מען האט געגעבן די תורה פאר אידן, הר סיני? ווייל פון דארט איז אראפ א 'שנאה' אויף די וועלט, און אומות העולם האבן פיינט באקומען אידן. ווייל זיי שפירן זיך 'גארנישט' קעגן א איד; א איד האט א אנדערן חן און א אנדערן חשיבות, אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן א); א איד וואס לערנט תורה, און פירט זיך לויט די תורה, האט א חן און א חשיבות, נאר יעצט איז דער חן און חשיבות אראפגעפאלן, און עס איז ביי די גוים. ווייל אז מען לערנט נישט קיין תורה, און מען פירט זיך נישט על פי התורה, קוקט אויס ווי אלעס פירט זיך בדרך הטבע, און ווער עס איז שטערקער, און קען

בַּעֲסֵר שְׁלֵאגן, דער גַּעווינט. און פֿאַרשְׁטײט זיך אז דער גוי איז אַ גרעסערע רוֹצח און קען בַּעסער שְׁלֵאגן, וועגן דעם דאָכט זיך אז זיי זענען הֶעכער און חֲשׁוּבֵער, אָבער אז מען לֶערנט תּוֹרָה, באַקומט מען אַ מוֹרָא'דיגער חן. קומט אויס אז דאָרט ווי מען רעדט וועגן תּוֹרָה, איז דאָרטן דער באַשעפֿער.

ווידערואַם זאָגט שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ (משלי ב, ו); 'מפּיו דַּעַת וּתְבוּנָה'. פון די מויל פון אַ מענטש קען מען דערקענען דעם גאַנצן מענטש. דערפֿאַר אז מען רעדט פון באַשעפֿער, ווייסט מען אז דאָרטן איז דער באַשעפֿער. דער הייליגער רבי זאָגט (ספר המדות אות ניבול פֿה סימן א): 'מי שְׁמַדְבֵּר נִיבּוּל פֿה בְּיָדוּעַ שְׁלֵבוֹ הוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת אָוֶן. אז אַ מענטש רעדט שמוץ איז אַ סימן אז דאָס טראַכט ער. פֿאַרקערט אז אַ מענטש רעדט נאָר פון באַשעפֿער, איז אַ סימן אז זיין גאַנצער קאַפּ טראַכט נאָר פון באַשעפֿער. דאָס איז וואָס דער תנא זאָגט (אַבוֹת פֿרָק ה, מִשְׁנָה כב): 'לְפֹמֵ צַעֲרָא אַגְרָא'. לויט דעם מויל פון אַ מענטש קען מען זעהן זיין צער אָדער זיין שִׁכְר. רעדט ער נעבעך שמוץ איז דאָס אַליין זיין

צער, אזוי ווי דער פסוק זאגט (משלי כא, כ"ג); 'שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו'. אז א מענטש היט אפ דעם דיבור, היט ער זיך אפ פון אסאך צרות אין לעבן. שלמה המלך זאגט: (קהלת ו, ז); 'כל עמל אדם לפיהו'. אלעס וואס א מענטש מוטשעט זיך איז צו זיין מויל. לייגט דער זוהר הקדוש צו (זוהר שמעי מב.); איין ווארט 'בגין' פיהו, אלעס קומט וועגן ער היט נישט דעם מויל. קומט אויס אז א מענטש דארף גיין אויף א פלאץ, וואו מען רעדט פון באשעפער, און פון די מעלה פון לערנען תורה, און מקיים זיין די מצוות בשמחה, און וואו מען איז אים מחזק אז ער קען אויך מצליח זיין.

ב.

חז"ל זאגן (תנחומא בראשית): 'עונג שבת פאלף תעניות'. דאס וואס א מענטש האט הנאה אין שבת, איז אזוי ווי טויזענט תעניות. דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן י"ז): אז מען דארף א

גאנצן שבת זיין נאר פרייליך. אבער שבת איז די שווערסטע צייט צו זיין פרייליך, און אלע קריגערייען פאסירן נאר אין שבת, ווייל די גמרא זאגט (בבא קמא לז): ביי א אקס וואס שטויסט, איז דא א 'תם' - וואס האט נאר געשטויסן צוויי מאל - און א 'מועד' - וואס האט שוין געשטויסן דריי מאל, זאגן די חז"ל דארט, אז עס איז דא 'מועד לשבתות' ער האט שוין געשטויסן דריי מאל 'שבת'. זאגט רש"י: פון וואו נעמט זיך דאס ער זאל זיין א מועד לשבתות, ער ווייסט דען ווען עס איז שבת? נאר ווייל מען טאר נישט טוען א מלאכה מיט א בהמה שבת, און דער אקס ארבעט נישט, און מען געבט אים צו עסן, און ער איז גוט אויסגערוקט, במילא שטויסט ער. די זעלבע זאך פאסירט אויך ביי א מענטש, א גאנצע וואך איז ער פארלאגט און פארפלאגט, האט ער נישט קיין צייט צו גארנישט, אבער שבת זיצט ער אין שטוב און גייט ליידיג, טרעפט ער אלע חסרונות, און פארטשעפעט זיך מיט די ווייב און אזוי קומט ארויס אלע קריגערייען.

קיא

טוה איך גוט ? !

דער חיד"א ברענגט, (מוצה באצבע סימן ד' אות ק"מ);
ערב שבת זאל מען זיך זייער אכטונג געבן פון
מחלוקת, ווייל דער סמ"ך מ"ם פרובירט דעמאלטס צו
צוברעכן אלע שטופער, און דאס איז א גמרא
מפורשת, די גמרא פארציילט (גיטין נב.): עס זענען
געווען צוויי שכינים וואס פלעגן זיך קריגן יעדן ערב
שבת, איז רבי מאיר געקומען, און זיך אהין אריין
געזעצט, האבן זיי זיך געשעמט און זיך נישט
געקריגט, האבן זיי געהערט א קול וואס זאגט: "ווי
איז פאר מיר, אז רבי מאיר האט מיר פארזאגט פון
דא".

די גמרא זאגט (שבת י:): דער באשעפער האט
געזאגט פאר משה רבינו: 'מתנה טובה יש לי בבית
גנזי ושבת שמה לה והודיעם'. שבת איז א גוטע מתנה,
וואס דער אייבערשטער האט געגעבן פאר אידן פון
זיין שאץ קאמער.

דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן
ג"ז); 'אכילת שבת פולו קודש פולו אלוקות'. די עסן
פון שבת איז אינגאנצען הייליג און איין שטיק

געטליכקייט, און מיטן עסן שבת, אדער מיטן הנאה האבן אין שבת פארשפארט מען זיך טויזנטער תעניתים, וואס מען וואלט געדארפט פאסטן אויף יעדע עבירה, לויט ווי דער אר"י הקדוש רעכנט אויס, (עיין שער רוח הקודש תקון רז): און ווער קען דען פאסטן אזויפיל יארן, און מיט איין 'עונג שבת' האט ער שוין טויזנט תעניתים. חז"ל לערנען ארויס (שבת קי"ז): פון דעם פסוק (שמות טז כ"ה): 'אכלוהו היום פי שבת היום' וכו' אז שבת מוז מען עסן דריי סעודות. און די חז"ל זאגן (שבת קיח): אז ווער עס עסט די דריי סעודות ווערט ניצול פון גוג ומגוג און פון אלע צרות. דער זוהר הקדוש זאגט (שמות פח): א מענטש וואס פארפעלט איין סעודה איז דאס א פגם אין די אמונה.

דער הייליגער רבי האט אמאל געזאגט, (חיי מוהר"ן סימן ל"ב): דער באשעפער הייסט שוין יא עסן, און זאגט 'קינדערלעך עסט', און דאס איז שוין אויף שווער מקיים צו זיין.

חז"ל זאגן (ביצה טז): ראש השנה שרייבט מען אפ דעם מענטש וויפיל ער וועט האבן א גאנץ יאר, חוץ

דאס וואס ער געט אויס, פאר שבת און יום טוב, און שׁכר לימוד פאר די קינדער. זאג איף שטענדיג, אויב איינער פארדינט ווייניג, ווייל מען האט אים אזוי אנגעשריבן ראש השנה, דאף זאגן אבער די חז"ל, ביי שבת זאגט דער אייבערשטער (פיצה טו): 'לֹוּ עָלַי וְאָנִי פֹרַע'. בארג אויף מיין חשבון און איף וועל באצאלן. איז דא א גוטע עצה, אז ער זאל קויפן אויף שבת, מיט אזא מין שפע און ברייטקייט, אז עס וועט אים בלייבן אויף א גאנצע וואך, און דאס באצאלט דער באשעפער. [אגב. דערפאר דארף מען ראש השנה פארן צום הייליגן רבי'ן פדי דער הייליגער רבי זאל אויף אונז מלמד זכות זיין, מיר זאלן האבן גענוג פרנסה און אלע געברויכן, א גאנץ יאר.]

ג.

דער הייליגער רבי נתן זכרוננו לברכה זאגט, (ליקוטי הלכות מרח וממך ד"ט): ערב שבת איז א זמן פון תשובה. און מען דארף זיך מאכן א חשבון הנפש, עס

איז יעצט דורךגעגאנגען א גאנצע וואך. צו האב איך געלערנט יעדן טאג חומש רש"י מיטן תרגום, און מעביר סדרה געווען? האב איך יעדן טאג געלערנט א פֿרק אָדער עטליכע פֿרקים, משניות? א דף גמרא? און אז מען זעהט אז נישט. נעמט מען זיך פֿאר דאס צו פֿארעכטן, און פֿון יעצט-אָן וועט מען לערנען מער און מער. און אויב יא 'פרוץ השם' האט מען זיך מיט וואס מחזק צו זיין, און מען איבערצייגט זיך אז מען איז אויף א גוטן פֿלאַץ, וואס מען האט אים נישט אָפֿגענארט, און ער אליין האט זיך אויף נישט אָפֿגענארט.

רבי נתן זכרונו לברכה האט געהאט א גרויסן תלמיד, רבי נחמן טולטשינער זצ"ל. ער איז געווען א יתום אלץ קינד שוין, [פֿארצייטנס איז געווען זייער ביטער אויף א יתום, ווייל עס איז נישט געווען ווער עס זאל זיך אומקוקן אויף אים], און ער איז איינגעשטאנען ביי זיין פֿעטער, אָבער ער האט זיך געדרייט אויף די גאסן, ביז ער האט אָנגעהויבן צו שעפֿן וואסער, און פֿארדינט געלט. איינמאל איז רבי

טוה איף גוט ? !

קטו

נתן זכרונו לברכה איינגעשטאנען ביי דעם פּעטער, וואס ער איז געווען א רייכער מענטש, רבי נחמן וואס איז דעמאלטס געווען א בחור, האט נאך גארנישט געקענט לערנען, פארשטייט זיך אז ער האט נישט פארשטאנען קיין דברי תורה, אבער ער האט געהערט ווי רבי נתן זכרונו לברכה רעדט, אינמיטן הערט ער איין ווארט, וואס איז אים אריין אין קאפ; 'געלט איז נישט, און מען קען דאס נישט באקומען, תורה ותפלה איז יא, און מען קען דאס באקומען'! און ער האט זיך מיישב געווען אז ער גייט שוין נאכגיין רבי נתן זכרונו לברכה, און ער האט אים שוין טאקע נישט אפגעלאזט, און ער האט אים באדינט. [חי"ל זאגן (ברכות ז:): 'גדול שימושה של תורה יותר מלמודה'. 'משמש זיין א תלמוד חכם איז נאך מער ווי לערנען פון אים'. ווייל ווען מען גייט נאך א ערליכער איד, לערנט מען זיך אסאך פון אים, און אפילו פון זיין פשוטער פירונג קען מען זיך אסאך לערנען, און מען קוקט נאכדעם צוריק, ווי אזוי ער האט זיך געפירט ביי יעדע זאך. דער הייליגער רבי זאגט (חיי מוהר"ן סימן

(תקמ"ד) די אלע וואס האבן געהאט אַמונת חכמים און
 זענען נאכגעגאנגען יעדע קלייניגקייט ביי זייער רבי'ן
 זענען ביים סוף געווארן אליין ערליכע אידן, אזוי ווי
 מען האט דאס געזעהן אין אונזערע צייטן. און דאס
 גייט ארויף אויפן הייליגן רבי הערש מרימנוב זי"ע
 וואס ער האט אזוי געטריי באדינט, דעם הייליגן רבי
 מענדל מרימנוב זי"ע ביז ער איז געווארן נאכדעם
 אליין אזוי גרויס ווי אים. און די שפעטערדיגע צייטן
 איז אויף פארגעקומען דאס זעלבע, ביים גרויסן צדיק
 און בעל מופת הרב הקדוש רבי ישעי' לע קרעסטירער
 זי"ע וואס ער האט באדינט דעם הייליגן ליסקער רב
 בעל אף פרי תבואה זי"ע. ווייל אז א מענטש באדינט
 אן ערליכער איד, ער גייט מיט אים, מיט. לערנט ער
 זיך אויס ווי אזוי זיך צו דערהאלטן ווען עס גייט
 איבער אויפן מענטש. און רבי נתן זכרונו לברכה
 האט אים אויסגעלערנט, ער זאל אנהייבן צו לערנען
 אסאך משניות, און 'עין יעקב', ביז ער האט זיך
 אויפגעארבעט און פון נחמן וואסער טרעגער, איז
 געווארן דער גרויסער רבי נחמן פון טולטשין וואס

איז געווען א העכערער סארט מענטש. קומט אויס אז
 ביי אן אמת'ן ערליכער איד דערלייגט מען נישט.

און אז א מענטש טוט תשובה, און מאכט זיך א
 חשבון ערב שבת, איז ער נאכדעם זוכה צו א לעכטיגן
 שבת.

דער זוהר הקדוש זאגט (שמות, בשלח סג): אז אלע
 ברכות וואס קומט א גאנצע וואך איז נאר בזכות שבת,
 און אז א מענטש איז פריילעך שבת, און ער זינגט
 זמירות מיט א שמחה און ער זיצט מיט די קינדער
 צוזאמען, און דערציילט זיי א מעשה פון א צדיק, סיי
 פרייטיג צונאכט, סיי שבת בייטאג, דאס איז דער עיקר
 חינוך. דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן
 רמ"ח): אז מען דערציילט א מעשה פון א צדיק ציהט
 דאס דעם הארץ צום בורא כל עולמים, אבער
 פארקערט אז מען רעדט חס ושלום פאליטיק, אויף
 דעם רבין, אדער אויף דעם רבין, איז דאס גורם
 נאכדעם אז דאס קינד באשליסט אז ביידע זענען
 נישט, ביז ער ווערט א כופר בכל, און ער לאזט אלעס

אַפּ רחמנא לְצִלָּן, וועגן דעם דארף מען אויף דעם
זייער אַכטונג געבן.

ד.

דער הייליגער רבי נתן זכרוננו לברכה איז מסביר
(ליקוטי הלכות, השפּמת הבקר הלקה א): דאס ענין וואס מען
זעהט ביי די מצוה פון פּרה אדומה אז דאס איז 'מטהר
טמאים' און 'מטמא טהורים', און דערפאר ווערט דאס
אנגערופן א חוק; אז א מענטש דארף וויסן: ווי טמא
ער זאל נאר נישט זיין, קען ער נאך אויף ווערן א
ערליכער איד דורכן צדיק. ווידעראום ווען א מענטש
האט שוין אנגעפאנגען צו לערנען און דאווענען, און
ער איז זיך מחיה און מחזק, און איז שוין מחזק
אנדערע אויף, וועט ער מיינען אז ער איז שוין עפעס,
דארף ער וויסן אז ער איז נאך גארנישט. קומט אויס
אז ווען דער מענטש איז 'טמא' איז דער צדיק אים
'מטהר' מיט די נקודות טובות, אזוי ווי דער הייליגער
רבי זאגט (ליקוטי מוה"ר חלק א, סימן רפ"ב): אז מען איז

טוה איף גוט ? !

קיט

מחויב צו טרעפן אין זיך נקודות טובות, און עס איז נישט א קונץ זיך אראפ צו ווארפן. אויף זאגט דער הייליגער רבי (ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן ס"א): אז אזוי ווי א מענטש דארף האבן אמונה אין בורא פל עולם, א דארף א מענטש האבן אמונה אין זיך אז ער קען יא. און ווען דער מענטש איז שוין זוכה און ווייסט אז ער קען יא וכו' און איז שוין טהור, דארף ער שוין וויסן אז ער קען גיין נאך העכער, און דאס איז 'מטהר טמאים', 'מטמא טהורים'.

איך האב דאס געטייטשט אביסל אנדערש: מען זעהט אז עס קומט צו א צדיק א בחור וואס איז פול מיט עבירות און שמוץ, רחמנא לצלן. און דער צדיק געבט זיך אפ מיט אים, און מען בויעט אים אויף, ביז ער האט חתונה, און נאכדעם אויב חס ושלום קריגט ער זיך אין שטוב, און ער וויל זיך גטן, לייגט זיך דער צדיק ווייטער אריין, און זעהט ער זאל זיך נישט גטן, ביז ברוך השם ער האט שוין קינדער וכו', און דער צדיק העלפט אים ארויס מיט יעדן פרט, קומט אויס אז דאס איז 'מטהר טמאים', ווייל ער איז דאך געווען

א טמא אלץ בחור וכו', אבער נאכדעם ווערט ער שוין גרויס ביי זיך, ביז רחמנא לצלן ער איז 'מטמא טהורים' און ער רעדט שוין אויף 'כל דבר אסור' אויף דעם צדיק וואס האט אים מטהר געווען, און זאגט אז דער צדיק איז גאר טמא, און ער האט פארגעסן ווער ער איז געווען. דאס איז א חוק וואס איז זייער שווער צו פארשטיין, וועגן דעם דארף א מענטש מורא'דיג אכטונג געבן דערויף, און אז מען האט אים געטוהן א טובה זאל ער נישט צוריק צאלן קיין שלעכטס. שלמה המלך זאגט: (משלי יז י"ג): 'משיב רעה תחת טובה לא ימוש רעה מתוך ביתו' א פפוי טובה איז די ערגסטע זאך וואס עס קען גאר זיין.

א מענטש דארף זיך צוגעוואוינען צו טוהן גאר גוטס, איי אז מען טוט פאר א מענטש א טובה, וועט מען נאכדעם צוריק באקומען שלעכטס, דארף מען וויסן: אז פון טוהן א טובה פאר א איד דערלייגט מען נישט.

ביי די בעלזער יושבים האט מען געוויסט אז ווען מען האט זיך נאכגעפּרעגט אויף א שידוך, אז מען

האט נאר געזאגט: 'דער בחור איז א בעל חסד' האט מען שוין גארנישט געדארפט מער! ווייל אז א בחור געוואוינט זיך צו צו זיין גוט און טוהן א טובה א צווייטן, דאס איז שוין דער גרעסטער יחוס.

עס האט פאסירט ביי דעם ביאלער רבי זי"ע, ווען מען האט גערעדט פאר זיין זוהן א שידוך, און זיי זענען דאך געווען גרויסע מיוחסים, פון יהודי הקדוש וכו', און דער מחותן איז געווען א בעל הבית'ישער מענטש, און נישט קיין יחסן, אבער ער האט געטוהן חסד מיט מענטשן, איז ער געגאנגען פֿרעגן דעם הייליגן בעלזער רב זי"ע וואס טוהט מען, מיר זענען מיוחסים, און דער איד איז טאקע א וואילער ערליכער איד, און טוט אסאך חסד, אבער פון א פשוטע משפחה, זאגט אים דער בעלזער רב זי"ע 'מיט א ציטער', אז ער טוהט 'חסד' איז דאס דער גרעסטער יחוס.

און דער גרעסטער חסד איז, מחזק צו זיין א איד! ווען ער איז צובראכן און פארלוירן. ווייל ויפיל מענטשן גייען נעבעך ארום מיט שלעכטע געדאנקען,

זיף צו נעמען דעם לעבן, פון רוב צרות, און ער פילט אז ער קען שוין נישט מער, עס טרעט אים צו, צום הארץ - רחמנא לצלן, און בפרט אז א מענטש האט קראנקע קינדער קען מען - רחמנא לצלן - אראפ גיין פון זינען. דער 'חזון איש' זי"ע האט געזאגט: 'א מענטש וואס האט - רחמנא לצלן - קראנקע קינדער, דארף מען זיף אויפשטעלן פאר אים'. אדער א מענטש וואס האט יסורים אין שטוב, מעג ער זיין אפילו א ווסטער, אדער א שניידער, אז ער האט אזא פעקל אין שטוב און דאך האט ער נישט קיין טענות צום באשעפער, נאר ער דאנקט נאך דעם באשעפער, און ער קען זיך דערהאלטן, פאר דעם מענטש מעג מען זיך אויפהייבן.

דער אייבערשטער זאל העלפן מען זאל זוכה זיין צו טוהן נאר גוטס פאר אידן, און מחזק זיין אידן, וואס דאס איז אין הימל זייער חשוב. דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן ק"ו): אויף דעם פסוק (תהלים מא): 'אשרי משפיל אל דל'. וואויל איז דעם מענטש וואס ער געט אריין שכל פאר א ארימאן, וואס

קכג

טוה איף גוט ? !

דאס מיינט איינער וואס האט נעבעך נישט קיין שכל.
ווייל די גמרא זאגט (נדרים מא.); 'דָּדָא בֵּיה פּוּלָא בֵּיה'.
ווער עס האט שכל האט אלעס, און ווער נישט, האט
גארנישט. קומט אויס אז א ארעמאן הייסט איינער
וואס איז צובראכן און האט נישט קיין שכל, און אז
מען איז אים מחזק און מעודד, איז דאס די גרעסטע
מצנה, און די גרעסטע צדקה וואס קען נאר זיין. דער
אייבערשטער זאל העלפן מען זאל זוכה זיין צו דעם
און מען זאל שוין זוכה צו הערן דעם קול שופר פון
מלך המשיח.

~תם ונשלם שבח לאל בורא עולם~

א שיינע וואונדערליכע תּפּלה

רבּונוּ שׁל עולם, טוּ מיט מיר חסדים
ורחמים גמורים, און היט מיך אָפּ פּון אַלעם
שׁלעכטס, און פּאגליק מיך מיט שׁכל איך זאל
וויסן אז אַלעס איז פּון דיר.

(אשר בנחל חלק א' מכתב מ)

רבּונוּ שׁל עולם הַעֲלֵף מיר עֵס זאל מיר גוט
זיין, און איך זאל פּארשטיין אז דו ווילסט נאר
מיין גוטס.

(אשר בנחל חלק א' מכתב קל"ד)

בעוה"ש"ת

קונטרס

דאווענען איז נישט קיין פארנ

וואס דאס איז א וואונדערליכע שיעור, געואנט געווארן דורך
פּבּוּר קרוּשֶׁת הַרֵב הַצֵּדִיק מוֹהְרָא שְׁלִימָ"א
אריינגעברענגען אין אויף די ריינע און קלאַרע אַמוּנָה אין פּאַשעפּער,
ווי אויף עצות און התחזקות וויאזוי אדורך צו גיין דעם קעגן בשלום.

פּרשֶׁת פֶּלֶק תּשׁע"ב

געבויעט און באגרינדעט אויף די ווערטער פון אונזער הייליגער און פארקטיגער רבי,
דער באהאלטענע ליכטיגקייט, דער הייליגער הויכער ליכט, אדוננו, מורינו ורבינו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און אויף די ווערטער פון זיין תלמיד, מורינו הגאון הקדוש, א וואונדערליכע ליכט,
וואס קיין שום באהעלטעניש איז נישט פארהילן פון איהם,

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און עס איז צוזאמגעפלאכטן מיט פסוקים פון תורה, נביאים, כתובים, און מאמרים
פון אונזערע הייליגע חכמים פון גמרא און מדרשים און הייליגן זוהר.

עס איז געברענגט געווארן צום דרוק
דורך חסידי ברסלב - נוא יציק יצ"ל

דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ט'
 וסימן קי"ב) דאס די ווערטער פון דאנווענען דהיינו "תיבת
 התפלה" דאס איז תיבת נח, ווען עס קומט אויף א מענטש א
 מבול וואס דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א'
 סימן מ"ד) וואס דאס איז לשון בבלול, דאס הייסט ער האט
 בבלולי מחשבות, עס קומען אים ארויף אלע שלעכטע
 געדאנקען, איז די עצה זיך צו פארשטעקן אין די "תיבה"
 וואס דאס איז "תיבת התפלה", אויף זאגט דער הייליגער רבי
 (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נ') דאס ווען א מענטש איז זוכה
 צו תיקון הברית, שפירט ער אלע טעמים ביים דאנווענען,
 בחינת מין מתוקין, ער שפירט א זיסקייט ביים דאנווענען, עס
 גליסט זיך אים צו זאגן די ווערטער פון דאנווענען, און חלילה
 וחס אויב א מענטש האט פוגם געווען בברית, דעמאלט
 שפירט ער א ביטערניש ביים דאנווענען, בחינת מין מרורין,
 און עס וויל זיך נישט דאנווענען, איבערדעם דארף מען אסאך
 אריינלייגן אין די בחורים און אין די אינגעלייט דאס
 גרוסקייט פון דאנווענען די דריי תפילות מיט מגין, אין א
 סידור דייקא, ווי די צדיקים טייטשן די פסוק (אסתר ט) "אמר
 עם הספר ישוב מחשבתו הרעה" ווען א מענטש קוקט אריין
 אין סידור און ער זעט די ווערטער פון דאנווענען טראכט ער
 נישט קיין שלעכטע געדאנקען, דערפאר איז א גרויסע זאך
 צו דאנווענען אין סידור דייקא.

(אשר בנחל באדיש חלק ב' מכתב קצו)

דאווענען איז נישט קיין פארג

א.

וַיִּרְא בֶּלֶק בֶּן צִיפּוֹר אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל
לְאִמּוֹרָיו (במדבר כב, ב): זאגט רש"י: בלק האט געזאגט
מה-דאך די צוויי שטערקסטע מלוכות פון סיחון און
עוג האבן נישט געקענט בייקומען די אידן, וועלן מיר
אונדאי זיי נישט קענען בייקומען, וועגן דעם ויגור
מואב' האט מואב מורא געהאט.

קכח דאווענען איז נישט קיין באַרג

די הייליגע חכמים זאגן (ברכות נד): עוג מלך
הבשן האט געזאגט: מחנה ישראל כמה הוי? ווי
גרויס איז די יודישע מחנה? תלתא פרסי! דריי
פרסאות. וועל איך גיין, און אויסרייסן א באַרג פון
דריי פרסאות, און איך וועל דאס ארויף ווארפן אויף
זיי, און ער האט טאקע אזוי געטוען, ער האט
אויסגעריסן א באַרג וואס איז גרויס דריי פרסה, און
ער האט דאס ארויף געלייגט אויף זיין קאפ, און
דערנוייל האט דער באשעפער געמאכט א גס, אז עס
איז געקומען ווערים און האבן געלעכערט דעם באַרג,
און עס איז אראפגעגאנגען ביז צו זיין האלז, האט ער
עס געוואלט ארויסשלעפן, האבן זיך זיינע צווי ציינער
אויסגעצויגן און צושפרייט, אויף דער זייט, און אויף
דער זייט. איז געקומען משה רבינו וואס איז געווען
הויך צען אמות, און גענומען א האק וואס איז
געווען לאנג צען אמות, און האט א שפרונג געגעבן
צען אמות, אזוי האט ער דערגרייכט ביז צו זיין
קנעכל, און האט אים א האק געגעבן און ער איז
אראפגעפאלן און געשטארבן.

דאווענען איז נישט קיין באַרג קכט

דער הייליגער רבי איז מגלה אויף דעם א מורא'דיגע גילוי (ליקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן ח): וואס איז די מחנה פון א יוד, ער זאל וויסן אז ער איז נאך אין די מחנה פון די קדושה? ! 'ג פּרסאות'. וואס דאס גייט ארויף אויף די דריי תּפלות! שחרית מנחה מעריב. ווייל דער עיקר פון א איד איז זיין נשמה, וואס דאס איז א חלק אלוקי ממעל, און דאס ווערט נתגלה דורך זיין אמונה, דאס הייסט אז ער דאווענט צום בורא כל עולמים, און ער רעדט צום באשעפער. אזוי ווי עס שטייט (קהלת ג י"ט): 'ומותר אדם מן הבהמה אין', עס איז נישט דא קיין חילוק צווישן א מענטש און א בהמה נאר דער דיבור. און שלימות הדיבור איז אז מען רעדט צום אייבערשטן (ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן ס"ו). ווייל א גוי רעדט אויכעט, אבער וויבאלד ער איז נישט מכיר דעם באשעפער, איז ער אזוי ווי א חיה, און זיין דיבור איז נישט קיין דיבור.

דער רמב"ם ברענגט (הלכות תפלה פרק א, סימן ד): אז אין אַנפאַנג, ווען א איד האט עפעס געדארפט האבן, האט ער געבעטן דעם באשעפער אויף זיין שפראך,

קל דאווענען איז נישט קיין באַרג

וואס דאס איז די מצוות עשה פון תפלה, אזוי ווי דער פסוק זאגט (דברים יא י"ג): 'וּלְעַבְדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם', מען זאל דינען דעם באשעפער מיטן גאנצן הארץ. און די גמרא דרש'נט (מענית ב.): איזהו עבודה שבלב? זו תפלה! אז דאס גייט ארויף אויף תפלה, נאר שפעטער זענען געקומען די אנשי כנסת הגדולה, און האבן מתקן געווען די דריי תפלות, ווייל זיי האבן געזעהן אז עס וועט זיין א גרויסער גלות און מען וועט נעבעך פארגעסן פון בורא כל עולמים, האבן זיי מתקן געווען די דריי תפלות. די גמרא זאגט (ברכות כו:): אקעגן וועם האט מען מתקן געווען די דריי תפלות? איינער זאגט אקעגן די אבות אברהם יצחק יעקב. איינער זאגט אקעגן די קרבנות.

און דער עיקר אידישקייט האלט זיך נאר דורעך די דריי תפלות, ווייל א איד ווייסט, ווען ער שטייט אויף קען ער גארנישט טוהן, נאר ער מוז גיין דאווענען שחרית, דאס זעלבע ווען עס קומט נאכמיטאג, יאגט ער זיך שוין, און ווייסט אז ער דארף גיין דאווענען מנחה. ביינאכט ווייסט ער אז ער דארף

דאווענען איז נישט קיין באַרג קלא

דאווענען מעריב. קומט אויס אז די דריי תפילות, האלט אים אן אין די מחנה ישראל.

פארקערט אויף, פון וואו זעהט מען אז א איד ווערט אפגעקילט פון אידישקייט? אז ער פאנגט אן מזלזל זיין אין די דריי תפילות, עס פאנגט זיך אן מיט מנחה, ער מאכט זיך א חשבון איך וועל שוין דאווענען צוויי שמונה עשרה'ס ביי מעריב וכו', דערפאר זאגן חז"ל (ברכות ו:): 'לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שכן אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה', א מענטש זאל זייער געווארענט זיין צו דאווענען מנחה, ווייל אליהו הנביא איז נישט געהאלפן געווארן נאר ביי מנחה. ווייל ביי די צייט פון מנחה איז א מענטש געווענטליך אינמיטן די ארבעט איבערהויבט ווינטער, דערפאר דארף מען זייער אכטונג געבן צו דאווענען מנחה, און נישט מזלזל זיין אין דעם חלילה. דאס זעלבע ביי מעריב דארף מען נזהר זיין, אזוי ווי די גמרא זאגט (ברכות ד:): אז א מענטש זאגט: איך וועל קודם עסן אביסל, שלאפן אביסל, און נאכדעם פארשלאפט ער די גאנצע

קלב דאווענען איז נישט קיין באַרג

נאָכט. דאָס זעלבע ביי שחרית הייבט מען אָן אַראַפּצוּצײַפֿן, מען טראַכט אײַך וועל שוין זאָגן ברוך שׂאָמֵר, יִשְׁתַּבַּח, קְרִיאַת שְׁמַע וְכוּ', און אזוי צובײַסלעך לאַזט מען אײַנגאַנצן אָפּ דאָס דאווענען חס וְשָׁלוֹם.

זאָגט דער הייליגער רבי (שם): "עוג מלך הבשן איז געווען זייער אַ שטאַרקע קליפּה, און ער האט געוואלט עוקר זיין די אידן פון מחנה ישראל, דערפאר האט ער געברענגט אַ באַרג". דאָס מיינט צו זאָגן אז ער האט געוואלט שווער מאַכן דאָס דאווענען פאר אידן, און עס זאל זיין אזוי ווי אַ שווערע באַרג, און אַ מענטש זאל נישט האָבן געדולד צו דאווענען. [און מען זעהט נעבעך מענטשן טוען שוין אויס די תפילין אײַנמיטן הויכע שמונה עשרה, און ביי תחנון איז ער שוין אַנטלאָפֿן, אָמֵת מען קען יעדן אײַנעם דן זיין לִפְּךָ זכות, ווייל אידן אַרבעטן נעבעך זייער ביטער שווער צו פארדינען עפֿעס געלט, אָבער עס איז באַוואוסט די מעשה אז דער הייליגער באַרדיטשױבער רב זי"ע האט אַמאַל געזעהן אַ איד לויפֿט, פֿרעגט ער אים: וואו לויפֿסטו? זאָגט ער אים: וואס זאל אײַך טוען! אײַך

דאווענען איז נישט קיין באַרג קלג

דאָרף לויפן צו מיין פּרנאָסה! זאָגט ער אים: ווער זאָגט אז דאָרטן וואו דו לויפסט איז דיין פּרנאָסה? אָפּשער אַנטלויפסטו פון דיין פּרנאָסה!]

דער אַר"י הקדוש זאָגט (שער הפּנוּת ענן הקדיש דף יד, טור ג): תּפּלַת שְׁחֵרִית איז אויסגעשטעלט לויט די פּיר וועלטן, וואס ווערן אַנגערופּן 'אַצילות' 'בְּרִיאָה' 'יצירה' 'עשִׂיה'. די ערשטע איז די קרָבנות וואס דאָרטן פּאַררעכט מען די 'עולם עשִׂיה', דורכדעם וואס מען זאָגט די קרָבנות. ביי 'פּסוקי דזמרה' גייט מען שוין אַרויף אויף אַ העכערע עולם, וואס דאס איז 'עולם היצירה', ביי די ברכות פון קריאת שְׁמַע איז 'עולם הבְּרִיאָה', ביז ביי שמונה עשרה איז מען שוין אין 'עולם האַצילות', און נאכדעם ווען מען איז שוין אין עולם אַצילות, גייט מען שוין אַרויף גאר גאר הויער, וואס דאס איז נפּילת אפּים, נאכדעם הייבט אן אַראפ צו קומען דער שפּע, וואס ווערט אַנגערופּן 'שפּע דאַצילות', ווען מען זאָגט אַשרי וּבֵא לְצִיּוֹן. און פּונקט דעמאלטס אַנטלויפט מען. און אַ מענטש כאַפּט נישט אז דעמאלט גייט מען אים געבן די שפּע.

קלד דאווענען איז נישט קיין באַרג

דאס איז דער באַרג וואס עוג מלך הפּשן לייגט ארויף אויף יעדן יוד. וועגן דעם איז געקומען משה רבינו, און ער האט אים געגעבן א גוטן האק, ער זאל נישט אַוועק נעמען די אידן פון דאווענען די דריי תפילות.

חז"ל זאגן (ברכות ח.): 'אימתי עת רצון בשעה שהצבור מתפללין', ווען איז דער צייט וואס איז באויליגט און אנגענומען ביים אייבערשטן, בשעת דער ציבור דאווענט. און נאך זאגן חז"ל (ברכות ו): ווער עס איז געוואוינט צו קומען דאווענען אין בית הכנסת, און איין טאג איז ער נישט געקומען, פּרעגט דער באשעפער: וואו איז דער מענטש וואס איז נישטא? ! און אויב ער איז נישט געזונט שיקט ער אים א רפואה, אדער אז ער איז פאריאגט אין פּרנסה, געט ער אים פּרנסה. זעהט מען פון דעם אז ווען א איד דאוונט מיט מנין, ווערט נמשך אויף אים די השגחה, און מען גיבט אים וואס ער דארף האבן.

חז"ל זאגן (שבת ק"ט): אויב א איד איז זוכה, און ער זאגט 'אמן יהא שמיה רבא', דעמאלטס אפילו אז עס איז - רחמנא לצלן - נגזר געווארן אויף אים, א

דאווענען איז נישט קיין באַרג קלה

גזירה פון זיבעציג יאר, קען ער דאס צורייסן. דער
מדרש ברענגט (מנורת המאור גר א' כלל א' ח"ב, בשם מדרש
תנחומא פרשת נח, ועיין מס' פלה רבתי פרק ב'): א מעשה
באריכות ווי א נפטר האט געבעטן א טובה פון רבי
עקיבא, און רבי עקיבא איז געגאנגען זוכן צו ער האט
איבערגעלאזט א זון וכו', ביז ער האט געטראפן דעם
קינד און ער האט אים אויסגעלערנט די אלף בית, ביז
ער האט אים אויסגעלערנט צו זאגן קדיש און ברכו,
דעמאלטס איז דער נפטר געקומען, און אים געזאגט;
האסט מיר געטוען א מורא'דיגע טובה מיט דעם אז
דער קינד האט געזאגט קדיש און ברכו. דאס זעלבע
אז מען זאגט קדושה ווערט מורא'דיגע תיקונים. חז"ל
זאגן (חולין צא:): א מלאך זאגט נאר איין מאל קדושה
און ווערט פארברענט. און מיר זענען זוכה צו קענען
זאגן, אזויפיל מאל קדושה, און אמן יהא שמייה רבא.
[און עס זענען דא אידן וואס זעצן זיך אריין אין א בית
המדרש וואס עס זענען פארהאן אסאך מנגינים איינס
נאכן אנדערען פדי צו משלים זיין די אמן וכו' וואס זיי
האבן פארפעלט במשך די יארן צוליב פארשידענע

[סיבות.]

ב.

דאס איז וואס דער תורה זאגט: 'וַיָּגֵר מוֹאָב',
 מוֹאָב האט מוֹרָא געהאט פון די אידן. מוֹאָב גייט
 ארויף אויף ניאוף, ווייל ער איז געבוירן געווארן פון
 ניאוף, דערפאר האבן זיי מוֹרָא אז די קדושה פון אידן
 וועט זיי אינגאנצן מבטל זיין. ווייל דער הייליגער רבי
 זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ו): אז פון כפירות,
 קומט ארויס ניאוף רחמנא לצלן. אויף זאגט דער
 הייליגער רבי (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן י"א): גיאות און
 ניאוף איז תלוי איינס אין אנדערן, און גיאות איז דאך
 עבודה זרה און כפירות, אזוי ווי דער אייבערשטער
 זאגט: (סוטה ה.): 'אין אני והוא יכולים לדור', אויף
 זאגן מיר יעדן טאג (במדבר טו ל"ט): 'ולא תתורו אחרי
 לבבכם ואחרי עיניכם', דרשנ'ען אויף דעם חז"ל
 (ברכות י"ב:): "אחרי לבבכם", זו מינות. "ואחרי
 עיניכם", זו ניאוף. ווייל דאס איז תלוי איינס אין דעם
 אנדערן. און מיר געפונען אז ווען רבי שמעון בר
 יוחאי איז געגאנגען מיט די תלמידים, און עס זענען
 אקעגן געקומען שיינע פרויען, האט ער געזאגט פאר

דאווענען איז נישט קיין בארג קלז

די תלמידים: 'אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לה', גיבט אכטונג! מאכט זיי נישט פאר עבודה זרה. איז דער הייליגער רבי מסביר (שם) דעם קשר, ווייל אז מען קוקט אויף די קליפות, און מען מאכט פון דעם א מציאות, מאכט מען דאס רחמנא לצלן פאר א עבודה זרה. אויף געווענטליך ווען א מענטש קוקט שמוץ רחמנא לצלן, באהאלט ער זיך אין א מקום מטונף, וואס דאס איז אויף געווען די עבודה זרה פון פערן וואו קיינער זעהט נישט, קומט אויס אז ער באהאלט זיך אויס פון באשעפער, וואס דאס איז כפירות. זעהט מען פון די אלע פלעצער אז ניאוף מיט עבודה זרה און כפירות איז איין זאך.

זאגט אפער דער הייליגער רבי (ליקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן ח): א מענטש האט דריי מוחין, וואס האלט אים אפ פון תאוות ניאוף, און די דריי מוחין ווערט נמשך דורעך די דריי תפילות, שחרית מנחה מעריב. און יעצט אז מואב האט געזעהן, אז משה רבינו האט אויסגעריסן עוג וואס שטערט פון דאווענען די דריי תפילות, און אידן וועלן אנפאנגען דאווענען, האבן זיי

קלח דאווענען איז נישט קיין בארג

זיך דערשראקן וואס טוט מען? ! האבן זיי געפרעגט; פון וואו קומט משה רבינו? האט מען זיי געענטפערט פון מדן. האבן זיי געמאכט שלום מיט מדן, כאטש ביז יעצט האבן זיי זיך געקריגט, [ווייל 'מוא"ב' איז די מדה פון ליבשאפט און שלום פון די טומאה, וואס דאס איז ניאוף. און 'מדין' איז לשון 'מדני"ם' קריגעריי, און זיי האבן זיך שטענדיג ארום געקריגט.] אבער יעצט האבן זיי זיך מיישב געווען, אז מען וועט זיך צאם נעמען, צו זעהן וואס מען טוט מיט די אידן אז זיי דאווענען די דריי תפלות, און זענען מקפיד אויף יעדן אמן, און אמן יהא שמיה רבא, וואס דורכדעם איז דער באשעפער זיי מוחל אויף אלע עוונות, און דאס איז אונז זייער ביטער. האבן זיי זיך נאכגעפרעגט וואס איז דער כח פון זייער מנהיג, האבן זיי געזעהן אז דער כח פון משה רבינו איז נאר דער מויל.

ג.

און דאס איז דער גאנצער כח פון א איד, נאר תפילה. אזוי ווי יצחק אבינו האט געזאגט ביים

דאווענען איז נישט קיין באַרג קלט

אַנוואונטשן יעקב (בַּראשית כז כ"ב): 'הקול קול יַעקב'.
דאס קול געהערט פאר א איד, און דאס איז זיין נצחון
קעגן עשיו, וואס ביי אים שטייט (בַּראשית כז, מ): 'על
חֶרֶב תַּחֲיֶה', אזוי ווי חז"ל זאגן (בַּראשית רבה סה, כ):
'בְּזִמְנֵן שֶׁהַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב אֵין יְדֵי עֲשׂוֹ שׁוֹלֵט' פֿל זְמַן
עס ווערט געהערט דאס קול פון א איד, קען די הענט
פון עשיו נישט שולט זיין חלילה וחס, ווען עס איז
נישטא דער קול יעקב, דעמאלטס איז יְדֵי עֲשׂוֹ שׁוֹלֵט.
וועגן דעם דארף א איד שטענדיג נאר בעטן דעם
באשעפער, און מען דארף זיך אזוי צוגעוואוינען צו
רעדן צום באשעפער, ביז מען קען שוין אן דעם נישט
אן גיין.

עס שטייט (תנא דבי אליהו רבה, פרק י"ג): 'פֿל הַמְּרַבֵּה
שִׂיחוֹת וּתְפִלוֹת הֵם הַמְּלִוִּין אוֹתוֹ עַד שֶׁבֶּא לְבֵית
עוֹלָמוֹ', אז א איד געוואוינט זיך צו צו רעדן צום
באשעפער, באגלייט אים דאס ביז די לעצטע מינוט
וואס ער גייט ארויס פון די וועלט. און אזוי גייט ער
אויס, בשעת ער רעדט צום באשעפער. און דאס היט
אים אפ פון אלע שלעכט.

קמ דאווענען איז נישט קיין בארג

ווייל יעדער מענטש האט אין לעבן מורא דיגע איבערגייעכץ און צרות. נאר דורעף די עצה וואס דער הייליגער רבי האט אונז געלערנט פון תפלה! אז א מענטש זאל רעדן צום באשעפער דאס ראטעוועט אים פון אלעם, און דאס רייניגט אים אויס דער מח.

קומט אויס אז דער כח פון א איד איז נאר דער מויל, דערפאר איז בלק געגאנגען ברענגען בלעם, וואס האט אויכעט א כח מיטן מויל. נאר משה רבינו האט געהאט דעם כח בקדושה, און בלעם האט דאס גענוצט בטומאה זה לעומת זה, אפער עס האט אים גארנישט געהאלפן, ווייל דער איבערשטער האט אזוי געפירט, אז נישט נאר ער האט נישט געקענט שעלטן, נאר ער האט נאך געמוזט איבערדרייען אלע קללות, וואס ער האט באמת געוואלט שעלטן, צו ברכות, אזוי ווייט אז ער האט געמוזט מגלה זיין אז עס וועט זיין די גאולה, און סוף כל סוף וועלן די אידן אויסגעלייזט ווערן.

וועגן דעם זעהט מען, אז דער אייזל האט אים אפגעהאלטן דריי מאל פון צו גיין ווען דער מלאך

דאווענען איז נישט קיין באַרג קמא

האט אים געשטערט וכו'. נאכדעם האט אים דער מלאך געפרעגט (במדבר כב ל"ב): על מה הפית את אתונך זה 'ש'לש רגלים'? פארנוואס האסטו געשלאגן דעם אייזל דריי מאל. זאגט רש"י אז ער האט אים מרמז געווען אז ער וויל אויסרייסן א פאלק וואס האלטן דריי רגלים [ימים טובים] אין א יאר. וואס דאס איז פסח שבועות סוכות. וואס דאס איז אויף די מחנה ישראל!

פסח איז געווען יציאת מצרים, וואס דאס האט אונז געמאכט פאר א פאלק, ווייל דער תכלית פון יציאת מצרים, איז געווען מקבל זיין די תורה אום שבועות. סוכות איז א זכר, צו די ענני הכבוד וואס דער באשעפער האט אונז באשיצט מיט דעם פערציג יאר אין מדבר. קומט אויס אז די אלע דריי רגלים, איז אלץ א זכר פונעם ארויס גיין פון מצרים ביזן גיין מקבל זיין די תורה. וואס באַמַת ווייזט דאס שוין אויף אויף די לעצטע גאולה, וואס מיר וועלן דעמאלטס מקבל זיין די תורה מיט א גייע התחדשות, און עס וועט נאכאמאל זיין צוריק די ענני הכבוד, דאס הייסט אז

קמב דאווענען איז נישט קיין באַרג

איִדן וועלן זיין אַרום גענומען מיט די שְׂכִינָה, און מען וועט שפּירן די שְׂכִינָה, אין מען וועט האָבן אַ שטאַרקע אַמוּנָה, מְמִילָא וועט שוין זיין דער באַר און דער מן אויכעט .

ד.

און די אַלע זאַכן קען מען נאָך יעצט אויכעט ממשיך זיין אויף זיך, אַפּילו מען איז נאכנישט אויסגעלייזט, אַזוי ווי דער בעל שם טוב הקדוש זי"ע האט געזאגט: (תולדות יעקב יוסף, שמיני תקס"ב): אַזוי ווי עס איז דא אַ גאולה בפּלילות, איז דא אַ גאולה בפּרטיות. און צו דער גאולה בפּרטיות קען שוין יעדער איד, אויף יעצט זוכה זיין.

ווייל וואס הייסט אַ גלות? אַז דער מַח איז מצומצם, מבוהל ומבולבל, און דער מענטש טראכט ביי זיך, איך בין גאַרנישט ווערד, און דער אייבערשטער דאַרף מיר חלילה נישט, ווייל איך האב געזינדיגט וכו'. אָבער אַז אַ איד איז שטאַרק אין די אַמוּנָה, ווערט ער אַרום גענומען און באשיצט פון

באַשעפּער, און ער ווערט ניצול פון אלע צרות און פון אלע רשעים. אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נ"ה): אז דורכדעם וואס מען איז ממשיך אויף זיך דעם זכות פון די אבות ווערט מען באשיצט פון די רשעים. אזוי ווי דער פסוק זאגט (ישעיה נא, ט"ז): ובצל ידי פיסיתך, מיט די שאטן פון מיינע הענט האב איך דיר באדעקט. און דאס איז וואס דער זוהר הקדוש זאגט (שלח קעד): 'אתר דאית תמן אבות, אית תמן שכנתא', דארטן וואו די אבות זענען, איז דארט די שכנה. און דאס גייט ארויף אויף די דריי תפלות, און אז א איד איז נזקר צו דאָווענען יעדן טאג, שחרית מנחה מעריב, וואס דאס איז קעגן די דריי אבות אברהם יצחק יעקב, דורך דעם ציהט ער ארויף אויף זיך די שכנה.

וואס איז די שכנה? אז א מענטש שפירט אז דער באשעפער איז דא און ער נעמט אים ארום, וואס דאס איז דער גרעסטער תענוג, דאס איז וואס דער פסוק זאגט: (ויקרא כו י"ב): 'והתהלכתו בתוככם' און רש"י זאגט אויף דעם (תורת פנים פרק ג, ג): 'עתיד אני לטייל

קמד דאווענען איז נישט קיין באַרג

עמכם בגן עדן דער באשעפער וועט מיט אונז
שפאצירן אין גן עדן, דאס הייסט ווען א מענטש גייט
ארויס אויף 'התבודדות' אין פעלד, אויף א רואיגע
שטילע פלאץ, וואו קיינער ווייסט נישט וואו ער איז,
און ער רעדט מיטן באשעפער, שפאצירט ער מיטן
באשעפער. ביז ער שפירט שוין גארנישט, נאר דעם
באשעפער, וואס דאס איז די העכסטע דרגה, און דאס
איז זיין גאולה. אבער אז מען איז חלילה וחס פוגם
מיט 'פגם הברית' איז דאס מבבלל דעם מענטש פון
דאווענען.

ה.

מען פארציילט נאך אז דער 'אהבת ישראל' פון
וויזניץ זי"ע איז אמאל געווען מיט זיין גבאי אין א
דארף, און עס איז נישט געווען קיין מנזן צו מנחה,
און דער אהבת ישראל מיטן גבאין האבן משלים
געווען צום מנזן, ביים סוף זעהט ער, ווי אלע זאגן
קדיש פרגעט ער זיי: וואס איז דאס? זאגן זיי: דא איז
געווענטליך נישטא קיין מנזן, נאר לעצטענס איז דא
אסאך אבילים נאך זייער עלטערן, קומען זיי אין שול

דאווענען איז נישט קיין באַרג קמה

זאָגן קדיש, און פֿרובירן עס זאל זיין מנגן. זאָגט ער:
יעצט פֿארשטיי איה, וואס חז"ל זאָגן: (ברכות ח.) רבי
יוחנן האט זיך געוואונדערט 'איפא ספא בכבל?' עס
איז דא אַלטע אידן אין בכל. ממילא אין אַרץ ישׂראל
האט מען אַריכות ימים, ווייל דער פֿסוק זאָגט: (דברים
יא כ"א): לִמְעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְכוּ' עַל הָאָדָמָה. אָבער ווי
אזוי לעבט מען לאנג אין בכל? זאָגט די גמרא: ווייל
זיי קומען אין בית המדרש צופרי און ביינאכט. האט
ער אויסגעפֿירט: 'אָבער דא קומט מען נישט דאווענען
אין בית המדרש האט מען נישט קיין אַריכות ימים,
מוזן די קינדער קומען זאָגן קדיש אז עס זאל כאטש
זיין מנגן.

דער מדרש זאָגט (ילקוט בלק, רמז תשע"א): 'מה
נחלים הללו בני אדם יורדין לתוכן פֿשהן טמאין,
וטובלין ועולין טהורין, פֿך פֿתי פֿנסיות ופֿתי מדרשות,
בני אדם נכנסין לתוכן פֿשהם מלאים עוונות, ויוצאין
מלאים מצוות'. אז איינער איז טמא און גייט אריין אין
טיף, קומט ער ארויס טהור, וויבאלד ער האט זיך
גע'טובל'ט, דאס זעלבע א בית המדרש, א מענטש

קמו דאווענען איז נישט קיין באַרג

גייט אַריין פֿיל מיט עבירות, און גייט אַרויס פֿיל מיט מצוות. נאר מענטשן זענען אזוי מזלזל אין דעם, ווייל מען ווייסט נישט דעם חשיבות פון אַ אַמן, אַדער אַמן יִהא שְׁמִיָּה רַבָּא, קְדוּשָׁה, בְּרָכוּ, אָבְעֵר ווען אַ מענטש זאל וויסן אז די נקודות, וואס ער מיינט אז דאס איז גארנישט איז אין הימל מורא'דיג חשוב, וואלט ער נישט מזלזל געווען אין דעם.

עס שטייט (זוהר הקדוש, ויצא קס"א ע"א, עקב רע"א ע"א, וילך רפ"ה ע"א): די גרויסקייט פון אַמן, און ווען אַ מענטש מאכט אַ בְּרָכָה זאל איינער ענטפערן אַמן, ווייל דאס איז דער חותם אויף די בְּרָכָה. נאר דער זילזול קומט ווייל אַ מענטש האלט זיך געבען פאר גארנישט! וואס כאטש צו זיין באַמַת גארנישט, איז אַ גרויסע מדריגה, אָבְעֵר דער סמ"ך מ"ם דרייט איבער יעדער גוטע מדה און צופרעכט דערמיט דעם מענטש, וועגן דעם דארף מען זיך מחזק זיין און אים זאגן, לאמיר זאגן עס איז אַמַת אז איך בין גארנישט, איך בין אַ זיר"א, אָבְעֵר דער צדיק לייגט צו אַ איינזער ווערט דאס צען, יעצט קומט שוין אויס פונקט

דאווענען איז נישט קיין באַרג קמו

פארקערט, וויפיל מער גארנישט איך בין, און איך האב מער זירא"ס, און דער צדיק לייגט צו א איינזער בין איך א גרעסערע מליונער. און וואס איז דער איינס וואס דער צדיק לייגט צו? דער אַחד, אַחדות הבורא יתברך שמו, דער אלופו של עולם.

דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן לד): יעדער איד האט א נקודה וואס דער צווייטער האט נישט. און דער צדיק הייבט אויף דעם מענטש מיט זיין נקודה, און ער ווייזט אים וואס ער פארמאגט, דאס ער גייט מיט ציצית, מיט א באַרד און פיאות, ער האט א מזוזה, תפילין, שבת, פשרות, ממילא דארף מען נישט קוקען אויף יענעם, און מקנא זיין א צווייטן, וואס דו קענסט אים סיי ווי נישט נאכמאכן, און דו דארפסט אים נישט נאכמאכן, ווייל דו ביזט גרעסער פון אים. אזוי ווי די גמרא פארציילט (תענית כא:): אבא אומנא איז געווען א דאקטער, און איז געווען גרעסער פון אביי און רבא, און ער האט יעדן טאג געהערט א כרוז פון הימל, וואס גריסט אים שלום, האבן זיי ביידע געהאט חלישות הדעת, אביי

ווייל ער האט נאר געהערט יעדן ערב שבת, רבא ווייל ער האט נאר געהערט, ערב יום כיפור. האט מען געזאגט פאר אביי: 'לא מצית למעבד כעובדא דאבא אומנא', דו קענסט נישט טוהן וואס אבא אומנא טוהט. קומט אויס א מענטש דארף נאר וויסן, וואס זיין נקודה איז, אז ער האט פארמעגנס אונטער זיך.

דער זוהר הקדוש זאגט (המקובלים בשם הזהר, ועיין בתיקוני זוהר תקון יח, ל"ג ע"א. והקדמת עץ חיים, ועשה טוב אות ד'): אז די ווארט צדיק איז מרמז, צ' אמנים, ד' קדושות, י' קדישים, ק' ברכות. און דאס איז וואס עס שטייט אין זוהר הקדוש (פרשת לך לך, צג ע"א) אז יעדער איד איז א צדיק. מיט וואס איז ער א צדיק? אז ער זאגט ניינציג אמן'ס א טאג, און הונדערט ברכות, פיר קדושות, צען קדישים, דאס איז די נקודת הצדיק וואס איז דא אין יעדן איד. נאר דער סמ"ך מ"ם צוברעכט דעם מענטש אזוי שטארק, אז ער איז זיך מייאש, און קומט נישט אריין אין בית המדרש דאווענען.

דאס זעלבע אויף מיט לימוד התורה צוברעכט ער אים, וואס וועט שוין זיין אז דו וועסט לערנען אפאר

דאווענען איז נישט קיין באַרג קמט

פֿסוקים חומש? ! און דו װעסט מעביר סדרה זיין יעדן טאג אביסל, אזוי ווי עס װערט געפסק'נט (שלחן ערוך סימן רפ"ה סעיף ג): 'מיום ראשון ואילך נקרא עם הציבור'. און װאס װעט שוין זיין, אז דו װעסט זאגן אפאר פֿרקים משניות? ! און א מענטש כאפט נישט, אז די משניות װעט אים ראטעווען, דאס זעלבע אביסל גמרא, און נאך אביסעלע, ביז מען קומט אן ביים סוף, די זעלבע זאך יעדן טאג לערנען איין הלכה, און נאך הלכה, דאס איז דער כח פון דעם צדיק, אז אפילו איך שפיר אז איך בין גארנישט, לייגט ער מיר אריין איין איינס, װאס דאס איז דער איין איינציגער באשעפער, ממילא בין איך שוין א ביליאנער.

.1

דאס איז געווען דער גאנצער כח פון משה רבינו, װאס חז"ל זאגן (קהלת רבה, פרשה ד, סימן יד): אויפן פֿסוק (שמות ב, ב'): 'ותרא אותו פי טוב' ער איז געבוירן געווארן נאר מיט גוט. דאס הייסט וואו ער האט געקוקט האט ער נאר געטראפן דעם 'גוטס' ביי יעדן איד; זױ לעומת זױ איז געשטאנען בלעם װאס האט

קנ דאווענען איז נישט קיין באַרג

רחמנא לצלן - געשאַלטן יעדע זאך, און נאר געזוכט צו צופרעכן א צווייטן, וואס דאס איז דער גרעסטער חורבן פאר א מענטש.

דער הייליגער רבי זאגט (ספר המדות אות קללה חלק ב, סימן א'): 'אדם הרגיל בקללות, הוא מעולם התהו' איינער וואס איז צוגעוואוינט צו שעלטן, קומט פון עולם התהו, 'וכן להפך הרגיל בברכה הוא מעולם התקון', פארקערט אויב איינער וואס איז צוגעוואוינט צו בענטשן קומט פון עולם התיקון. וואס הייסט תהו? פוסט און ליידג. (ענין רש"י בראשית א ב): וואס הייסט שעלטן? אז דו ביזט גארנישט ווערד, וועגן דעם קומט ער פון עולם התהו, וואס דאס איז געווען בלעם, ער האט געוואלט ווייזן, אז מען איז גארנישט מיט נישט. און משה רבינו האט נאר געבענטשט און אויפגעהויבן יעדן איד, וואס דאס לערענט אונז דער הייליגער רבי, אז א מענטש זאל זיך נישט צופרעכן פון קיינעם נישט, און פון קיין שום זאך אין דער וועלט.

דאווענען איז נישט קיין באַרג קנא

מען פארציילט אויפן הייליגן רבי ישׂראל סאלאנטער זצ״ל וואס ער האט אריינגעברענגט דעם דרך המוסר, וואס דאס איז תיקון המידות, אין דער וועלט. וואס האט אים געברענגט דערצו? נאר עס איז געווען אין א שטאט אסאך שוסטערס, וואס זיי זענען אלע געווען ארימעלייט. און אונז ווייס מיר דאך דעם כּלל: כּל אומן שונא בני אומנתו (מדרש פנחומא, בראשית סימן ח) ויהי היום, און איינער פון די שוסטערס, האט געקויפט דעם לאטער״י, און ער האט דאס געוואונען, וואס איז געווען א ריזיגען פארמעגן, פארשטייט זיך וויבאלד ער איז געווארן א גרויסער גביר, האט ער שוין באקומען א אנדער פנים און א אנדער מזל, און אלע האבן פארגעסן אז ער איז געווען א שוסטער, און ער האט געהאט א טאכטער, האט ער זיך משדך געווען, מיט א גרויסן מפורסם דיגן רב, איז אבער געווען איינער פון די שוסטערס, וואס האט דאס נישט געקענט אריבערטראגן, און די קנאה האט אים זייער געברענט, אזוי ווייט אז ער האט זיך נישט געקענט איינהאלטן, און ער איז געקומען צו די חופה, און אונטער די חופה רופט ער זיך אן אנטקעגן יעדן: ר'

קנב דאווענען איז נישט קיין באַרג

משה! דא האסטו אפאר שיד, פאררעכט מיר די שיד! דער מחותן, דער גביר, האט נישט געקענט אריבערטראגן דעם בזיון, און ער האט געכאפט א הארץ אטאק און געשטארבן. האט רבי ישראל סאלאנטער געזאגט: דא טויג נישט צוויי זאכן, איינס, אז מען האט אים געגעבן א בזיון, דארף מען דאס נישט נעמען אזוי שטארק צום הארץ, ביז א הארץ אטאק, [פארקערט אז מען איז מבזה א מענטש, איז דאס א מוראדיגע זאך, ער קומט אפ מיט דעם אלע עבירות, (עין ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ו): ווייל איין בזיון איז מער פון טויזענט תעניתים.] און צווייטנס, ווי קומט צו א מענטש אזא שלעכטע מדה פון קנאה, אז עס זאל אים ברענגען צו גיין מבזה זיין יענעם ברבים אזוי שטארק, דעמאלט האט ער מחליט געווען, מען זאל זיך נעמען לערנען מוסר.

דער אייבערשטער זאל העלפן, אז מען זאל אונעמען דעם לימוד פון רבין, וואס אזוי ארום וועלן מיר זיך קענען דערהאלטן. און עס זאל שוין איבערגעדרייט ווערן די טעג פון בין המצרים לימי

דאָווענען איז נישט קיין באַרג קנג

שמחה, און מען זאל שוין זוכה זיין צו די גאולה
שלימה.

~תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם~

א שיינע וואונדערליכע תפלה

רבוננו של עולם, איך האב נישט קיין
פרנסה, איך דארף באצאלן דירה געלט,
איך דארף קויפן עסן, איך האב נישט מיט
וואס מפרנס זיין מיין ווייב; האב אויף מיר
רחמנות און געב מיר פרנסה בשפע, איך
זאל נישט דארפן אנקומען צו קיין
מענטשן

(אשר בנחל חלק א' מכתב ו')

בעוה"ש"ת

קונטרס

א גוטער מאלער

וואס דאס איז א וואונדערליכע שיעור, געוואנט געווארן דורך
בבור קרושית הרב הצדיק מוהרא"ש שליט"א
אריינגוברענגען אין אויף די ריינע און קלארע אמונה אין פאשעפער,
ווי אויף עצות און התחזקות וויאזוי אדורך צו גיין דעם קעגן בשלום.

פרשת פנחס תשע"ב

געבויעט און באגרינדעט אויף די ווערטער פון אונזער הייליגער און פארקטיגער רבי,
דער באהאלטענע ליכטיגקייט, דער הייליגער הויכער ליכט, אדוננו, מורינו ורבינו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און אויף די ווערטער פון זיין תלמיד, מורינו הגאון הקדוש, א וואונדערליכע ליכט,
וואס קיין שום באהעלעניש איז נישט פארהילן פון איהם,

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און עס איז צוזאמגעפלאכטן מיט פסוקים פון תורה, נביאים, כתובים, און מאמרים
פון אונזערע הייליגע חכמים פון גמרא און מדרשים און הייליגן זוהר.

עס איז געברענגט געווארן צום דרוק
דרך חסידי ברסלב - נוא יארק יצ"א

וויסן דארפסטו וויסן אז עס איז נישטא קיין שום מענטש
 אויף דער וועלט וואס עס זאל נישט איבערגיין יעדן טאג
 עפעס א איבערגייעקן וכו' וכו', אבער ליידער רוב מענטשן
 האבן נישט קיין שכל, אנשטאט צו דאנקען און לויבן דעם
 בורא פל עולמים אויף די חסדים ורחמים גמורים וואס ער
 טוט מיט זיי וכו', זיי זענען געזונט, און די ווייב און די
 קינדער זענען געזונט, דאס איז מער ווערד ווי אלסדינג, א
 מענטש וואס ער האט נישט קיין שכל וויינט שטענדיג וכו',
 עס פעלט אים דאס וכו', עס פעלט אים יענץ וכו', ער איז
 קיינמאל נישט צופרידן מיט וואס ער האט וכו', אמת עס קען
 זיין ער האט דחקות אין פרונסה וכו', ער איז פארוויקלט מיט
 חובות וכו', אבער דאנקען גאט ברוך הוא אז ער איז געזונט
 און זיין ווייב און די קינדער זענען געזונט, דאס איז מער
 ווערד ווי אלסדינג, ווארום ליידער איז היינט דא אזוי פיל
 מחלות וחלאים רעים וכו', עס גייט ארום ביטערע קרענק
 וכו', יונגע און אלטע מיטשען זיך מיט געזונט וכו' וכו', און
 זיי וואלטן זיך גערן געטוישט מיט עניות ודחקות אבי זיין
 געזונט, און צום סוף די וואס זיי האבן געזונט זיי וויינען און
 קלאגן אויף זייער ביטערן מצב וכו', איז דאס נישט קיין
 נארישקייט? ווארום דער עיקר איז דאך דאס געזונט, און
 בכלל דארף א מענטש צוגעוואוינען זיך דאנקען שטענדיג
 דעם בורא פל עולמים אויף די חסדים ורחמים גמורים וואס
 ער האט מיט אים געטוהן.

(אשר בנחל באידיש חלק ג' מקמב שכ"ד)

אַ גוטער מאָלער

.א

דער הייליגער רמב"ם האט אַוועקגעשטעלט
דרייצן עיקרים פון אַמונָה, איינס פון דעם איז 'אַז ביי
דעם בורא פֿל עולמים איז נישט שייף קיין שום
געשטאלט אָדער אויסזעהן, אזוי ווי מיר זאָגן: אַני
מאַמין בַּאָמונָה שְׁלִימָה, שְׁהַבוּרָא יתְבַרַךְ שָׂמוּ אֵינוֹ
גוף, וְלֹא יִשְׁיגוּהוּ מִשִּׁגִּי הַגּוּף וְאֵין לוֹ שׁוּם דְּמִיּוֹן
כָּלֵל: דאס הייסט אַז ביי רוחניות אַלקות איז נישט
שייף אַפְצוּמאַלן, אָדער פֿאַרצושטעלן אַז פֿביכול דער

אייבערשטער איז אין כּעס און דאס גלייכן, ווייל דארטן איז נישטא קיין שום צימצום נאר אלעס איז רחמנות, אויב אזוי דארף מען פארשטיין דער ענגן וואס דער אייבערשטער זאגט (במדבר כה, י"א): פּנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי, פּנחס האט צוריקגעקערט מיין כּעס און מיין צארן. ביים באשעפער איז דאך נישט פארהאנען די אלע זאכן?!

נאר דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן ל"ו): דאס איז א גרויסע כּלל אז פון אויבן קומט אראפ נאר א אור פשוט, פשוטע לעכט, וואס איז נישט אויסגעמאלענט גוט אדער שלעכט, נאר דער מענטש איז דער מאַלער, איז ער זוכה, ער איז הייליג און אפגעהיטן פון עבירות - דער אייבערשטער זאל אפגעהיטן - און ער האט א ריינעם מח און געדאנק, מאלט ער שטענדיג אויס דעם אור פון באשעפער צום גוטן, אבער אויב - חלילה וחס - ער האט פוגם געווען בברית, איז שוין דער מח און געדאנק אויכעט קאליע געווארן, ממילא זעהט ער שוין אלעס שווארץ און ביטער, און אז ער וועט שוין פון די צרות נישט

א גוטער מאלער

קנט

ארויסגיין, און יעדע צרה קוקט ער אן ווי א' גרויסע צרה' וכו', אבער דאס איז תלוי אין דעם מענטש אליין.

דאס איז וואס דאס דער מדרש זאגט (בראשית רבה פרשה יד ד. קהלת רבה פרשה ב' פסוק יא): אויף דעם פסוק (בראשית ב, ז): וייצר הויה אלקים את האדם: פארנוואס שטייט וייצר מיט צוויי יודין, נאר עס איז דא צוויי יצר'ס די יצר טוב וואס דאס איז די גוטע מחשבות, און יצר הרע וואס דאס איז שלעכטע מחשבות, אויף איז דאס לשון ציר מאלען, (ענין ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן מ"ט): דאס הייסט עס איז פארהאנען צוויי מענטשן, איינער מאלט אויס א שיינעם בילד, און איינער מאלט אויס א ביטערן בילד. וועגן דעם קען מען דערקענען א מאלער וואס ערע פערזענליכקייט ער איז, מאכט ער א בילד ווי די זון שיינט, אדער די לבנה לייכט, בלומען וואקסן, קינדערלעך טאנצן, ווייסט מען אז ער איז א פרייליכער מענטש. אבער אויב מאלט ער א בילד ווי בננים פאלן איין, מענטשן שטעכן זיך, שווארצע וואלקענעס, איז ער א מרה שחורה דיגער

מענטש. ווייל יעדער מענטש וואס ער איז, דאס מאַלט ער אָפּ. קומט אויס אז איינער איז זוכה צו אַ ריינעם מַח זעהט ער נאר ווייס, און ער ווייסט ביי יעדע זאך אז אַלעס איז פונעם אייבערשטן, און אז דער באַשעפער וויל אזוי, זאל זיין אזוי.

אַבער וויבאלד רוב מענטשן זענען זייער פֿגום (עין ליקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן לט) און זייער מַח איז נישט גאַנץ, וועגן דעם איז זיי זייער שווער אַנצונעמן די פֿשוטע אַמונה, אז דער באַשעפער איז דא, און ער איז מַחיה און מְהוה די גאַנצע באַשעפֿעניש, און וואס מען זעט, פֿעלדער, ביימער, חיות, מענטשן. דומם צומַח חי מְדַבֵּר. אַלעס איז איין שטיק באַשעפֿער, און אָן דעם באַשעפֿער וואַלט דאס נישט געהאַט קיין קיום אויף קיין איין רגע, ווייל אַלעס איז דער באַשעפֿער, און די באַשעפֿער איז אַלעס.

נאר וויבאלד דאס איז אזוי פֿשוט, אזוי ווי דער הייליגער רבי האט געזאָגט (שיחות הַר"ן סימן ק"א): "דער באַשעפֿער איז פֿשוט מיטן גרעסטן מאַס פֿשטות". איז דאס זייער שווער אז דער מענטש זאל עס קענען אַרײַן

נעמען אין זיך, ווייל דער טבע פון א מענטש איז, אז ער זוכט גרויסקייט, ער וויל עפעס זעהן, און ער כאפט נישט אז דער באשעפער איז דא! און ער אטעמט אלקות, און די סיבה פארנוואס ער קען דאס נישט כאפן איז ווייל ער זוכט הויכע זאכן.

און פון דעם נעמט זיך אויך אז מענטשן האבן קשיות - רחמנא לצלן - אויפן באשעפער, און זענען צובראכן ווי אזוי קען דאס זיין? דער באשעפער איז דאך מיט אים, ביי אים, נעבן אים, יעדע רגע?! נאר פון צופיל ליכטיגקייט ווערט צובראכן די כלים, און ער קען דאס נישט פארנעמן, דאס הייסט ער האט געוואלט זעהן מורא דיגער לעכט וויבאלד ער זעהט דאס נישט ווערט ער צובראכן, און זיינע פלי המוחין כאפן דאס נישט.

אבער אז א מענטש זוכט נישט גארנישט, ער דארף נאר דעם באשעפער, זעט ער שטענדיג דעם באשעפער ביי יעדע קלייניגקייט, און ביי יעדע זאך. למשל ווען ער מאכט א ברכה איז ער דאך דעמאלטס מזכיר דעם אייבערשטענס נאמען, און אזוי ביי יעדן

פֿרט און ביי יעדע מצוה וכו', שטענדיג דערמאנט ער זיך און טרעפט דעם באשעפער .

ב.

וועגן דעם איז דער עיקר אידישקייט; נאר אמונה בתמימות ופשיטות, אן קיין חכמות און שכל. וואס דעמאלטס לעבט מען א גוט און א זיס לעבן, (עין שיחות הר"ן סימן ל"ב, ל"ג) אבער אז מען קריכט אריין מיט חכמות אין השכלות צו וועלן פארשטיין יעדע זאך מיטן שכל, דאס הרגעט אפ דעם מענטש, ביז דער לעבן ווערט אים ביטער, און ער דרייט זיך ארום פיל מיט קשיות, און אזוי שטופט ער אנועק דעם באשעפער, וואס אלעס האט זיך גענומען פון זיינע חכמות. אבער אז א מענטש וויל נאר פשטות, איז ער זוכה צו א ריינע אמונה און שפירט אז דער באשעפער איז דא מיט אים.

וועגן דעם זאגט דער הייליגער רבי (ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן קכ"ג): אז די אידן האבן נישט געקענט

מקבל זיין די תורה, נאר דורכדעם וואס זיי האבן
אָוועקגעווארפן זייער גאַנצע שכל און מקבל געווען
די תורה מיט תמימות און פֿשטות.

ג.

די זעלבע זאך איז אויך לגבי מקורב ווערן צו אַ
צדיק וואס ער איז דבוק אינגאנצן אין בורא פֿל
עולמים און זיין גאַנצער מח-מחשבה איז נאר דער
באשעפער, און נאר פֿון דעם רעדט ער, און דאס איז
זיין גאַנצע חיות, צו אַזא צדיק איז זייער שווער מקורב
צו ווערן, ווייל אַ מענטש טראכט, איך האב ווען
געוואלט הערן אַ גוטן פֿילפֿול וכו', אָדער עפעס
העכערס וכו', אָבער אַז ער רעדט סתם פֿשטות, איז
דאס נישט אינטערסאנט און דאס איז גארנישט.

דאס איז געווען ביים בעל שם טוב הקדוש, ווייל
דער בעל שם טוב הקדוש, האט גערעדט סתם פֿשטות,
און עס איז געקומען צו אים לומדים עצומים, אזוי ווי
דער הייליגער תולדות זי"ע וואס איז געווען אַ

מורא'דיגער למדן, און נאך גרויסע תלמידים וואס זענען געווען לומדים עצומים, דערפאר ווען זיי זענען געקומען צום בעל שם טוב הקדוש אין אַנפאנג האבן זיי געהאט מורא'דיגע חלישות הדעת.

עס איז באוואוסט דעם סיפור וואס האט פאסירט ווען דער הייליגער תולדות זי"ע איז געקומען דעם ערשטען מאל צום בעל שם טוב הקדוש, און ער האט געהאט די מדה פון הייליגע גבורה און ער האט מקפיד געווען אויף יעדע זאך. האט אים דער בעל שם טוב הקדוש געזאגט דעם דיבור: ער זאל זיך צוגעוואוינען אז יעדע זאך וואס עס פאסירט זאל ער זאגן: 'זאל זיין אזוי', דער הייליגער תולדות האט געהאט חלישות הדעת און געטראכט צו זיך, וועגן דעם האב איך געדארפט פארן ביז אהער, און בטל'ן אזוי פיל צייט, איך וואלט דאך געקענט אזויפיל צאם לערנען, ער איז אנועקגעגאנגען פון בעל שם טוב הקדוש מיט חלישות הדעת, און ער איז צוריק אהיים געפארן. נאכדעם האט דער אייביךשטער געפירט אז מען האט אים איינגעלאדנט אויף א ברית אין א

א גוטער מאלער

קסה

געוויסע שטאט צו זיין סנדק, און דעמאלטס איז געווען אינמיטן ווינטער פיל מיט שניי, האט ער געשפעטיגט און וויבאלד מען האט געזעהן אז עס ווערט שוין נאכמיטאג, און ער איז נאכנישט דא, און באלד וועט שוין זיין די שקיעה, האט מען מכבד געווען דעם רב פון יענע שטאט מיט די סנדקאות, ווי נאר ער איז שוין געזיצן מיטן קינד, איז אנגעקומען דער הייליגער תולדות, וואס דעמאלטס טאר מען שוין נישט אראפנעמען דעם קינד פון דעם שויס, און וויבאלד ער האט געהאט גבורה דקדושה האט דאס אים זייער געאהרט אז מען האט אים נישט אויסגעווארט מיט דעם סנדקאות (כאטשיג מיר פארשטייען דאס נישט).

שפעטער ווען מען איז שוין געזיצן ביים טיש ביי די סעודה, און דער הייליגער תולדות איז געזיצן אויבן אן, איז אריין געקומען עפעס א ארימאן און זיך אנוועק געזעצט אונטן, און דער בעל הבית גייט גלייך צו און ער פרעגט אים: ווילסט זיך וואשן? ענטפערט ער: זאל זיין אזוי! ער וואשט זיך און מען געבט אים א

בולקע, און ער מאכט המוציא, פֿרעגט אים דער בעל
 הבית: איר ווילט א פֿארציע פֿיש? זאל זיין אזוי! איר
 ווילט נאך א פֿארציע? זאל זיין אזוי! און דער עולם
 האלט אים אין איין צוריקן נאך א פֿארציע און אזוי
 ביי די איבעריגע עסן וואס מען האט אים געפֿרעגט צו
 ער דארף נאך, האט ער אלץ געענטפֿערט, זאל זיין
 אזוי! פֿארשטייט זיך אז עס איז גענווארן א
 געלעכטער, און מענטשן האבן זיך אינטערעגעהאלטן
 אויף זיין חשבון, אזוי ווי דער סדר איז ליידער, און
 דער הייליגער תולדות זי"ע זיצט דארטן אויבן אן און
 ער האלט אלעס מיט, און ער זעהט ווי אויף יעדע זאך,
 ענטפֿערט דער איד: זאל זיין אזוי! האט ער
 פֿארשטאנען אז דער רבי דער בעל שם טוב הקדוש
 האט דאס אים אונטערגעשיקט, ער זאל מיר
 אויסלערנען אז אויף יעדע זאך דארף מען זאגן: זאל
 זיין אזוי!

ווען ער איז צוריק געקומען צום בעל שם טוב
 הקדוש, האט דער בעל שם טוב הקדוש אים
 געפֿרעגט: האסט זיך שוין אויסגעלערנט?! ביז ער

א גוטער מאלער

קסז

איז שוין געבליבן ביים בעל שם טוב הקדוש, און ער האט זיך אזוי אויסגעארבעט אז דער בעל שם טוב הקדוש האט געזאגט אויף אים: אז אין הימל וועל איך זיך בארימען מיט דעם 'יאסעלע' וואס איך האב צוגעשטעלט.

ענליך צו דעם האט אויך פאסירט ביי דעם הייליגן רבי מיכעלע זלאטשובער זי"ע, וואס דער הייליגער רבי האט דאס פארציילט פאר רבי נתן זכרוננו לברכה, און די מעשה איז אזוי געווען.

ווען דער הייליגער רבי נתן זכרוננו לברכה איז געקומען צום הייליגען רבי'ן דעם ערשטן מאל, און רבי נתן זכרוננו לברכה איז דאך געווען א גרויסע למדן נאך פאר ער איז געקומען צום הייליגן רבי'ן, און וויבאלד דער הייליגער רבי האט אויסגעזעהן יונג, (ער געהאט א קליינע בארד מיט צוויי לאנגע פיאות), האט ער געטראכט צו זיך, וואס טוה איך דא? עס איז א שאד געוועהן די צייט פון אהער קומען, האט אים דער הייליגער רבי דערציילט די מעשה: ווען דער הייליגער רבי מיכל זלאטשובער איז געקומען צום

בעל שם טוב הקדוש די ערשטע מאל, און דער בעל שם טוב הקדוש האט גערעדט, איז אים איינגעפאלן אין געדאנק, פארנואס בין איך דא אהער געקומען, אפֿשר איז ער א עם האַרץ? ! אזוי ווי ער איז האט דאס מְהִרָה געווען, כאפֿט אים דער בעל שם טוב הקדוש אן די האנט און רופט זיך אן: 'מיכל ביזט אן עם האַרץ' ! האט ער געזעהן אז דא כאפֿט מען מחשבות. און דער הייליגער רבי האט דעמאלטס געגעבן א כאפֿ אן די האנט פון רבי נתן זכרונו לברכה, און דער הייליגער רבי שרייט: 'מיכל ביזט א עם האַרץ' ! און האט דאס איבערגע'חזר'ט עטליכע מאל, האט רבי נתן זכרונו לברכה שוין פארשטאנען דעם וואונק.

די זעלבע זאך ווערט דערציילט אויפן הייליגן מגיד פון מעזריטש, וואס ער איז געווען א מוראדיגער למדן, און ער איז געווען א תלמיד חבר מיטן הייליגן פני יהושע, און ער האט געליטן אויפן פיס מוראדיגע יסורים, אזוי ווייט אז ער האט אסאך מאל נישט געקענט אנטוהן די זאקן, זיי זענען געווען ביידע למדנים, האבן זיי נישט געהאלטן פון בעל שם טוב

א גוטער מאלער

קסט

הקדוש, אבער וויבאלד דער פני יהושע האט געזעהן, אז דער מגיד וואלגערט זיך פון יסורים, האט ער אים ג'עצעה'ט: אז די גאנצע וועלט זאגט אז דארטן זעהט מען מופתים, גיי דו אויך אהין, אפשר וועט ער דיר געבן א רפואה אויך די פיס, איז ער אהין געפארן, און דאס האט גענומען צוויי וואכן, ענדליך איז ער אנגעקומען צום בעל שם טוב הקדוש, און ער האט גענומען שלום, זאגט אים דער בעל שם טוב הקדוש, איך וועל אייך פארציילן א מעשה: איך האב געהאט א בעל-עגלה ער האט געהייסן אלעקס"י, איינמאל ווען איך בין געפארן מיט אים אינמיטן וועג, שרייט ער צו מיר 'איך בין הונגעריג'! און איך האב נישט געהאט קיין ברויט אים צו געבן, אינמיטן קומט צו גיין א גוי מיט א זאק ברויט, און איך האב אים באצאלט געלט, און אלעקס"י האט געהאט וואס צו עסן. דער הייליגער מגיד האט נישט פארשטאנען וואס דער בעל שם טוב הקדוש וויל דא, און ער האט געהאט חלישות הדעת ווייל ער האט געמיינט ער וועט הערן עפעס מער.

דעם צווייטן טאג איז ער נאכאמאל געקומען צום בעל שם טוב הקדוש, און געטראכט אפֿשר וועט ער הערן עפעס אַ נייעס דיבור, פֿאַרציילט אים דער בעל שם טוב הקדוש: איך בין איינמאל געפֿאַרן מיט אלעקס״י און די פֿערד האבן נישט געהאט וואס צו עסן, און מען האט נישט געקענט ווייטער פֿאַרן, פֿלוצלינג איז אָנגעקומען אַ גוי, און געברענגט היי, האבן שוין די פֿערד געהאט וואס צו עסן.

יעצט איז שוין דער הייליגער מגיד זייער צובראכן געווארן, און געטראכט צו זיך: איך זיין שוין דא צוויי טעג און איך הער נאר מעשׂיות?! עס איז פֿשוט 'ביטול זמן', וואס האב איך דא צו זיצן, און ער זאגט פֿאַר זיין בעל עגלה וואס האט אים געברענגט: נאך היינט ביינאכט פֿאַרט מען אַהיים, זאגט אים זיין בעל עגלה: עס איז פֿאַרנעפעלט אינדרויסן און איך האב מורא צו פֿאַרן, פֿלוצלינג זאגט אים דער בעל עגלה, מען קען שוין פֿאַרן און ער האט אָנגעהויבן איינצופֿאַקן אַהיים צו פֿאַרן. דער בעל שם טוב הקדוש

א גוטער מאלער

קעא

האט דאס מרגיש געווען, האט ער געשיקט דעם
משרת, ער זאל גיין רופן דעם מגיד צו זיך.

ווען ער איז אריין געקומען צום בעל שם טוב
הקדוש אינמיטן נאכט, פֿרעגט אים דער בעל שם טוב
הקדוש: איר קענט לערנען? זאגט ער יא! פֿרעגט ער
אים: עץ חיים האט איר געלערנט? זאגט ער יא! זאגט
די בעל שם טוב הקדוש, אז מען זאל ארויסנעמען
דעם עץ חיים, און ער געבט א מיש אויף ערגעץ, און
ער פֿרעגט דעם הייליגן מגיד: איר קענט מיר זאגן דא
פֿשט? זאגט ער: איך מוז זיצן! איך קען נישט שטיין.
[ווייל ער האט געליטען אויף די פוס ווי אויבן
דערמאנט] און זאגט אים א גוטן פֿשט, זאגט אים דער
בעל שם טוב הקדוש: גיין, דער פֿשט איז נישט אזוי.
קוקט ער נאכאמאל און זאגט: דער פֿשט איז יא אזוי,
זאגט אים דער בעל שם טוב הקדוש: שטעלט זיך
אויף אויף די פיס, און קומט וועט איר הערן וויאזוי
מען לערנט דאס, [אין דעם שטיקל עץ חיים איז דא
שמות פון מלאכים], און ער הייבט אים אן צו לערנען,
פֿלוצלינג ווערט אזא מין ליכט דארט, אז ער שפירט

אז די מלאכים זענען דא און ער ווערט פארברענט, וופט זיך אן דער מגיד און פּרעגט: איך קען שוין דא בלייבן מיט אייך? ענטפערט דער בעל שם טוב הקדוש: יא! זאגט ער פאר זיין בעל-עגלה, 'איר קענט אהיים פארן ווייל איך בלייב שוין דא', און ער איז שוין טאקע דארטן געבליבן, און אזוי איז ער מקורב געווארן.

דער לימוד פון די סיפורים איז, אז ביים בורא פל עולמים איז מורא'דיג חשוב דער פשטות! צו זיין א פשוט'ער איד, רבי נתן זכרוננו לברכה האט געזאגט: 'מען דארף אין דער יוגנט אסאך הארעווען אז מען זאל אויף דער עלטער זיין א פשוט'ער יוד'. ווייל דאס איז די העכסטע מדריגה. און אין דעם פשטות, ליגט א מורא'דיגע עמקות. וועגן דעם ביי אלע גרויסע צדיקים פון אלע דורות האט מען נאר געזעהן פשטות, און מען האט געהאט מורא'דיגע קשיות אויף זיי.

דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן נ"ב): אויפן באשעפער איז דא קשיות, און אזוי דארף עס צו זיין, ווייל ווי אזוי קען א מענטש מיט זיין

קליינעם שכל פארשטיין רוחניות?! און די זעלבע זאך אויף א ערליכען איד איז אויף דא קשיות ווייל ער איז זיך מבטל אינגאנצען צום אייבערשטן. נאר האט דער הייליגער רבי אויסגעפירט (שיחות הר"ן סימן קיח): וואויל איז דעם וואס ער האט נישט קיין קשיות און ווייסט אז אזוי דארף עס צו זיין.

וועגן דעם אז א מענטש זוכט נאר פשטות, האט ער אן אנדער סארט לעבן. און ער קען זיך מחזק זיין, אויף אלעם וואס עס גייט איבער אויף אים, און ער ווערט קיינמאל נישט פארלוירן, ווייל אפילו ער איז שוין דורך געפאלן, ווייסט ער אז ער קען תשובה טוהן.

דאס איז די מתנה וואס דער הייליגער רבי האט אונז געגעבן, צו רעדן צום באשעפער. וואס צו דעם דארף מען האבן א מורא דיגער תמימות, און גלייבן מיט א פשוטע אמונה אז דער באשעפער איז דא, און הערט מיר אויס.

דער הייליגער רבי האט געזאגט: (שיחות הר"ן סימן קנד): איך האב גערעדט מיט אסאך צדיקים און זיי האבן מיר אויך געזאגט אז זיי זענען געקומען צו זייער זאך, נאר דורך די זאך פון פראסטאק, דאס הייסט זיי האבן פשוט גערעדט צום באשעפער. דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן עח): דער דיבור איז אזוי ווי א מאמע, וואס גייט מיט מיטן קינד, אפילו אין מקומות המטונפים און וואשט אים און רייניגט אים אפ, די זעלבע זאך דער דיבור, אז א מענטש רעדט צום באשעפער, גייט דער באשעפער מיט, מיט-אים, און אפילו ער איז שוין אריינגעפאלן און די גידיגסטע פלעצער, וועט ער זיך שטענדיג דערמאנען פון באשעפער, אזוי ווי דער פסוק זאגט: (ירמיהו ל"א): 'מידי דברי בו זכר אזכרנו עוד'. אז איך רעד צום באשעפער וועל איך זיך דערמאנען אין אים.

א גוטער מאלער

קעה

ד.

דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן קנ"ה): אז ווען א מענטש איז שטארק אין אמונה וועט ער קיינמאל נישט זיין אין פעס, און וועט האבן געדולד צו יעדע זאך, אויף זאגט דער הייליגער רבי (ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן ד): אז ווען א מענטש ווייסט אז אלעס וואס פאסירט מיט אים איז פאר זיין טובה, איז דאס א בחינה פון מעין עולם הבא. ווייל ווען א מענטש האט א שטארקע אמונה, זעהט ער אז אלעס איז גוט. אבער דאס איז די שווערסטע זאך אריין צוברענגן אין מענטש. אזוי ווי דער הייליגער רבי האט געזאגט (שיחות הר"ן סימן ל"ה, וסימן ר"כ): אז פאר משית וועט קומען וועט מען זיך דארפן שלאגן פאר פשוטע אמונה.

מיט דעם וועט מען פארשטיין וואס דער פסוק זאגט (במדבר כה, יא): פנחס בן אלעזר וכו' השיב את חמתי, ביים אייבערשטן איז דאך נישט דא קיין פעס? נאר דאס איז תלוי אין דעם מענטש אליין, האט ער א רינעם מח איז ער געלאסן און געדולדיג, האט ער

נישט א ריינע מח ווערט ער פון יעדע זאך גערוועזן,
און יעדע זאך רעגט אים אויף, און ער מיינט אז דער
באשעפער איז גערעגט אויף אים.

חז"ל זאגן (ילקוט שמעוני פנחס רמז תשע"א): פנחס וועט
זיין אליהו. וואס ער וועט מבשר זיין די גאולה. ווי
אזוי וועט ער מבשר זיין די גאולה? זאגט די משנה
(עדות פ"ק ח, משנה ז): אליהו וועט נישט מרחק זיין
אדער מקרב זיין, נאר ער וועט ברענגן שלום אויף דער
וועלט. וואס איז שלום? דעם אייבערשטנס נאמען
(שבת י:). דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א,
סימן ל"ג): א מענטש דארף נאכזוכן עס זאל זיין שלום
צווישן אידן, אויף דארף א מענטש זעהן ער זאל זיין
שלום מיט זיך, דאס הייסט ער זאל זיין א צופרידענער
מענטש. אבער דער אייבערשטער זאל אפהיטן א
מענטש זינדיגט, איז ער שוין נישט צופרידן מיט זיך,
און פאנגט אן מקנא זיין א צווייטן, און אזא מענטש
וואס די וועסט אים נאר נישט געבן וועט ער נישט זיין
צופרידן, און שטענדיג וועט ער זיך אפרעדן אז

א גוטער מאלער

קצו

אנדערע האבן מער, און ער כאפט נישט אז עס זענען פארהאן מענטשן וואס האבן נאך ווייניגער פון אים.

דער הייליגער בארדיטשובער רב זי"ע (קדושת לוי פרשת אמור) האט געטייטשט דעם פסוק (דברים ה, ל"ט):
'בשמים' ממעל, דאס הייסט ביי 'רוחניות', דארף מען שטענדיג קוקען אויף ארויף, אז יענער לערנט מער פֿרקים משניות און דאס גלייכן, (שם): ועל 'הארץ' מתחת, דאס הייסט 'בגשמיות', דארף מען קוקען אז עס זענען פארהאן מענטשן וואס האבן דאס אויף נישט.

חז"ל ברענגען (בדברים ג): אז די ווייב פון רבי עקיבא איז געווען זייער אַרים, [איר טאטע האט איר גארנישט געוואלט געבן, כאטשיג ער איז געווען א גרויסער עושר, ווייל זי האט חתונה געהאט מיט אן עם הארץ, און ער האט איר אפגעשיידט פון אלע זיינע פארמעגנס], און זיי האבן געהאט א קינד און זיי האבן געמוזט שלאפן אויף שטרוי, ווייל זיי האבן נישט געהאט קיין בעט, האט זי געהאט חלישות הדעת, האט איינער אריינגעקלאפט [אליהו הנביא]

און פארציילט, אז זיין ווייב האט געהאט א קינד און געבעטן: אפשר האט איר אביסל שטרוי ווייל איך האב נישט וואו אראפ צו לייגן די בעיבי?! האט רבי עקיבא געטרייסט זיין ווייב: זעהסט! דער איד האט אפילו נישט קיין שטרוי, אונז האבן כאטשיג שטרוי.

די גמרא זאגט (חולין ס:): ווען דער באשעפער האט באשאפן די וועלט זענען די זון מיט די לבנה געווען אייניג, האט די לבנה מקטרג געווען: אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד. האט אים דער אייבערשטער קלענער געמאכט, זאגט די לבנה: "רבוננו של עולם איך האב דיר געזאגט א גוטע עצה גייסטו מיר מאכן קלענער?" האט מען אים געגעבן די שטערנס איבערצופעטן. איז דער הייליגער בארדיטשובער רב דאס מסביר: מען האט אים געגעבן די שטערנס צו ווייזן אז עס זענען דא וואס זענען קלענער ווי דיר, ממילא האב נישט קיין חלישות הדעת.

זעהט מען פון דעם אז די ערגסטע זאך איז קנאה. און וויבאלד די אידן זענען דא לידער אריינגעפאלן

קעט

אַ גוטער מאַלער

אין ניאוף - רחמנא לצלן - מיט די בנות מואב, דורך די
עצה פון בלעם, און זיי האבן געדינט די עבודה זרה
פון פעור, זענען זיי געווארן אומצופרידן, און זיי
האבן אנגעפאנגען מקנא צו זיין א צווייטן, און
אריינגעפאלן אין כעס, וועגן דעם איז פנחס געקומען
און אויסגעריסן דאס ניאוף, און אריינגעברענגט מען
זאל נישט מקנא זיין א צווייטן, מקנא זיין זאל מען
נאר דעם אייבערשטן. (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן
רע"ח), דאס הייסט מען זאל שוין נישט קוקען אויף א
צווייטן, נאר וועלן דעם אייבערשטן אליין, במילא איז
מען שוין צופרידן, און מען איז מער נישט אין כעס.
וואס דאס איז די העכסטע מדריגה.

דער אייבערשטער זאל העלפן מען זאל זוכה זיין
צוקומען צו דעם.

~תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם~

א שיינע וואונדערליכע תפלה

רבּונוּ שֶׁל עוֹלָם הָאֵב אויף מִיר רַחֲמָנוּת,
אִיךְ הָאֵב קִינָמָאֵל נִישְׁט גֵּעוואָלט פֿאַר דִּיר
זינדיגן וכו' וכו', נָאַר קוֹק וואס הָאט מִיר
גֵּעפֿרענגט צו דעם.

(אשר בנחל חלק ב' מכתב קפ"א)

רבּונוּ שֶׁל עוֹלָם וואס הָאב אִיךְ שְׁלֶעכְטִס
געטוּן? רבּונוּ שֶׁל עוֹלָם אִיךְ וויל תְּשׁוּבָה
טוּן! רבּונוּ שֶׁל עוֹלָם פֿאַרְגֵּעב מִיךְ מִינע
זינד וואס אִיךְ הָאב פֿאַר דִּיר אַזוי פֿיל
געזינדיגט

(אשר בנחל חלק א' מכתב כה)

בעוה"ש"ת

קונטרס

עם וועט זיין גוט

וואס דאס איז א וואונדערליכע שיעור, געזאגט געווארן דורך
בב"ד קרויטש הרב הצדיק מוה"ר א"ש שליט"א
אריינגערעכנט אין אונז די ריינע און קלארע אמונה אין פאשעפער,
ווי אויף עצות און התחזקות וויאזוי אדורך צו גיין דעם קעגן בשלום.

פרשת מטות מסעי תשע"ב

געבויעט און באגרינדעט אויף די ווערטער פון אונזער הייליגער און פארקטיגער רבי,
דער באהאלטענע ליכטיגקייט, דער הייליגער הויכער ליכט, אדוננו, מורינו ורבינו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און אויף די ווערטער פון זיין תלמיד, מורינו הגאון הקדוש, א וואונדערליכע ליכט,
וואס קיין שום באהעלטעניש איז נישט פארהיילן פון איהם,

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און עס איז צוזאמגעפלאכטן מיט פסוקים פון תורה, נביאים, כתובים, און מאמרים
פון אונזערע הייליגע חכמים פון גמרא און מדרשים און הייליגן זוהר.

עס איז געברענגט געווארן צום דרוק
דורך חסידי ברסלב - נוא יצחק יצ"א

דער הייליגער רבי-רבי אלימלך פון ליזענסק זי"ע
האט געזאגט, ווען א איד געוואוינט זיך צו, צו
דערמאנען די נסים וואס דער בורא פל עולמים האט
מיט אים שוין געטוהן, דעמאלט וועט ער זעהן אז
עס וועט געטוהן ווערן מיט אים נאך נסים.

איבערדעם בעט איה דיר זייער, זיי נישט קיין
בטלן, הער אויף צו וויינען און צו זיך באקלאגן וכו'
וכו', הייב שוין אן צו דאנקען און לויבן דעם בורא
פל עולמים, און זיי מחזק יעדן איד, וואס דאס איז
דער גרעסטער מצוה, אפילו אויף דיר גייט דורך
וואס עס גייט דורך, זעה מחזק צו זיין אנדערע,
וועסטו אויכעט האבן התחזקות.

(אשר פנחל באידיש חלק ג' מכתב שכ"ד)

עָס וָועט זײַן גוט

.א

דער הייליגער רבי זאָגט (שיחות הר"ן סימן נב): מַפְּלֵ
הַדְּבָרִים צוֹעֵק כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ! פֿון יַעֲדֶע וָאָף
שְׂרִיט אַרויס דער כְּבוֹד פֿון דָּעם אַייבֶּער־שְׂטָן.
ווי דער־אום זאָגט דער הייליגער רבי (ליקוטי מוהר"ן חלק
א, סימן נד): אַז דער אַייבֶּער־שְׂטָן איז זיך מְצַמֵּם פֿון
אַין סוף בִּיז אַיִן תְּכֻלִּית און עַר איז מְרַמֵּז יַעֲדֵן מְעַנְטֵשׁ
רְמָזִים ווי אַזוי עַר קען זיך אומקערן צו אים. דאס
הייסט אַ מְעַנְטֵשׁ דאָרף וויסן: אַז עָס איז נישטא קיין

שום מציאות אויסער דעם באשעפער, און אלעס וואס ער זעהט, און הערט, און שפירט, און גייט, אלעס איז נאר געטליכקייט.

דער בעל שם טוב הקדוש זי"ע האט געזאגט (פּתח שם טוב, סימן שצה): אלעס איז אלקות, און אלקות איז אלעס. און דאס זאגן מיר יעדן טאג ביים דאווענען: (סדר תפלת השחר) אַתָּה הוּא אֶחָד קוֹדֵם שְׁבָרַתָּ הָעוֹלָם, וְאַתָּה הוּא אֶחָד מִשְׁבָּרַתָּ הָעוֹלָם. - דו באשעפער ביסט איינער אליין פאר דו האסט באשאפן די וועלט און דו ביסט איינער אליין נאכדעם וואס דו האסט באשאפן די וועלט.

דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן נא): אין אמת'ן איז נישטא קיין חילוק פאר די וועלט באשאפונג און נאך די וועלט באשאפונג, שטענדיג איז אלעס נאר דער אייבערשטער, נאר וואס דען? פאר די בריאה איז אלעס געווען אין סוף, און די נשמה פון א איד איז געווען אין הימל, אזוי ווי חז"ל זאגן: (בראשית רבה פרשה א, סימן ד): זעקס זאכן זענען נאך געווען פאר די וועלט, איינע פון זיי, איז די

עס וועט זיין גוט

קפה

נשמה פון א איד. וואס דאס איז א חלק אלוקי ממעל אבער ווי נאר עס איז געווארן א בריאה איז שוין דא א הפרש, וועגן דעם דאכט זיך שוין, אז עס איז דא נאך זאכן אויסערן אייבערשטן חלילה, און אז דער דער וועלט איז א זאך פאר זיך, אפגעטיילט פונעם אייבערשטן, וואס פון דעם קומט אלע כפירות און אפיקורסות, ביז עס איז פארהאנען מענטשן וואס לייקענען אלעס, בשעת יעדע מינוט און יעדע סקונדע געט אים דער אייבערשטער דאס לעבן, און אלעס וכו', נאר דער מענטש כאפט נישט דאס גוטס וואס דער בורא כל עולמים טוט מיט אים, בפרט א מענטש וואס עס גייט אויף אים איבער אסאך צרות, פאררעדט ער זיך נעבעך קעגן באשעפער חלילה.

דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן ד): כשאדם יודע שכל מאורעותיו הם לטובתו, ווען א מענטש ווייסט אז אלעס וואס עס גייט אויף אים דורך איז פאר זיין טובה וועגן, און סיי ווען עס איז הוי"ה וואס דאס איז רחמים, דאס הייסט עס גייט אים גוט, און סיי ווען עס איז אלקים, עס גייט אויף

אים איבער ביטערע צרות, איז ער זיך מחזק, און ווייסט אז דער באשעפער איז דא, און אלעס קומט פון אים, און דאנקט אים, דאס איז עולם הבא. דאס הייסט אפילו ער איז שוין דא אויף די וועלט וואס דאס איז 'אחר הבריאה', וואס מענטשן לייקענען שטיין און ביי, מען גלייבט נישט אין גארנישט, און מען קומט אים פֿרעגן: וויאזוי זאגסטו עס איז דא א בורא פֿל עולמים? ! קוק וואס עס גייט דיר איבער! קוק וואס דו ליידסט! דאך ווייסט ער, אז עס איז דא א בורא פֿל עולמים, און וואס ער טוט איז גוט! דעמאלטס לעבט ער אין עולם הבא. וויל אפילו דא אויף די וועלט, ווייסט ער אז אלעס איז דער אייבערשטער, און דער באשעפער פֿירט אלעס, אבער אז ער קען דאס נישט אריין נעמען אין זיך, דעמאלטס איז אים ביטער, און עס איז ביי אים דא א חילוק, צווישן 'עולם הזה' און 'עולם הבא'.

וועגן דעם דארף א מענטש זיך צוגעוואוינען צו דאנקען דעם אייבערשטן אויף אלעס וואס ער האט זא, און מודה זיין אז דער באשעפער געט אים דאס

עס װעט זיין גוט

קפז

אַלעס, און אז ער האט צו עסן, איז דאס דער 'מן'.
און אז ער האט צו טרינקען, איז דאס דער 'באר'. און
אז ער האט קליידער זיך אַנצוטוהן, איז דאס די 'ענני
הפבוד'. ווייל די אלע זאכן געט אונז דער באשעפער
היינט אויכעט, נאר מיר כאפן זיך נישט, און מיר
שפייען צוריק כביכול דעם באשעפער אַנשטאט אים
צו געבן א דאנק, און זאגן: רבוננו של עולם איך דאנק
דיר און איך לויב דיר, אז די האסט מיר געגעבן צו
עסן און צו טרינקען און קליידונג אַנצוטוהן. וואס
אויף דעם אלעם האבן חז"ל מתקן געווען ברכות,
בפרט ברכת המזון וואס דאס איז שוין מן התורה
(ברכות כא).

עס שטייט אין זוהר הקדוש (פרשת ויקהל, ריח): אז א
מענטש זאל בענטשן מיט א שמחה, און דער חיד"א
(נצוצי אורות שם): לערנט ארויס פון דעם זוהר, אז ווען
א מענטש בענטשט מיט א שמחה, דורך דעם ווערט
ער א עושר, אזוי ווי דער פסוק זאגט (משלי י, כב):
ברכת הונ"ה היא תעשיר. און מען דארף טאקע זעהן
צו בענטשן נאר אין א סידור, ווייל דער הייליגער רבי

זאָגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן יז): אַז נאָכן עסן װערט אַ מענטש אַפּיִסל צומישט. און ער װעט אויסלאָזן אַ בְּרָכָה.

ב.

די זעלבע אויף ביי א רבי מיט א תלמיד, איז דער עיקר מעלה און שלימות פון דער תלמוד, אז ער ווייסט אז אלעס וואס ער פארמאגט איז נאר פון זיין רבי'ן.

און דאס געפונען מיר ביי יהושע בן נון, וואס כאטשיג ער האט אזויפיל מקבל געווען פון משה רבינו, האט ער זיך גערופן "משרת משה" (במדבר יא, כח), איך בין נישט מער ווי א משרת ביי משה. און ווידער משה רבינו האט זיך אלץ גערופן "עבד השם" (יהושע א, א), ער דינט און איז פביכול א קנעכט ביים באשעפער. [דער הייליגער 'בן איש חי' זי"ע האט געהאט א רבי וואס ער האט געהייסן רבי עבדאללה סומך, זכר צדיק וקדוש לברכה, (פעל מחבר ספר שו"ת זבחי צדק אויף יורה דעה). עס איז מיר געווען א

עס וועט זיין גוט

קפט

וואונדער דעם נאמען ווייל עבדאללה איז אן אראבישע נאמען, האב איך געזעהן שטיין אז זיין טאטע האט אים געגעבן דעם נאמען וואס איז די ווערטער עבד-אל, א קנעכט פארן באשעפער.]

דאס זעהן מיר אויך ביי 'אליעזר עבד אברהם', וואס כאטש ער איז געקומען מיט צען קעמלען און מיט א גרויסע עשירות, האט ער קודם געזאגט לאזט מיר רעדן, און די ערשטע זאך האט ער אנגעפאנגען צו זאגן: עבד אברהם אנכי! (בראשית כד, לד) איך בין אברהם'ס קנעכט. דערפאר ווערט ער אנגערופן דמש"ק אליעזר (בראשית טו, ב), אזוי ווי חז"ל דרשנען (יומא ח:): דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים, ער האט אנגעשעפט און געגעבן צו טרינקען פון זיין רבי'ס תורה פאר אנדערע. ווייל א תלמיד דארף שטענדיג מודה זיין אז אלעס וואס ער ווייסט און רעדט, איז אלעס פון זיין רבי, און ער איז נאר געגליכן צו א טע"פ רעקארדע"ר, וואס רעדט איבער וואס ער האט געהערט.

דאס געפונט מען אויך ביי משה רבינו, וואס האט זיך אפגעגעבן מיט כלל ישראל מיטן גרעסטן מסירות נפש וואס עס קען נאר זיין. חז"ל זאגן (מנחות סה.): 'משה אוהב ישראל היתה משה רבינו האט ליב געהאט יעדן איד. און זיך מוסר נפש געווען פאר יעדן איד, אזוי ווייט אז ער האט פארלוירן זיין חלק אין ארץ ישראל, און ער האט נישט געקענט אריינקומען אין ארץ ישראל, ווייל ער האט גערעדט שטרענגע ווערטער פארן באשעפער, און געזאגט (שמות ה, כב): 'למה הרעותה לעם הזה' פארוואס האסטו שלעכטס געטוען פאר די אידן?! פון ווען איך בין געקומען, טוט פרעה נאך מער צרות פאר די אידן!. עס האט אים גארנישט אינטערעסירט, נאר אז פאר די אידן זאל זיין גוט. האט אים דער אייבערשטער געזאגט (שמות ו, א): 'עתה תראה אשר אעשה לפרעה' יעצט וועסטו זעהן וואס איך וועל טוען פאר פרעה. אבער דו וועסט נישט זעהן וואס איך וועל טוען פאר די זיבן פעלקער ווען די אידן וועלן אריינקומען אין ארץ ישראל (עיינ ברשי" שם). און

עס וועט זיין גוט

קצא

דא איז ער שוין באשטראפט געווארן. נאכדעם האט אים דער באשעפער געזאגט מוסר (שמות ו, ב): וארא אל אברהם וגו'. איך האב זיך באוויזן צו אברהם צו יצחק און צו יעקב באל שדיי מיטן גרעסטן מדת הדין, און פון דעסטוועגן האבן זיי נישט מהרהר געווען. דאך שטייט נישט אז משה רבינו האט זיך אנטשולדיגט פארן באשעפער, ווייל ער האט ליב געהאט כלל ישראל.

פון דעסטוועגן כאטש די אידן האבן געהאט אזא רבין, וואס האט זיי אזוי ליב געהאט, און זיך אזוי מוסר נפש געווען פאר זיי, דאך האבן דתן ואבירם נישט אפגעלאזט משה רבינו, און יעדעס מאל נאכאמאל געפייניגט און גערודפ'ט, ביז ווען עס איז געקומען ביי 'הפאת הצור' - שלאגן דעם פעלזן שטיין (במדבר כ), און דער שטיין האט זיך באהאלטן צווישן אנדערע פעלזן שטיינער, האבן די זעלבע צוויי שקצים דתן ואבירם געזאגט פאר משה רבינו: אפשר דארף מען שלאגן דעם שטיין, אדער דעם שטיין? דא האט זיך משה רבינו נישט געקענט

אַיינהאַלטן, און האט זיי געזאָגט (במדבר כ, י): שְׁמַעוּ
 נָא הַמּוֹרִים! זאָגט רש"י פונעם מִדְרָשׁ (במדבר רבה
 פרשה יט, סימן ט): מוֹרִים אֶת מוֹרֵיהֶם. איר לערנט מיר
 וואס צו טוהן?! אײַךְ בין דאָךְ עֲנֻקֵּעַר רָבִי! אײַךְ
 זאָגט דער מִדְרָשׁ (שם): מוֹרִים, אײַז די לְשׁוֹן פֿון
 שׁוֹטִיִּם. ווייל דאס צו טוהן אײַז דאָךְ אַ מוֹרָאֲדִיגֵעַ
 נאַרִישְׁקײַט.

און מען קען דאס זען בַּגְּשָׁמִיּוֹת אויכעט, בײַ אַ
 מְעַנְטֵשׁ וואס געבט צו עסן פֿאַר אַנְדֵּערע מיט אַ
 בְּרִיטֵעַ האַנט, עַר גֵּרִיט אָן אַ טֵעֲלֵער זױפ, אַ טֵעֲלֵער
 פֿלִיִּישׁ, מיט אַלע מַעֲדָנִים, און אַ מְעַנְטֵשׁ עָסֵט, און
 בַּשְּׁעֵתִין עָסֵן זײַצט עַר און רַעֲדֵט כָּל דָּבָר אָסוֹר אײַךְ
 דעם וואס האט אים געגעבן די עָסֵן. דאס אײַז דאָךְ
 דער גֵּרֵעֲסֵטֵער בױשָׁה! דו שְׁעַמְסֵט זײַךְ נײַשֵׁט? דער
 לעפֿל אײַז נײַשֵׁט דײַנס, דער טֵעֲלֵער אײַז נײַשֵׁט דײַנס,
 שׁוִין אַפֿגֵּערֵדֵט די זױפ און די פֿלִיִּישׁ און די אַלֵּע
 בַּאֲטַעמ'טֵע צוּשְׁפִּיזֵן וואס לײַגט אַרום די פֿלִיִּישׁ אײַז
 נײַשֵׁט דײַנס, און די זײַצט און עָסֵט און די רַעֲדֵסט כָּל

עס װעט זיין גוט

קצג

דָּבָר אָסוּר, אויף דעם װאס האט דיר דאס אַלעס
געגעבן ? !

[פֿאַרשטייט זיך אַװדאי אַז מען דאַרף נישט קוקען
אויף דעם, און װער עס װיל טוהן חסד איז דאס דער
גרעסטע זאַף, און אזוי ווי דער באַשעפֿער געט פֿאַרן
מענטש אַלעס גוטס, כאַטש דער מענטש שפּייט רובֿ
מאַל צוריק און האט טענות וכו', געט דער
באַשעפֿער נאָך אַלץ, דער זעלבע דאַרף אַ מענטש
אויף אזוי זיין.

ברוך השם מיר האבן אויפֿגעשטעלט אַ בֵּית
הַתְּבַשִּׁיל' אין אונזער הייליגע קהילה יבֿנאַל עיר
בֵּרְסֵלָב, אָרץ ישׂרָאֵל. װאס מען קען קומען עסן פֿון
אינדערפֿרי נאָך װתיקין, ביז ביינאַכט, יעדער װאס
איז הונגעריג און דורשטעריג, ווי עס װערט
פֿאַרטיילט נאַנט צו טויזענט פֿאַרציעס, אָן קיין
אונטערשייד פֿאַר װעמען, די אויפֿטוה דערפֿון איז,
אַז דער װאס האט טאַקע נישט, זאל זיך נישט
שעמען, און האט ברוך השם װאס צו עסן, און דאס
איז די גרעסטע צדקה, ווייל ביי יעדע צדקה קען אַ

מַעֲנִיטֵשׁ אויספֿאַפֿן, חז"ל זאָגן (בְּכֹּא בְּתָרָא ט.): אַיִן
 בּוֹדְקִין לְמִזְוֹנוֹת, אז אַיִנעֶר בֶּעט עֶסן, פֿרעגט מען זיך
 נישט נאָך, צו ער דאַרף טאַקע צו נישט, נאַר מען געט
 אים, ווייל אז ער איז נישט הונגעריג וועט ער נישט
 קענען עסן].

ג.

קומט אויס אז אַ מענטיש דאַרף וויסן אז יעדע זאך
 איז אַלקות, און אַלעס איז דער באַשעפֿער, און ער
 שיקט מיר רמזים אויף יעדע פֿרט, איך דאַרף עס נאַר
 הערן. וואס דאס האט דער בעל שם טוב הקדוש
 אַוועק געשטעלט אַ יסוד אין לעבן, אז אַ מענטיש זאל
 וויסן אז יעדע זאך וואס ער הערט, און ער זעהט,
 זאגט מען אים מוסר.

עס איז באוואוסט די מעשה: עס איז געקומען
 צום בעל שם טוב הקדוש אַ גרויסער גאון און ער
 האט אים געזאגט: איך האב געהערט אז איר האט אַ
 נייעם וועג! און איך וועל אייך פֿרעגן דערויף
 קשיות, און איך האף אז איר וועט נישט אויף מיר

עס וועט זיין גוט

קצה

ברוגז זיין, זאגט דער בעל שם טוב הקדוש: איך בין נישט ברוגז, איר קענט פֿרעגן! ער פֿאנגט אים אן צו פֿרעגן, פון וואו ער נעמט דעם נייעם וועג? האט אים דער בעל שם טוב הקדוש פֿארציילט: וויאזוי ער איז געבוירן געווארן און אז דער טאטע האט אים איבערגעלאזט צוואה, און געזאגט: ישראל'יק! זאלסט נישט מורא האבן פון קיינעם, זאלסט וויסן אז דער באשעפער איז דא מיט דיר, ביי דיר, אין דיר, און וואס דו דארפסט האבן זאלסטו נאר בעטן דעם באשעפער, און ער וועט דיר אלעס געבן. און אזוי האט ער מיט אים געשמועסט פון איין שמועס צום צווייטן, ביז ער זאגט אים: וועסט זעהן אז אפילו וואס א גוי זאגט, זאגט דער באשעפער.

פֿלוצלינג קלאפט אריין א גוי א הענדי-מאן און פֿרעגט: איר האט עפעס צו פֿארעכטן? זאגט אים דער בעל שם טוב הקדוש: גיי גיי, ביי מיר איז אלעס פֿארראכטן. אבער וויבאלד יענער וויל פֿארדינען אפאר גראשן לאזט ער נישט נאך און פֿרעגט: אפֿשר ביים טיש איז עפעס צובראכן אדער קאליע געווארן?

ענטפערט דער בעל שם טוב הקדוש ביי מיין טיש
 איז אלעס בסדר! פֿרעגט ער: אפֿשר דער בעט דארף
 מען פֿאררעכטן? ענטפערט דער בעל שם טוב
 הקדוש: מיין בעט איז בסדר. אזוי האט ער געפֿרעגט
 אויף יעדע זאך פֿון די שטוב, ביז ער איז
 אוועקגעגאנגען, רופֿט זיך אן דער בעל שם טוב
 הקדוש, דו זעהסט: ער איז מיין מוסר ספר! ער זאגט
 מיר: אפֿשר מיין טיש איז נישט בסדר אז איך עס
 חלילה נישט קיין פֿשרע זאכן? זאג איך אים: מיין
 טיש איז בסדר, פֿרעגט ער: אפֿשר ביים בעט טויג
 נישט? און איך האב אים גענטפֿערט: ביי מיר איז די
 בעט גוט, און אזוי מיט יעדע זאך.

זאגט דער גאון צום בעל שם טוב הקדוש: אלעס
 קען איך אָננעמען, אָבער נישט דאס, אז אַ גוי זאל
 מיר זאָגן מוסר, און אז װען דער גוי רעדט, איז ער אַ
 שליח פֿון באַשעפֿער. זאגט אים דער בעל שם טוב
 הקדוש: זאג נישט אז דו קענסט דאס נישט אָננעמען,
 זאג אז דו װילסט דאס נישט אָננעמען, װיל; װעסטו
 קענען! מיט די װערטער איז ער אַװעק געגאנגען

עס וועט זיין גוט

קצו

מיט פֿעס פון בעל שם טוב הקדוש. אויפן וועג האט ער זיך נאך גערעגט און געגריפט, דאס לערנט מען דא, אז אפילו וואס א גוי זאגט, איז דאס דער באשעפער? און אז איך האב געזאגט אז 'דאס קען איך נישט אננעמען', זאגט ער: 'דו קענסט יא נאר דו ווילסט נישט'.

אזוי פארענדיג אינמיטן וועג, האט זיך א וואגן פול מיט פירות איבערגעדרייט, און דער גוי האט נישט געקענט אליין אויפהייבן דעם פֿערד, האט זיך דער גוי געבעטן ביי דעם רב: קומט און העלפט מיר ארויס, זאגט ער אים: איך קען נישט! זאגט אים דער גוי: זאג נישט דו קענסט נישט, זאג דו ווילסט נישט, וועסט וועלן, וועסטו קענען מיר העלפן אויפהייבן דעם פֿערד! ווי נאר ער האט דאס געהערט, איז ער געגאנגען און געזוכט נאך מענטשן און זיי געבעטן לאמיר אים העלפן, און ער איז גלייך צוריק געפארן צום בעל שם טוב הקדוש, כְּדִי דאס אים צו פארציילן און מודה זיין צו אים, דער בעל שם טוב הקדוש איז אים שוין אנטקעגן געקומען און האט אים געזאגט:

האסט זיך שוין אויסגעלערנט אזוי ווי מיינע אנדערע
תלמידים? און אז די ווילסט וועסטו קענען.

דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן
נב): אז אזוי ווי עס איז שווער קשיות אויפן
באשעפער, ווייל אזוי דארף עס צו זיין, די זעלבע
ואך פֿרעגט מען קשיות אויף אַ ערליכער איד. ווייל אַ
ערליכער איד טראכט זיין גאנצע מח נאר פון
באשעפער, און איז שטענדיג דבוק אין באשעפער,
און פון אים אליין זעהט מען גארנישט, דערפאר
האט מען קשיות אויף אים, אויף זאגט דער הייליגער
רבי (ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן קמ): אויף אַ צדיק קען
מען גארנישט זעהן, ער איז אזוי ווי אַ זיגל, וואס מען
זעהט נאר פארקערט, נאר ווען מען זיגלט אראפ קען
מען זעהן גראד. די זעלבע וואך נאר אויפן תלמיד קען
מען דערקענען דאס גרויסקייט פונעם צדיק. דאס
הייסט דורכדעם וואס אַ מענטש זעהט ווי אזוי ער
איז געווארן אויפגעראכטן בגשמיות וברוחניות
דורכן צדיק, זעהט ער דאס גרויסקייט פון צדיק,
אָבער נאכדעם וואס דער מענטש איז שוין

עס וועט זיין גוט

קצט

אויפגעראכטן קומט אים ארויף קשיות אויפן צדיק, און ער האט טענות אויף אים וכו'. וועגן דעם וואויל איז דעם מענטש וואס דערהאלט זיך און ווייסט אז אזוי קומט עס און האט נישט קיין שום קשיות (ע"ז שיחות ה"ר"ן סימן קיח):

ד.

דער הייליגער רבי נתן זכרוננו לברכה זאגט (לקוטי הלכות, יום טוב, הלכה ה, אות יא): די דריי שבתים פון די דריי וואכן איז אקעגן די דריי ימים טובים פסח שבועות סוכות. דארף מען פארשטיין וואס איז דער קשר איינס צום אנדערן?

מיר געפונען אין די ערשטע הפטורה פון די דריי וואכן, ביי די נבואה, וואס דער באשעפער האט געזאגט פאר ירמיהו הנביא: (ירמיה א י"א): 'ויהי דבר הויה אלי לאמר, דער באשעפער האט צו מיר גערעדט, און געפרעגט: וואס זעהסטו ירמיהו? ואמר מקל שקד אני ראה, האב איך געזאגט: איך זעה א שטעקן וואס עס וואקסט אויף דעם מאנדלען. האט

דער אייבערשטער געזאגט צו מיר: ה'טבת לראות,
האסט גוט געזעהן, פי שקד אני על דברי לעשותו,
וואס איך זאג אזוי וועט טאקע זיין.

פדי צו פארשטיין פארנוואס איז געווען די נבואה
מיט דעם אז ער האט געזעהן א שטעקן און אויף
דעם וואקסט מאנדלען? נאר די סוד פון נבואה איז,
(ליקוטי הלכות קריאת שמע, הלכה ה'): אז דער נביא פאנגט
אן צו קוקן, און צו הערן, וואס איז דאס וואס איך
האב געזעהן אדער געהערט? אזוי ווי חז"ל זאגן
(בראשית רבה פרשה כז, סימן א.): אז די נביאים זענען
מהפף צורה ליוצרו, יעדע בילד וואס זיי זעהן אויף
דער וועלט, טרעפן זיי אין דעם, דעם אייבערשטן.

דער ירושלמי זאגט (תענית פרק ד, הלכה ה'): אז
מאנדלען פון ווען מען זייעט דאס אן ביז עס וואקסט
ארויס, דויערט דאס איין און צוואנציג טעג, וואס
דאס גייט ארויף אויף די דריי וואכן פון בין המצרים,
פון שבועה עשר בתמוז ביז תשעה באב. דער
הייליגער רבי זאגט אויך (ליקוטי מוהר"ן חלק ב, סימן פה):
אז אן איי, און דער בוים לוז דויערט צו וואקסן איין

אין צוואנציג טעג, וואס דאס איז מרמז אויף בין
המצרים.

דארף מען פארשטיין, פארנוואס פונקט מאנדלען
נעמט אזויפיל טעג צו וואקסן? נאר מאנדלען, פאר
עס איז געצייטיגט איז דאס זייער ביטער, אבער ווען
דאס איז שוין געצייטיגט, דעמאלט איז דאס זיס (עין
זוהר שמות דף יד:). דאס האט דער באשעפער געוויזן
פאר ירמיהו הנביא, א שטעקן, וואס מיט דעם כאפט
מען קלעפ, און אויף איז געוואקסן אויף דעם
מאנדלען, צו ווייזן אז ביים אנפאנג וועט טאקע זיין
ביטער פאר די אידן, אזוי ווי די ביטערע מאנדלען,
און זיי וועלן נעבעך דורך גיין א ביטערן גלות, אבער
נאכדעם וועט שוין זיין גוט און זיס, אזוי ווי די זיסע
מאנדלען.

דאס איז די דריי וואכן וואס אידישע קינדער
קלאגן אויפן שווערן גלות, און דער עיקר גלות איז,
אז מען פאלט אריין מיט קשיות אויפן באשעפער,
אבער אז מען האלט זיך שטארק אין די אמונה,
ווערט נאכדעם זייער לעכטיג און זיס.

ווען דער הייליגער סאטמארער רבי זי"ע איז אוועק געפארן פון ארץ ישראל, האט אים הגאון המקבל רבי אשר זעליג מרגליות זצ"ל געפרעגט: פאר וועמען לאזט אונז דער רבי איבער דא? פאר וועמען וועלן מיר געבן א קוויטל ווען מען האט א צרה, צו וועמען וועט מען גיין? האט ער געענטפערט: אז דו וועסט גיין אין בית המדרש און דו וועסט זעהן איינער שארט ארויף די ערמעל און האט א נאמבע"ר, [וואס די דייטשע רשעים האבן אריינגעקריצט ביי די מלחמה אלץ סימן] און לייגט נאך תפילין, פון אים מעג מען בעטן א ברכה! (זייט איך האב געהערט די מעשה, יעדעס מאל ווען איך זעה אזא איד, בעט איך אים א ברכה.) ווייל די מענטשן זענען דורכגעגאנגען דאס גרעסטע גיהנם רחמנא לצלן, און פונדעסטוועגן זענען זיי געבליבן מאמינים בני מאמינים און נישט געהאט קיין קשיות אויפן באשעפער, איז דאס די גרעסטע מדריגה.

עס איז געווען דאדי א מענטש וואס איז געווען רחמנא לצלן א קאפא"ו ביי די צווייטע וועלט

מלחמה, און מען האט אים גע'מסר'ט, און עפעס א איד האט געזאגט אז דער הייליגער קלויזענבורגער רב זי"ע קען מעיד זיין פארן דזשאד"ש, האט ער אים אראפגערופן, אבער ער האט נישט געוואלט גיין מסרן א איד בשום אופן, אפילו מען זאל אים איינזעצן אלץ קנס. פארן דזשאד"ש איז דאס געווען אינטערעסאנט אז א מענטש זאל נישט וועלן עדות זאגן אפילו ער וועט דארפן זיצן אין תפיסה, [ווייל אז מען איז מבזה דעם געריכט הויז זעצט מען איין אין תפיסה]. איז דער דזשאד"ש אליין אראפגעקומען הערן וואס ער האט צו זאגן. רופט ער זיך אן: איר קענט דען דן זיין דעם איד וואס ער איז געווען א קאפא"ו? מען האט אים דאך געהרג'ט מיט מכות רצח, און וואס טוט דען נישט א מענטש זיך צו ראטעווען? און ער איז אים מסביר: אז ווער עס איז נישט דארטן געווען און דאס דורכגעלעבט קען דאס נישט פארשטיין, מען האט זיי צוגענומען דעם דעת, אמת ער איז געווען א קאפא"ו, אבער אין וועלכע אומשטענדן איז דאס געווען? ! עס איז געווען נאכן

נישט עסן אפאר טעג, און נאר אויב ער וועט שלאגן
 א איד וועט מען אים געבן צו עסן. [אונדאי זענען
 געווען מענטשן וואס האבן זיך מוסר נפש געווען און
 זיי האבן זיך געלאזט הרגענען אבי נישט צו שלאגן
 א צווייטן איד, אבער נישט יעדער איינער קען דאס
 בייקומען,] און דער דזשאד"ש האט דאס
 פארשטאנען.

ה.

דער חיד"א ברענגט אויף עטליכע פלעצער (צווארי
 שלל הפטרת שמות, חומת אנף על ירמיה) אז מק"ל איז סופי
 תיבות פון די אבות, אברהם יצחק ישראל. מען
 זעהט ביי די תוכחה שטייט אויף (ויקרא כו, מב) 'וזכרתי
 את בריתי יעקב אף את בריתי יצחק ואף את בריתי
 אברהם אזכור', דאס הייסט אפילו א מענטש כאפט -
 רחמנא לצלן - קלעפ מיט א מק"ל, פון אלע זייטן,
 זאל ער אבער וויסן, אז ביים סוף פון דעם מק"ל,
 ווען עס איז שוין עק וועלט, ליגט דארט דער סופי
 תיבות אברהם יצחק און ישראל.

וועגן דעם זענען דווקא די דריי וואכן פון בין
המצרים מרום קעגן די שלש רגלים, וואס איז קעגן
די דריי אבות. צו ווייזן אז יעדער איד האט אויף
שייכות מיט די הייליגע אבות. אזוי ווי דער הייליגער
רבי רבי אלימלך זי"ע זאגט אין זיין תפלה א
מורא'דיגע לשון: ממדריגה למדריגה תעלינו שנזכה
לבא למעלות אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב,
איך בין מקנא אברהם יצחק ויעקב וואס זיי האבן
געקענט ביישטיין אזעלכע שווערע נסיונות, אזוי
אויף דארפן מיר וויסן אז מיר זענען אויף קינדער פון
אברהם יצחק און יעקב, און מיר וועלן אויף אלעס
איבער קומען ביים סוף.

דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוה"ר חלק א, סימן
מ): אויף דעם פסוק אלה מסעי בני ישראל (במדבר לג,
א): אז די אלע נסיעות גייט ארויף אויף יעדן איד,
אויף ווערט געברענגט אין ספרים הקדושים (דגל מחנה
אפרים פרשת מסעי בשם זקינו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע) אז די
אלע צווי און פערציג מסעות וואס מען איז ארום
געפארן דאס גייט דורעך אויף יעדן איד.

די משנה זאגט (אבות פרק ה, משנה ג): **בַּעֲשֶׂרָה נְסִיווֹנוֹת נִתְּנָה אַבְרָהָם אָבִינוּ וְעָמַד בְּפוֹלֵם לְהוֹדִיעַ חִיבָתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. מִיט צָען נְסִיווֹנוֹת הָאֵט מְעַן אוֹיְסְגַעפֿרוֹאוֹוט אַבְרָהָם אָבִינוּ, און ער איז דאס אַלעס בײַגַעשטאַנען. זאָגן צדיקים (עײן מאור עינים פֿרשת זארא). אז די צען נְסִיווֹנוֹת גײט אויף דוּרעף אויף יעדן איד, נאר וואס דען? אַבְרָהָם איז בײַגַעקומען דעם נְסִיווֹן.**

וועגן דעם די דריי וואכן וואס איז איין און צוואנציג טעג באטרעפט וויפיל דער שם אהי"ה איין און צוואנציג (עײן בספר אור לשמים פֿרשת בלק). וואס דאס ווייזט אויף רצון, אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן חלק א, סימן ו): **אז אהי"ה מיינט: 'איף וויל זיין פון יעצט אַ ערליכער איד'. וואס דאס איז די העכסטע מדריגה, אז א מענטש איז זיך מחזק און אפילו ער זעהט אז ער ליגט נאך טיף אין שמוץ וכו' דאך לאזט ער נישט אפ זיין רצון, און געט נישט אויף, נאר ער וויל פון יעצט ארויסגיין דערפון.**

דערפאר די דריי וואכן איז פון איין זייט זייער פֿינצטער, אָבער ווּוקא אין די דריי וואכן קען מען טרעפן גרויסע זאכן, דאס מיינט צו זאגן אז פּבֿיכול אין די צרות קען מען טרעפן דעם בורא פֿל עולמים, און ווען א איד ווייסט אז יעדע זאך איז פון בורא פֿל עולמים, דעמאלטס דאנקט ער דעם באשעפער, וואס דאס וועט זיין די גאולה און בנגן בית המקדש, אז יעדער איינער וועט וויסן אז אלעס איז דער בורא פֿל עולמים.

דער אייבערשטער זאל העלפן מען זאל שוין זוכה זיין צו דעם.

~תם ונשלם, שבה לאל בורא עולם~

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

כ"ק מרן רבינו

אליעזר שלמה בן מלכה

שליט"א

לרפואה שלימה לכל רמ"ח
אבריו ולכל שס"ה גידיו ולכל

טיפי דמיו.

מִפְתַּח שְׁמוֹת אֲנָשִׁים וְסִפְרִים א

אָר"י הַקְּדוֹשׁ זי"ע
ח..... דף
לט..... דף
ע..... דף
קלג..... דף

רְבִי אֶשֶׁר זָעַלְיָג
מְרַגְלִיּוֹת זי"ע
רב..... דף

בְּאֵר מַיִם חַיִּים זי"ע
יא..... דף

אֲדָמוֹר מְבִינֵאלֶע זי"ע
קכא..... דף

אֲדָמוֹר מֵהַר"א
מְבַעֲלָז זי"ע
קכא..... דף

בֶּן אִישׁ חַי זי"ע
קפח..... דף

הַרְבֵּי רַבֵּי אֱלִימֶלֶךְ
מְלִיזְעַנְסֶק זי"ע
ג..... דף
עח..... דף
רה..... דף

אֲדָמוֹר [אֶהֱבֵת
יִשְׂרָאֵל] מְוִיזְנִיץ זי"ע
קמד..... דף

אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל מֵאַפְטָא
זי"ע
עב..... דף

אֲדָמוֹר [אֲמָרֵי אֶמֶת]
מְגוֹר זי"ע
נב..... דף

רַבֵּי אֶפְרַיִם'ל מְבַרְאָד
זי"ע
צב..... דף

חיד"א זי"ע

קיא.....	דף
קפז.....	דף
רד.....	דף

חכס צבי זי"ע

צד.....	דף
---------	----

רבי חיים וויטאל זי"ע

ע.....	דף
--------	----

חפץ חיים זי"ע

קד.....	דף
---------	----

אב"ד טאקאי זי"ע

פ.....	דף
--------	----

רבי יודל זי"ע [תלמיד

רביז"ל]

ד.....	דף
--------	----

רבי ישראל

סאלאנטער זי"ע

קנא.....	דף
----------	----

בעל שם טוב הקדוש

זי"ע

ח.....	דף
ט.....	דף
פד.....	דף
פו.....	דף
צב.....	דף
קסג.....	דף
קפד.....	דף
קצד.....	דף

דגל מחנה אפרים

זי"ע

ט.....	דף
רה.....	דף

אב"ד וויצען

משיקאגא זי"ע

יד.....	דף
---------	----

חזון איש זי"ע

קכב.....	דף
----------	----

רְבִי לִוִי יִצְחָק בְּעַנְדָּעַר
זי"ע

קב.....דף

חזון איש זי"ע

קכב.....דף

המגיד הגדול
ממעזריטש זי"ע

מ.....דף

מהר"ם שיף זי"ע

קג.....דף

רְבִי מִיכָל מִזְלָטָשׁוֹב
זי"ע

קסז.....דף

רְבִי מְנַחֵם מְעַנְדִּיל
מוויטעפסק זי"ע

נה.....דף

יוד הקדוש זי"ע

קכא.....דף

רְבִי יִצְחָק אֵיזִיק
מקאמארנע זי"ע

ח.....דף

רְבִי יִשְׁכָּר דָּב מִבְּעִלֵּז
זי"ע

כד.....דף

לט.....דף

ישמח משה זי"ע

עח.....דף

רְבִי יִשְׁעִיָּה

מקערעסטיר זי"ע

קטז.....דף

רְבִי לִוִי יִצְחָק

מבארדיטשוב זי"ע

קלב.....דף

קעז.....דף

פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ זי"ע
דף צב

רַבִּי פְּנַחֵס מְקַאֲרִיץ
זי"ע
דף ד

רַבִּי צְבִי הִירֶשׁ אב"ד
לִיִּסְקָא זי"ע
דף קטז

רַבִּי צְבִי הִירֶשׁ
מְרִימְעֵנָאוּ זי"ע
דף קטז

אַדְמו"ר
מְקִלוּיִזְעֵנְבֶּעֶרְגַּ זי"ע
דף רג

רַמְבַּ"ם ז"ל
דף קנז

רַבִּי מְנַחֵם מְעַנְדֵּל
מְרִימְעֵנָאוּ זי"ע
דף קטז

רַבִּי נַחְמָן מְטוּלְטְשִׁין
זי"ע
דף קיד
דף נג

רַבִּי נַחְמָן אב"ד
טְשֶׁעֶרִין זי"ע
דף י

אַדְמו"ר מְסַאָטְמָאר
זי"ע

דף עז
דף רב

רַבִּי עֲבֵדְאֵלֶּה סוּמְךָ
זי"ע
דף קפח

תְּבוּאוֹת שׁוֹר זִי"ע
 דף.....צב

תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף
 זִי"ע

דף.....כא

דף.....קמב

דף.....קסד

אֲדָמוֹ"ר ר' שְׁלֵמָה

[הֶרָאשׁוֹן] מִבְּאֵבוֹב

זִי"ע

דף.....יד

רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי

דף.....קלו

על הטוב יזכר

אלה יעמדו על הברכה

האנשים גבורי החיל שהושיטו לנו יד עזרה
לנדב סכום הגון מדי חודש בחדשו
למען הדפסת ספרי רבינו ולהפיצם על פני תבל
הלא הם

מרה
שאל חיים איינהורן
הי"ו

מרה
בנימין איינהורן
הי"ו

מרה
יוסף אירגאס
הי"ו

מרה
מנשה איצקאוויטש
הי"ו

מרה
העניך אינדיג
הי"ו

מרה
יחיאל אריה
הי"ו

מרה
אייזיק אפפעל
הי"ו

מרה
יוסף בארדאגה
הי"ו

מרה
מיכאל דניאל בויס
הי"ו

מרה
אשר דוב אינדורסקי
הי"ו

מרה
יעקב היילפרין
הי"ו

מרה
מרדכי אהרן היילפרין
הי"ו

מרה
יואל גאלדשטיין
הי"ו

ישלם ה' פעלם ותהי משכורתם שלמה מעם ה', זכות הדפסת ספר הקדוש יעמוד להם
שיתברכו מפי א-ל עליון בבני חיי ומזוני רוויחא בשפע ובניקל, ובכל אשר יפנו יצליחו,
ויזכו לרוות רב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם, וימלא ה' כל משאלותם לטובה, אמן.

על הטוב יזכר

אלה יעמדו על הברכה

האנשים גבורי החיל שהושיטו לנו יד עזרה
לנדב סכום הגון מדי חודש בחדשו
למען הדפסת ספרי רבינו ולהפיצם על פני תבל
הלא הם

מנ"ה
יצחק אהרן ויינבערג
הי"ו

מנ"ה
אליעזר הירשפעלד
הי"ו

מנ"ה
יואל וועבערמאן
הי"ו

מנ"ה
אהרן וועבערמאן
הי"ו

מנ"ה
יצחק יונה זאבעל
הי"ו

מנ"ה
יוסף ווינער
הי"ו

מנ"ה
אברהם צבי וועבערמאן
הי"ו

מנ"ה
יואל טייטלבוים
הי"ו

מנ"ה
שלמה ברוך טייטלבוים
הי"ו

מנ"ה
פנחס מרדכי טייטלבוים
הי"ו

מנ"ה
יואל לעווי
הי"ו

מנ"ה
בנציון לאנדא
הי"ו

מנ"ה
יעקב יהודה לעבעוויטש
הי"ו

ישלם ה' פעלם ותהי משכורתם שלמה מעם ה', זכות הדפסת ספר הקדוש יעמוד להם
שיתברכו מפי א-ל עליון בבני חיי ומזוני רוויחא בשפע ובניקל, ובכל אשר יפנו יצליחו,
ויזכו לרוות רב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם, וימלא ה' כל משאלותם לטובה, אמן.

על הטוב יזכר

אלה יעמדו על הברכה

האנשים גבורי החיל שהושיטו לנו יד עזרה
לנדב סכום הגון מדי חודש בחדשו
למען הדפסת ספרי רבינו ולהפיצם על פני תבל
הלא הם

מנ"ה
יואל מענדלאוויטש
הי"ו

מנ"ה
שבתאי מזרחי
הי"ו

מנ"ה
יצחק סאלמאן
הי"ו

מנ"ה
יחזקאל טאמעט
הי"ו

מנ"ה
אלימלך פריעדמאן
הי"ו

מנ"ה
יעקב פיש
הי"ו

מנ"ה
נתן פריעדמאן
הי"ו

מנ"ה
אלי קנויל
הי"ו

מנ"ה
יואל פארקאש
הי"ו

מנ"ה
מאיר דוד פארקאש
הי"ו

מנ"ה
חיים דוד ראזענבערג
הי"ו

מנ"ה
יואל ראטה
הי"ו

מנ"ה
יצחק אהרן וייך
הי"ו

ישלם ה' פעלם ותהי משכורתם שלמה מעם ה', זכות הדפסת ספר הקדוש יעמוד להם
שיתברכו מפי א-ל עליון בבני חיי ומזוני רוויחא בשפע ובניקל, ובכל אשר יפנו יצליחו,
ויזכו לרוות רב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם, וימלא ה' כל משאלותם לטובה, אמן.

על הטוב יזכר

אלה יעמדו על הברכה

האנשים גבורי החיל שהושיטו לנו יד עזרה
לנדב סכום הגון מדי חודש בחדשו
למען הדפסת ספרי רבינו ולהפיצם על פני תבל
הלא הם

מו"ה
יואל ראזענבערג
הי"ו

מו"ה
יצחק ראזענבערג
הי"ו

מו"ה
אלימלך שארף
הי"ו

מו"ה
חיים דוד ראזענבערג
הי"ו

מו"ה
שלום שניטצלער
הי"ו

מו"ה
יואל מנחם גרשון שניטצלער
הי"ו

מו"ה
אברהם משה שטראסער
הי"ו

לזכות
שמעון מרדכי בן זעלדא רחל
לגדלו לתוריש כרצון רביד'ל

לזכות
מאיר בן לאה
לזיווג הגון

מו"ה
יואל שניטצער
הי"ו

מו"ה
שם הנדבן
הי"ו

מו"ה
שם הנדבן
הי"ו

מו"ה
שם הנדבן
הי"ו

ישלם ה' פעלם ותהי משכורתם שלמה מעם ה', זכות הדפסת ספר הקדוש יעמוד להם
שיתברכו מפי א-ל עליון בבני חיי ומזוני רוויחא בשפע ובניקל, ובכל אשר יפנו יצליחו,
ויזכו לרוות רב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם, וימלא ה' כל משאלותם לטובה, אמן.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

נחמן בן פראדל דישקא נ"י

וזוגתו

פינא שרה בת אסתר דבורה תחי'

וילדיהם

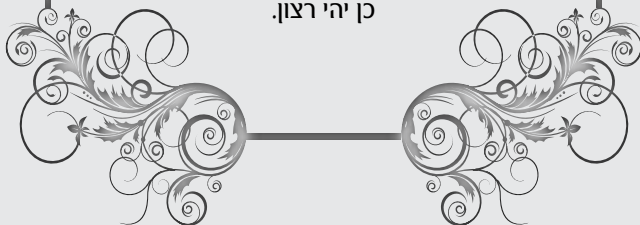
מלכה, שלום יוסף, שמעון, דוד, אדל, לאה גיטל, רבקה.

הקדוש ברוך הוא ימלא את כל משאלות לבם לטובה,

ויתברך מפי אל עליון בבני חיי ומזוני רוויחא, ויזכו

לרוות רוב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם, אמן

כן יהי רצון.

איר קענט ועצט האבן די זעלמענע זכות צו מקרב זיין אידן לאבינו שבשמים
אויף א גרינגע וועג, דורך מגדב זיין צו דרוקן א ספר אינעם "בית הדפוס".

צו וויסט איר???

...אז הונדערטער טויזנטער
אידן זענען שוין צוריק
געקומען צום אייבערשטן
דורך דעם רבי'נס ספרים
(אשר בנה באדיש חלק א סתקב ב?)

...אז דעם רבי'נס ספרים
זענען די איינציגסטע
וואס פארשטייען דעם
היינטיגן דור (אשר בנה
באדיש חלק ג סתקב ש"ב)?

...אז די חשוב'סטע זאך
ביים אייבערשטן איז
צו מקרב זיין אידן צום
אייבערשטן (וזה הקדוש
תרום קב"ה)?

...אז ווען איינער מאכט
אז א צווייטער איד זאל
תשובה טוהן, איז אים דער
אייבערשטער מוחל זיין אלע
זיינע עבירות (זיי טוהו'ן סיני תמ"ז)?

...אז יעדע דאלער וואס איר
געבט פארן בית הדפוס,
זענט איר מקרב מיט דעם
נאך א איד צום אייבערשטן
(אשר בנה באדיש חלק א סתקב ב?)

...אז הונדערטער אידן זאגן
עדות אויף נאר גרויסע ישועות
למעלה מן הרקב הטבע וואס זיי
האבן געזעהן דורך'ן מגדב זיין
צו דרוקן "אשר בנה"?

...אז מוה"ר א"ש שליט"א זאגט צו
אז ווער עס וועט מגדב זיין צו דרוקן
דעם ספר "אשר בנה", וועט זיכער
זען א גרויסע ישועה מיט וואס ער
דארף (אשר בנה באדיש חלק א סתקב ב?)

לאזט גישט ארויס די געוואלדיגע געלעגנהייט,
רופט שוין ארוין אין אפוס, מיט א שיינע נדבה, און האט דעם גרויסן זכות צו מקרב זיין
אידן צום אייבערשטן, און גלייכצייטיג וועט איר און דעם זכות געהאלפן ווערן מיט
ישועות ורפואות, נחת פון קינדער, שידוכים, און נאך.

רופט שוין 845-481-3321

התודה והברכה

יעצז ווען עס איז שוין פארענדיגט געווארן
די צווייטע חלק פון די סעריע

דער קוואל פון אמונה

כשמו כן הוא, א קוואל וואס טרינקט אן אידישע קינדער מיט אמונה,
דרשות וואס מיר האבן זוכה געווען צו הערן יעדן דאגעשריטאג נאכט פון

כ"ק מרן מוהרא"ש שליט"א

איז יעצט די ריכטיגע צייט צו אפגעבן אן הכרת הטוב פאר די עוסקים במלאכת הקודש וואס האבן
אריינגעלייגט געוואלדיגע שווערע כוחות און ארבעט צו קענען ארויסגעבן דעם ספר כליל בהדרו אז
איזן זאלן זיך קענען מחי' זיין מיט די דברי התחזקות והתעוררות וואס פליסט פונעם נחל נובע מקור
הכמה אראפגעברענגט צו אונזערע מוחות אז מיר זאלן אויך קענען זיך דערנענטערן צום אייבערשטן

בראש ראשון פאר די עוסקים במלאכת הקודש הלא הם

מו"ה יואל פארקאש הי"ו

משנה בדומה לו

מו"ה יואל מנחם גרשון שניטצלער הי"ו

וואס האבן אריינגעלייגט געוואלדיגע כוחות מיט מסירת נפש צו איבערארבעטן די דרשות בשיפור
הלשון אז עס זאל זיין שוה לכל נפש און געשמאק צו לערנען, און נאר דורך זיי האבן מיר זוכה געווען
לברך על המוגמר צו קענען ארויסגעבן דעם ספר

און באזונדער א גרויסן דאנק פאר

מו"ה חיים בנציון גראס הי"ו

פארן זיך גאר שטארק אנשטרענגען אראפצושרייבן יעדע וואך דעם שיעור

און אן הארציגן יישר כח פאר

מו"ה אברהם הערש וועבערמאן הי"ו

פארן אויסשטעלן דעם ספר כליל בהדרו אויף א הערליכע פארנעם

וואס עמס די אלע אנדערע וואס האבן צוגעהאלפן צו די הצלחה פונעם ספר

דער אייבערשטער זאל העלפן אז די זכות הרבים פון די אלע חיזוק און
אמונה וואס אידישע קינדער וועלן האבן פון דעם ספר זאל ביישטיין פאר
די אלע וואס האבן צוגעהאלפן צו די הצלחה פונעם ספר,
אז זיי זאלן זוכה זיין צו בני ברוך, חיי ארוכי, ומוזני רוויחא,
מיט סייעתא דשמיא און אלעס גוט'ס ביז אייביג, אמן

מוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם זה שמונן נאדה לו

ומסלך מואד גם לפרנסה ולהצלחה
בכל הענינים במשמיות וברוחניות
אשרי מי שיאמרום בכל יום

תקון נורא ונפלא מואד מואד
לקלילות החטאים
והוא פנים הברית, רחמייה רחמן

תִּיקוֹן הַנְּפִלָּאִי

יסוד, תקנו, גליו וצורה לפרסמום לכל ישראל

רבעי הקדוש והנורא אור הגנוז והצפון

בוציטא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבינו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

חובא לפרסום על-ידי

חסידו פרסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

תקון הכללי

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקון זה.

לכו נרננה ליהנה נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמירות נריע לו: פי אל גדול יהנה ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הריני מזמן את פי הודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על-ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

טז א מכתם לדוד שמרני אל פי-חסייתי בך:
 ב אמרת ליהנה אדני אתה טובתי בל-עליך:
 ג לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל-חפצי-
 ד ירבו עצבותם אחר מהרו בל-אסוף
 זספיהם מדם ובל-אשא את-שמותם על-שפתי:
 ח יהנה מנת-חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי:
 ו חבלים נפלו-לי בנעמים אף-נחלת שפרה עלי:
 ז אברך את-יהנה אשר יעצני אף-לילות יסרוני
 ח כליותי: ח שויתי יהנה לנגדי תמיד פי מימיני
 בל-אמוט: ט לכן | שמח לבי ויגל פבודי אף-
 בשרי ישכן לבטח: י פי | לא-תעזב נפשי לשאול
 לא-תתן חסידך לראות שחת: יא תודיעני ארח
 חיים שבע שמחות את-פניך נעמות בימינך
 נצח:

לב * לְדוֹד מִשְׁפִּיל אֲשֶׁרִי נְשׁוּי־פָשַׁע פְּסוּי הַטָּאָה:
 ב אֲשֶׁר־יֵאָדָם לֹא יִחְשַׁב יְהוָה לוֹ עוֹן וְאִין
 בְּרוּחוֹ רְמִיָּה: ג כִּי־הִחַרְשֵׁתִי בָּלוּ עַצְמִי בְּשִׂאֲנָתִי
 כָּל־הַיּוֹם: ד כִּי | יוֹמָם וְלַיְלָה תִּכְפַּד עָלַי יָדְךָ נִהַפְּךָ
 לְשִׂדֵי בְּחַרְבְּנִי קוֹץ סָלָה: ה הַטָּאָתִי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנִי
 לֹא־כִסִּיתִי אִמְרָתִי אֹדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִיהוָה וְאַתָּה
 נִשְׂאָתָ עוֹן הַטָּאָתִי סָלָה: ו עַל־זֹאת יִתְפַּלֵּל
 כָּל־חֹסֵד | אֱלֹהִי לְעַת מַעַל רַק לְשִׁטְף מַיִם רַבִּים
 אֱלֹוֹ לֹא יִגִּיעוּ: ז אַתָּה | סִתַּר לִי * מִצַּר תַּעֲרַנִּי
 רַנִּי פִלַּט תְּסוּבְּבֵנִי סָלָה: ח אֲשַׁכֵּילְךָ | וְאוֹרְךָ
 בְּדַרְךָ־זוֹ תִלְךָ אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינַי: ט אֶל־תִּהְיוּ |
 כְּסוּס כְּפָרֶד אִין הַבַּיִן בְּמִתְגַּוְרְסָן עֲדִיו לְבָלוֹם
 בַּל קָרַב אֱלֹהִי: י רַבִּים מִכְּאוּבִים לְרִשָּׁע וְהַבּוֹטֵחַ
 בִּיהוָה חֹסֵד יִסּוּבְּבֵנוּ: יא שְׂמַחוּ בִיהוָה וְגִילוּ
 צְדִיקִים וְחַרְנִינוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל־לֵב:

מא * לְמַנְעֵחַ מִזְמוֹר לְדוֹד: ב אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל־
 דָּל בַּיּוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יְהוָה: ג יְהוָה | יִשְׁמְרֶהוּ
 וְיִחַיְהוּ וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ וְאֶל־תִּתְּנֶהוּ בְּנַפְשׁ אֵיבָיו:
 ד יְהוָה | יִסְעֲדֵנוּ עַל־עַרְשׂ דְּוִי כָּל־מִשְׁכְּבוֹ הַכֹּכֵבֶת
 בְּחַלְוִי: ה אֲנִי־אִמְרָתִי יְהוָה חֲנֻנִי רַפְּאָה נַפְשִׁי
 כִּי־הַטָּאָתִי לְךָ: ו אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ רַע לִי מָתִי יָמוּת
 וְאָבֵד שְׁמוֹ: ז וְאִם־בָּא לְרֹאוֹת | שְׂוֹא יִדְבַר לְבוֹ

(* אחר אתה סתר לי — צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

יִקְבִּיץ אֶזְנוֹן לוֹ יֵצֵא לַחַיִּים יְדַבֵּר: ה יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׂוּ
 כָּל־שִׁנְאֵי עָלַי | יִחַשְׁבוּ רָעָה לִּי: ט דְּבַר־בְּלִיעַל
 יַעֲזֹב בּוֹ וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא־יוֹסִיף לְקוֹם: י גַּם־אִישׁ
 שְׁלֹמִי | אֲשֶׁר־בָּטַחְתִּי בּוֹ אֹכַל לְחָמִי הִגְדִּיל עָלַי
 עֵקֶב: יא וְאַתָּה יְהוָה הִנְנִי וְהִקִּימְנִי וְאַשְׁלֶמְהָ לְחַם:
 יב בּוֹזֵאת יַדְעָתִי פִּי־תַפְסֵת פִּי פִי לֹא־יִרְעֵ אִיבִי
 עָלַי: יג וְאִנִּי בַתְּמִי תַמְכַּת פִּי וְתַעֲיִבְנִי לְפָנֶיךָ
 לְעוֹלָם: יד בְּרוּךְ יְהוָה | אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהַעוֹלָם
 וְעַד־הָעוֹלָם אָמֵן | וְאָמֵן:

מב * לְמַנְעַח מִשְׁפִּיל לְבַנְי־קַרְחָה: ב פֶּאִיל תַּעֲרַג
 עַל־אֶפְיִקֵי־מַיִם פֶּן נִפְשֵׁי תַעֲרַג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים:
 ג עֲמָאָה נִפְשֵׁי | לְאֱלֹהִים לְאֵל חֵי מְתֵי אָבּוּא
 וְאַרְאָה פְּנֵי אֱלֹהִים: ד הִיתְה־לִּי דְמַעְתִּי לְחַם יוֹמָם
 וְלַיְלָה פֶּאֶמֶר אֵלַי כָּל־הַיּוֹם אִיָּה אֱלֹהֶיךָ: ה אֵלֶּה
 אֲזַכְּרָה | וְאֲשַׁפְּכָה עָלַי | נִפְשֵׁי פִי אֶעֱבֹר | בְּסֶף
 אֲרָדָם עַד־בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל־רִנָּה וְתוֹדָה הַמּוֹן
 חוֹגֵג: ו מַה־תִּשְׁתַּוְּחָחִי | נִפְשֵׁי וְתַחֲמִי עָלַי הוֹחֲלִי
 לְאֱלֹהִים פִּי־עוֹד אֲוֹדְנֹו יִשׁוּעוֹת פְּנִי: ז אֱלֹהֵי עָלַי
 נִפְשֵׁי תִשְׁתַּוְּחַח עַל־פֶּן אֲזַכְּרֶךָ מֵאַרְצֵן יִרְדֵּן
 וְחַרְמוֹנִים מֵהַר מְצַעֲרָה: ח תְּהוֹם־אֶל־תְּהוֹם קוֹרָא
 לְקוֹל עֲנֹוֹרֶיךָ כָּל־מִשְׁבְּרֶיךָ וְגִלְיָךְ עָלַי עֲבֹרוּ:
 ט יוֹמָם | יֵצֵוָה יְהוָה | חֲסִדּוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי
 תִּפְלָה לְאֵל חַיִּי: י אֲזַמְּרָה | לְאֵל סְלַעֵי לְמָה

שְׁכַחְתִּנִי לְמַה־קָּדַר אֱלֹהִים בְּלִחְזֵן אֹיְבֵי: * בְּרָצַח |
 בַּעֲצָמוֹתַי חֲרַפְנִי עֲזָרְרִי בְּאֶמְרָם אֱלֹהֵי כָל־הַיּוֹם
 אֵיךְ אֱלֹהֵיךְ: * מַה־תִּשְׁתַּחֲוֶהִי | נַפְשִׁי וּמַה־תִּהְיֶה־מִי
 עָלַי הַחַיִּילִי לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אֹדְנֵנו יְשׁוּעַת פָּנֵי
 וְאֱלֹהֵי:

נט * לְמַנְעַח אֶל־תִּשְׁחַת לְדוֹד מִכְתָּם בְּשִׁלַּח
 שָׁאוּל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לַחֲמִיתוֹ: * הַצִּילֵנִי
 מֵאֹיְבֵי | אֱלֹהֵי מַמְתַּקוּמִי תִשְׁנַבְּנִי: ג הַצִּילֵנִי
 מִפְּעָלֵי אֱוֹן וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי הִנֵּה
 אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יְגוּרוּ עָלַי עֵינִים לֹא־פִשְׁעֵי וְלֹא־
 הִטְאֵתִי יְהוָה: ה בְּלִי־עוֹן יִרְצוּן וַיִּפְּנֵנו עוֹרָה
 לְקַרְאֵתִי וּרְאָה: ו וְאַתָּה יְהוָה־אֱלֹהִים | עֲבָאוֹת
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִקְיָעָה לְפָקֵד כָּל־הַגּוֹיִם אֶל־תַּחַן
 כָּל־בְּגֵדֵי אֱוֹן סָלָה: ז יִשׁוּבוּ לְעָרֵב יַהֲמוּ כַפְּלָב
 וַיִּסּוּבְבוּ עִיר: ח הִנֵּה | יִפְּיֵעוּן בְּפִיָּהֶם חֲרָבוֹת
 בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם כִּי־מִי שָׁמַע: ט וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁחַק
 לָמוּ תִלְעַג לְכָל־גּוֹיִם: י עֲזוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁמְרָה כִּי־
 אֱלֹהִים מִשְׁנַבְּנִי: יא אֱלֹהֵי חֲסָדֵי יְקַדְּמֵנִי אֱלֹהִים
 יִרְאֵנִי בְּשִׁרְרֵי: יב אֶל־תִּהְרָגִם | פֶּן־יִשְׁכַּחוּ עִמִּי
 הַנִּיעַמוּ בְּחִילֶךָ וְהוֹרִידֵמוּ מִגִּבּוֹתֵי אֲדָנִי: יג חֲטָאת־
 פִּימוּ דְבַר־שִׁפְתֵימוּ וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֱלֹהִים
 וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד כָּל־הַחֲמָה כָּל־הָאֵינָמוּ וַיִּדְעוּ
 כִּי־אֱלֹהִים מִשַּׁל בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סָלָה:

טו וישבו לערב יחמו ככלב ויסובבו עיר: טז המה
 זניעון לאכל אס-לא ישבעו וילינו: יז ואני |
 אשר עזב וארגז לבקר חסדך פי-היית משגב לי
 ומנוס ביום צר-לי: יח עזי אליך אומרה פי-אלהים
 משגבי אלהי חסדי:

עז א למנעת על- ידותון לאסף מזמור: ב קולי *
 אל-אלהים ואצעקה קולי אל-אלהים והאזין
 אלי: ג ביום צרתי אדני דרשתי ידי | לילה נגרה
 ולא תפוג מאנה הנחם נפשי: ד אומרה אלהים
 ואמהיה אשיחה | ותתעטף רוחי סלה: ה אחות
 שמרות עיני נפעמתי ולא אדבר: ו השבתי ימים
 מקדם שנות עולמים: ז אומרה נניתי בלילה
 עם-לבבי אשיחה ויחפש רוחי: ח הלעולמים
 יזנה | אדני ולא יסוף לרעות עוד: ט האפס לנעת
 חסדו זמר אמר לדר ודר: י השבת חנות אל
 אס-קפיץ באף רחמי סלה: יא ואמר תלותי היא
 שנות ימין עליון: יב אומר מעללי-יה פי-אומרה
 מקדם פלאך: יג והגיתי בכל-פעלך ובעלילותיך
 אשיחה: יד אלהים בקדש דרשך מי-אל גדול
 באלהים: טו אתה האל עשה פלא הודעת בעמים
 עזב: טז גאלת בזרוע עמד בני-יעקב ויוסף סלה:
 יז ראובן מים | אלהים ראובן מים יחילו אף ירגזו

(* באמרו אל אלהים תכוון המילוי כזה אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י וי"ד מ"ם

תהמות: יח זרמו מים | עבות קול נתנו שחקים
 אף־העציה יתהלכו: יט קול רעמד | בגלגל האירו
 ברקים תבל רגזה ותרעש הארץ: כ פים דרפד
 ושבילד במים רפים ועקבותיה לא נדעו:
 כא נחית כעאז עמד ביד־משה ואהרן:

צ * תפלה למשה איש־האלהים ארני מעון אתה
 היית לנו פדר ודר: ב בטרם | הרים ילדו
 ותחולל ארץ ותבל ומעולם עד־עולם אתה אל:
 ג תשב אנוש עד־כא ותאמר שובו בני־אדם:
 ד פי אלה שנים בעיניך פיוס אתמול פי יעבר
 ואשמורה בלילה: ה זרמתם שנה יהיו בפקר
 פהציר יחלה: ו בפקר יציץ וחלה לערב ימולל
 ויבש: ז פי־כלינו באפך ובחמתך נבהלנו:
 ח שתה עונתינו לנגדך עלמנו למאור פניך: ט פי
 כל־ימינו פנו בעברתך פלינו שנינו כמו־הנה:
 י ימי־שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת |
 שמונים שנה ורהבם עמל ואון פי־גז חיש ונעפה:
 יא מי־יודע עז אפך וכיראתך עברתך: יב למנות
 ימינו פן הודע ונבא לבב חכמה: יג שובה יהוה
 עד־מתי והנחם על־עבדיך: יד שפענו בפקר
 חסדך ונרננה ונשמחה בכל־ימינו: טו שמתנו
 פימות עניתנו שנות ראינו רעה: טז יראה אל־
 עבדיך פעלך והדרך על־בניהם: יז ויהי | נעם

אֲדַנִּי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ פּוֹנְנָה עָלֵינוּ
וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ פּוֹנְנָהוּ:

קה * הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים
עֲלִילוֹתָיו: ב שִׁירוֹ-לוֹ זְמִירוֹ-לוֹ שִׁיחוּ בְּכָל-
נִפְלְאוֹתָיו: ג הִתְחַלְלוּ בְּשֵׁם קִדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב |
מִבְּקִשֵׁי יְהוָה: ד דְּרָשׁוּ יְהוָה וְעִזּוּ בְּקִשׁוֹ פָּנָיו
תָּמִיד: ה זְכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר-עָשָׂה מִפְּתֵי
וּמִשְׁפְּטֵי-פִיו: ו זַרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוּ בְּנֵי יַעֲקֹב
בְּחֵירָיו: ז הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל-הָאָרֶץ
מִשְׁפָּטָיו: ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צוּה לְאַלְפָּה
דֹּר: ט אֲשֶׁר פָּרַת אֶת-אֲבָרָהֶם וּשְׂבוּעָתוֹ לְיִשְׁחָק:
י וַיַּעֲמִדָהּ לְיַעֲקֹב לְחֶק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:
יא לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת-אֶרֶץ-כְּנָעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם:
יב בְּהֵיוֹתֶם מְתֵי מִסְפָּר כְּמַעֲט וְגָרִים בָּהּ:
יג וַיִּתְּהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל-גּוֹי מִמַּמְלָכָה אֶל-עַם אֲחֵר:
יד לֹא-הִנִּיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקֶם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
טו אֶל-תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחֵי וּלְגַבִּיאי אֶל-תִּרְעוּ:
טז וַיִּקְרָא רָעַב עַל-הָאָרֶץ כָּל-מִטְהַלְחֵם שָׁבֵר:
יז שָׁלַח לְפָנֵיהֶם אִישׁ לְעַבְדֵי נִמְכָּר יוֹסֵף: יח עָנוּ
בְּכַבֵּל רִגְלוֹ בְּרִזָּל בָּאָה נִפְשׁוֹ: יט עַד-עַתָּה
בְּאֲדָבָרוֹ אָמַרְתָּ יְהוָה צִרְפַּתְהוּ: כ שָׁלַח מֶלֶךְ
וַיִּתִּירָהוּ מִשָּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ: כא שָׁמוֹ אָדוֹן
לְבֵיתוֹ וּמִשָּׁל בְּכָל-קַנְיָנוֹ: כב לְאִסָּר שָׂרָיו בְּנִפְשׁוֹ

וזקניו יתפם: כג ויבא ישראל מצרים ויעקב נָר
 בארץ-חם: כד ויפּר את-עמו מאד ויַעַמְדוּ
 מצריֹו: כה הפך לבם לשנא עמו להתנפל בעבדיו:
 כו שֶׁלַח מִשֶּׁה עַבְדוֹ אֲהֲרֹן אֲשֶׁר בָּחַר-בוֹ: כז שָׁמוֹ
 בם דברי אתותיו ומפתיים בארץ חם: כח שֶׁלַח
 חֲשֹׁד וַיְהַשֵּׁד וְלֹא-מָרוּ אֶת-דְּבָרוֹ: כט הפך את-
 מימיהם לָדָם וַיָּמַת אֶת-דְּנֹתָם: ל שָׂרֵץ אֲרָצָם
 אֲפַרְדֵּי־עַיִם בְּחֲדָרֵי מַלְכֵיהֶם: לא אָמַר וַיָּבֵא עָרֹב
 כְּנִיִּם בְּכָל-גְּבוּלָם: לב נָתַן גְּשָׁמֵיהֶם בְּרֹד אִשׁ
 לְהַבּוֹת בְּאֲרָצָם: לג וַיָּד גַּפְנִים וּתְאֵנֹתָם וַיִּשְׁפֹּר עֵץ
 גְּבוּלָם: לד אָמַר וַיָּבֵא אֲרָבָה וַיִּלַּק וַאֲיִן מִסְפָּר:
 לה וַיֹּאכֵל כָּל-עֵשֶׂב בְּאֲרָצָם וַיֹּאכֵל פְּרִי אֲדָמָתָם:
 לו וַיָּד כָּל-בְּכוֹר בְּאֲרָצָם רֵאשִׁית לְכָל-אוֹנָם:
 לז וַיּוֹעִיֵּאם בְּכַסֵּף וְזָהָב וַאֲיִן בְּשִׁבְטָיו פּוֹשֵׁל:
 לח שָׁמַח מִצְרַיִם בַּעֲצָתָם בִּי-נֶפֶל פִּתְחֵם עֲלֵיהֶם:
 לט פָּרַשׁ עֲנַן לְמִסְדָּ וְאִשׁ לְהָאִיר לְיֵלָה: מ שָׁאֵל
 וַיָּבֵא שָׁלוֹ וְלָחֶם שָׁמַיִם יִשְׁבִּיעֵם: מא פָּתַח עוֹר
 וַיִּזְוְבוּ מַיִם הָלְכוּ בַּעֲצוֹת נְהָר: מב בִּי-זָכַר אֶת-
 דְּבַר קִדְשׁוֹ אֶת-אַבְרָהָם עַבְדּוֹ: מג וַיּוֹעִא עַמוֹ
 בְּשִׁשּׁוֹן בְּרָנָה אֶת-בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת
 גּוֹיִם וַעֲמַל לְאֻמִּים יִירָשׁוּ: מה בַּעֲבוּר | יִשְׁמְרוּ
 תִּקְוִי וְתוֹרָתִי וַנְּעַרְו הַלְלוּיָהּ:

קלז * על־נְהָרוֹת | בְּבַל שָׁם יִשְׁבְּנוּ גַם־בְּכִינוּ
 בְּזִכְרֵנוּ אֶת־צִיּוֹן: ב על־עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תִּלְּיֵנוּ
 כְּנִרְוֹתֵינוּ: ג כִּי שָׁם שָׁאֲלוּנוּ שׁוֹבֵינֵנוּ דְּבָרֵי־שִׁיר
 וְתוֹלְלֵינוּ שֶׁמָּחָה שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: ד אִיךָ נָשִׁיר
 אֶת־שִׁיר־יְהוָה עַל אֲדָמַת נֹכַר: ה אִם־אֶשְׁפַּחֲךָ
 יְרוּשָׁלַם תִּשְׁפַח יְמִינֵי: ו תִּדְבַק לְשׁוֹנֵי | לְחַפֵּי
 אִם־לֹא אֲזַכְּרֵכִי אִם־לֹא אֶעֱלֶה אֶת־יְרוּשָׁלַם עַל
 רֹאשׁ שְׁמַחְתֵּי: ז זָכַר יְהוָה | לְבָנֵי אֲדוֹם אֵת יוֹם
 יְרוּשָׁלַם הַאֲמָרִים עָרוּ | עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ:
 ח בַּת־בְּבַל הַשְּׂדוּדָה אֲשֶׁר־י שִׁשְׁלֹם־לָךְ אֶת־
 גְּמוּלָךְ שֶׁנִּמְלַתְ לָנוּ: ט אֲשֶׁר־י שִׁיאֲחוּ וְנִפְּץ אֶת־
 עַלְלִיךָ אֶל־הַסַּלַּע:

קנ * הַלְלוּיָהּ | הַלְלוּ־אֵל בְּקֶדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בְּרִקְיעַ
 עֲזוֹ: ב הַלְלוּהוּ בְּגְבוּרָתוֹ הַלְלוּהוּ בְּרַב גְּדָלוֹ:
 ג הַלְלוּהוּ בְּתִקְעַ שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וְכִנּוֹר:
 ד הַלְלוּהוּ בְּתֶף וּמְחוּל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעִנּוּב:
 ה הַלְלוּהוּ בְּעֲלֻצֵי־שִׁמְעַ הַלְלוּהוּ בְּעֲלֻצֵי תְרוּעָה:
 ו כָּל הַנְּשָׁמָה תִּהְלַל יְהוָה הַלְלוּיָהּ:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

כִּי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה שְׁבוֹת עִמּוֹ וְגַל יַעֲקֹב יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל:
 וְתִשׁוּעַת צַדִּיקִים מִיְהוָה כְּעוֹזִם כְּעַת צָרָה: וַיַּעֲזֹרֵם יְהוָה וַיִּפְּלְטֵם וַיִּפְּלְטֵם
 מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ כּוּ: